

Bank Pocztowy

Bank Pocztowy S.A.

Sprawozdanie finansowe
za rok zakończony
31 grudnia 2019 roku

 Bank Pocztowy / *30 lat*

Spis treści

Rachunek zysków i strat.....	3
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	4
Sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	5
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	6
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	8
Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego	9
1. Informacje ogólne	9
2. Identyfikacja i zatwierdzenie sprawozdania finansowego	9
3. Skład organów Banku	9
3.1 Skład Zarządu Banku.....	9
3.2 Skład Rady Nadzorczej Banku	10
4. Zasady rachunkowości.....	11
4.1. Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o jego zgodności ze standardami rachunkowości.....	11
4.2. Profesjonalny osąd	15
4.3. Niepewność szacunków.....	15
4.4. Zmiana szacunków	18
4.5. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości.....	18
5. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych	36
<u>NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I START</u>	39
6. Wynik z tytułu odsetek	39
7. Wynik z tytułu prowizji i opłat	41
8. Przychody z tytułu dywidend.....	43
9. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany.....	43
10. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycji w jednostki zależne.....	43
11. Ogólne koszty administracyjne.....	44
12. Koszty świadczeń pracowniczych	44
13. Kwoty dotyczące leasingu ujęte w rachunku zysków i strat leasingobiorcy.....	45
14. Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	45
15. Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	46
16. Pozostałe przychody operacyjne	47
17. Pozostałe koszty operacyjne	47
18. Podatek dochodowy	47
19. Podział wyniku finansowego	50
<u>NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ</u>	50
20. Kasa i środki w Banku Centralnym	50
21. Należności od innych banków	51
21.1 Należności od innych banków (netto)	51
22. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	51
23. Instrumenty finansowe zabezpieczające	53
24. Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	54
24.1 Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według rodzaju	54
24.2 Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według terminów zapadalności	55
24.3 Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według metody szacunku odpisu na oczekiwane straty kredytowe.....	56
24.4 Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg przesłanki utraty wartości	57

24.5	Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	58
24.6	Kredyty i pożyczki udzielone klientom – transfery wartości bilansowej brutto między koszykami utraty wartości	60
24.7	Kredyty i pożyczki zakupione lub utworzone dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	62
25.	Inwestycyjne aktywa finansowe	62
26.	Rzeczowe aktywa trwałe	63
27.	Wartości niematerialne	66
28.	Pozostałe aktywa	67
29.	Zobowiązania wobec innych banków	68
30.	Zobowiązania wobec klientów	69
31.	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	69
32.	Zobowiązania podporządkowane	70
33.	Rezerwy	71
34.	Pozostałe zobowiązania	73
34.1	Pozostałe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	73
35.	Kapitały własne	74
35.1	Kapitał zakładowy	74
35.2	Kapitał zapasowy	74
35.3	Skumulowane inne całkowite dochody	75
35.4	Pozostałe kapitały rezerwowe	78
36.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	78
36.1	Instrumenty finansowe niewyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej	78
36.2	Instrumenty finansowe wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej	81
POZOSTAŁE NOTY	84
37.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	84
38.	Pozabilansowe aktywa i zobowiązania warunkowe	87
39.	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	90
40.	Sprzedaż pakietów wierzytelności	90
41.	Informacje o podmiotach powiązanych	90
42.	Struktura zatrudnienia	97
43.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	97
44.	Informacje dotyczące firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdań finansowych	97
45.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Banku	97
45.1	Ryzyko kredytowe	99
45.2	Ryzyko płynności	123
45.3	Ryzyko rynkowe	130
45.4	Ryzyko operacyjne	143
46.	Zarządzanie kapitałem	144

Rachunek zysków i strat

	Nota	okres	okres	zmiana
		od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018	2018/2019
		tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	<u>6</u>	315 731	321 609	(5 878)
od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		266 682	272 100	(5 418)
od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		49 049	49 509	(460)
Koszty z tytułu odsetek	<u>6</u>	(52 446)	(63 212)	10 766
Wynik z tytułu odsetek		263 285	258 397	4 888
Przychody z tytułu prowizji i opłat	<u>7</u>	88 026	86 117	1 909
Koszty z tytułu prowizji i opłat	<u>7</u>	(42 086)	(42 345)	259
Wynik z tytułu prowizji i opłat		45 940	43 772	2 168
Przychody z tytułu dywidend	<u>8</u>	13	45	(32)
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	<u>9</u>	7 416	5 867	1 549
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycji w jednostki zależne	<u>10</u>	16 573	11 821	4 752
Ogólne koszty administracyjne	<u>11</u>	(229 167)	(234 697)	5 530
- koszty poniesione na rzecz BFG		(10 398)	(12 943)	2 545
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	<u>14</u>	(67 714)	(79 338)	11 624
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	<u>15</u>	(1)	(414)	413
Wynik z tytułu modyfikacji		(578)	(169)	(409)
Pozostałe przychody operacyjne	<u>16</u>	4 674	14 035	(9 361)
Pozostałe koszty operacyjne	<u>17</u>	(8 137)	(4 931)	(3 206)
Wynik na działalności operacyjnej		32 304	14 388	17 916
Wynik finansowy brutto		32 304	14 388	17 916
Podatek dochodowy	<u>18</u>	(13 362)	(7 343)	(6 019)
Wynik finansowy netto		18 942	7 045	11 897

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Nota	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Wynik finansowy netto	18 942	7 045
Pozycje, które mogą w przyszłości zostać przeniesione do rachunku zysków i strat:		
Zyski/straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	<u>35.3</u>	11 510
- podatek odroczony	18	(2 700)
Efektywna część zysków/strat z tytułu instrumentów zabezpieczających w zabezpieczaniu przepływów pieniężnych, w tym:	<u>35.3</u>	334
- podatek odroczony	18	(78)
Pozycje, które nie zostaną w przyszłości przeniesione do rachunku zysków i strat:		
Zyski/straty aktuarialne z wyceny programów określonych świadczeń, w tym:		(227)
- podatek odroczony	18	53
Pozostałe całkowite dochody razem	<u>35.3</u>	11 617
Dochody całkowite razem	12 058	18 662

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018	zmiana 2018/2019
		tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	20	104 235	461 506	(357 271)
Należności od innych banków	21	20 023	15 556	4 467
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	22	397	667	(270)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	24	5 120 583	4 774 908	345 675
Inwestycyjne aktywa finansowe, w tym:	25	2 461 364	2 092 905	368 459
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		2 452 746	2 086 921	365 825
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		8 618	5 984	2 634
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	26	68 469	38 138	30 331
- prawa do użytkowania aktywów		31 997	-	-
Wartości niematerialne	27	77 742	77 836	(94)
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	18	1 623	17 366	(15 743)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	35 210	42 697	(7 487)
Pozostałe aktywa	28	118 324	42 960	75 364
Aktywa razem		8 007 970	7 564 539	443 431

Zobowiązania i kapitał własny		Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018	zmiana 2018/2019
Zobowiązania wobec innych banków	29	60 971	18 436	42 535
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	22	0	177	(177)
Instrumenty finansowe zabezpieczające	23	0	386	(386)
Zobowiązania wobec klientów	30	7 047 818	6 560 826	486 992
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	0	145 121	(145 121)
Zobowiązania podporządkowane	32	142 078	141 858	220
Rezerwy	33	18 189	4 895	13 294
Pozostałe zobowiązania, w tym:	34	125 521	91 505	34 016
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	34.1	33 323	47	33 276
		7 394 577	6 963 204	431 373
Kapitał zakładowy		128 278	128 278	0
Kapitał zapasowy		151 238	151 238	0
Skumulowane inne całkowite dochody		10 140	17 024	(6 884)
Pozostałe kapitały rezerwowe		304 795	359 785	(54 990)
Zyski zatrzymane		18 942	(54 990)	73 932
Kapitał własny razem	35	613 393	601 335	12 058
Zobowiązania i kapitał własny razem		8 007 970	7 564 539	443 431

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	okres	okres
		od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
		tys. zł	tys. zł
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Wynik finansowy netto		18 942	7 045
Korekty razem:		189 655	363 595
Amortyzacja	11	38 356	29 282
Dywidendy	-	(13)	(45)
Wynik z tytułu odsetek w rachunku zysków i strat	-	(263 285)	(258 397)
Odsetki wypłacone	-	(43 581)	(43 784)
Odsetki otrzymane	-	297 812	284 350
Zysk/strata z działalności inwestycyjnej	-	(3)	(1 202)
Zmiana stanu należności od innych banków	37	322	30 206
Zmiana aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	-	270	(122)
Zmiana wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających	37	(282)	108
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	37	(323 820)	(34 196)
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez całkowite dochody	37	(16 959)	(50 653)
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	37	0	8 929
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	37	(1 591)	(1 145)
Zmiana stanu należności/zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	-	17 366	0
Zmiana stanu pozostałych aktywów	-	(75 363)	13 295
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	37	42 533	22
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	37	0	(12 476)
Zmiana zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	-	(177)	141
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	37	490 048	444 516
Zmiana stanu rezerw	-	13 294	(4 452)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	37	47 034	(34 133)
Zapłacony podatek dochodowy	-	(5 883)	(21 108)
Obciążenie podatkowe pokazywane w rachunku zysków i strat	-	13 362	7 343
Inne pozycje	37	(39 785)	7 116
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		208 597	370 640

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 9 do 146 stanowią jego integralną część.

Wpływy z działalności inwestycyjnej	12 348 059	31 421 407
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	3	1
Dywidendy	13	45
Zbycie inwestycyjnych papierów wartościowych	12 348 043	31 414 754
Wpływ środków z likwidacji grupy kapitałowej	0	6 607
Wydatki z działalności inwestycyjnej	12 739 324	31 131 044
Nabycie wartości niematerialnych	18 397	13 569
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	10 650	11 302
Zakup inwestycyjnych papierów wartościowych	12 710 277	31 100 209
Wartość udziałów likwidowanych jednostek grupy kapitałowej	0	5 964
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(391 265)	290 363
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z działalności finansowej	0	0
Wydatki z działalności finansowej	169 835	280 523
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu	13 016	53
Wykup obligacji z emisji własnej	145 000	260 000
Spłata odsetek od wyemitowanych instrumentów finansowych i zaciągniętych zobowiązań podporządkowanych	11 807	20 263
Inne wydatki finansowe	12	207
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(169 835)	(280 523)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(352 503)	380 480
- różnice kursowe netto	362	(1 631)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	476 377	95 897
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	37	123 874

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy		Skumulowane inne całkowite dochody	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane		Kapitał własny ogółem	
		Kapitał zapasowy tworzony ustawowo	Kapitał zapasowy z nadwyżki przy emisji akcji			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik finansowy netto bieżącego okresu		
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
Na dzień 1 stycznia 2019 roku	128 278	24 127	127 111	17 024	359 785	(62 035)	7 045	601 335	
Zysk za okres	0	0	0	0	0	0	18 942	18 942	
Pozostałe całkowite dochody	0	0	0	(6 884)	0	0	0	(6 884)	
Pokrycie straty z lat ubiegłych*	0	0	0	0	(54 990)	54 990	0	0	
Całkowite dochody	0	0	0	(6 884)	(54 990)	54 990	18 942	12 058	
Podział zysku	0	0	0	0	0	7 045	(7 045)	0	
Na dzień 31 grudnia 2019	35	128 278	24 127	127 111	10 140	304 795	0	18 942	613 393

*) zysk netto za 2018 rok przeznaczono w całości na pokrycie straty z lat ubiegłych wynikającej z wdrożenia z dniem 1 stycznia 2018r. Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 9

za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy		Skumulowane inne całkowite dochody	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane		Kapitał własny ogółem	
		Kapitał zapasowy tworzony ustawowo	Kapitał zapasowy z nadwyżki przy emisji akcji			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik finansowy netto bieżącego okresu		
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	128 278	24 127	127 111	6 347	355 805	0	3 980	645 648	
Wpływ wdrożenia MSSF9	0	0	0	(940)	0	(62 035)	0	(62 975)	
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	128 278	24 127	127 111	5 407	355 805	(62 035)	3 980	582 673	
Zysk za okres	0	0	0	0	0	0	7 045	7 045	
Pozostałe całkowite dochody	0	0	0	11 617	0	0	0	11 617	
Całkowite dochody	0	0	0	11 617	0	0	7 045	18 662	
Podział zysku	0	0	0	0	3 980	0	(3 980)	0	
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	35	128 278	24 127	127 111	17 024	359 785	(62 035)	7 045	601 335

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 9 do 146 stanowią jego integralną część.

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Bank Poczty S.A. ("Bank") został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 18 z 5 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Banku Pocztowego Spółki Akcyjnej w Bydgoszczy.

Bank zarejestrowano pod numerem RHB 1378 w dziale B Rejestru Handlowego w dniu 16 maja 1990 roku przez Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego w Bydgoszczy. Obecnie Bank figuruje pod numerem 0000010821 w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Siedziba centrali Banku mieści się w Bydgoszczy przy ul. Jagiellońskiej 17.

Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 002482470.

Czas trwania Banku zgodnie ze statutem Banku nie jest ograniczony.

Przedmiotem działalności Banku jest wykonywanie czynności bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym oraz w granicach dopuszczonych prawem wszelkich innych czynności powiązanych z czynnościami bankowymi.

Podstawowa działalność Banku według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) została zakwalifikowana do działu pozostałe pośrednictwo pieniężne, symbol 6419Z.

Bank działa na podstawie obowiązujących przepisów i statutu Banku.

Akcjonariat Banku na 31 grudnia 2019 roku był następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna 1 akcji (w zł)	Udział w kapitale podstawowym
Poczta Polska S.A.	9 620 846	9 620 846	10	74,9999%
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	3 206 962	3 206 962	10	25,0001%
	12 827 808	12 827 808		100%

W porównaniu do stanu na 31 grudnia 2018 roku w strukturze właścicielskiej Banku nie nastąpiły zmiany.

2. Identyfikacja i zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Bank sporządził sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku, które zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 28 lutego 2020 roku.

3. Skład organów Banku

3.1 Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku według stanu na dzień 1 stycznia 2019 roku przedstawiał się następująco:

- **Jakub Stupiński** – p.o. Prezesa Zarządu,
- **Robert Kuraskiewicz** - Wiceprezes Zarządu,
- **Paweł Kopeć** - Członek Zarządu,
- **Tomasz Jodłowski** - Członek Zarządu.

Zmiany w składzie Zarządu Banku

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym w składzie Zarządu Banku zaszły następujące zmiany:

- w dniu 7 stycznia 2019 roku Rada Nadzorcza powierzyła z dniem 7 stycznia 2019 roku panu Robertowi Kuraszkiewiczowi wykonywanie obowiązków odpowiadających obowiązkom Prezesa Zarządu Banku Poczowego S.A. wynikających z regulacji wewnętrznych Banku Poczowego S.A.
- w związku z powyższym z dniem 7 stycznia 2019 roku zakończył się okres czasowego wykonywania czynności członka Zarządu Banku przez delegowanego Członka Rady Nadzorczej Banku Pana Jakuba Słupińskiego.
- w związku z kończąca się w dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Poczowego S.A. zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za rok 2018 X kadencją Zarządu Banku Poczowego S.A., Rada Nadzorcza podczas posiedzenia w dniu 14 czerwca 2019 roku podjęła uchwały w następujących sprawach:
 - powołania pana Roberta Kuraszkiewicza do składu Zarządu Banku Poczowego S.A. XI kadencji i powierzenia mu pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku Poczowego S.A.
 - powołania pana Pawła Kopeć do składu Zarządu Banku Poczowego S.A. XI kadencji i powierzenia mu pełnienia funkcji Członka Zarządu Banku Poczowego S.A.
 - powołania pana Tomasza Jodłowskiego do składu Zarządu Banku Poczowego S.A. XI kadencji i powierzenia mu pełnienia funkcji Członka Zarządu Banku Poczowego S.A.
 - powołania pana Tomasza Dąbrowskiego do składu Zarządu Banku Poczowego S.A. XI kadencji i powierzenia mu pełnienia funkcji Członka Zarządu Banku Poczowego S.A.

Uchwały Rady Nadzorczej weszły w życie ze skutkiem od dnia następnego po dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Poczowego S.A. zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za rok 2018.

W dniu 25 czerwca 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Roberta Kuraszkiewicza na stanowisko Prezesa Zarządu Banku Poczowego S.A., a w dniu 26 czerwca 2019 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Roberta Kuraszkiewicza na Prezesa Zarządu Banku Poczowego S.A. XI kadencji.

XI kadencja Zarządu Banku Poczowego S.A. rozpoczęła się w dniu następnym po dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Poczowego S.A. zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za rok 2018, które odbyło się w dniu 28 czerwca 2019 roku.

Wobec powyższego skład Zarządu Banku Poczowego S.A. XI kadencji od dnia 29 czerwca 2019 roku przedstawiał się następująco:

- **Robert Kuraszkiewicz** – Prezes Zarządu,
- **Paweł Kopeć** – Członek Zarządu,
- **Tomasz Jodłowski** – Członek Zarządu,
- **Tomasz Dąbrowski** – Członek Zarządu.

Skład Zarządu Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku i na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego przedstawiał się następująco:

- **Robert Kuraszkiewicz** – Prezes Zarządu,
- **Tomasz Dąbrowski** – Członek Zarządu,
- **Tomasz Jodłowski** – Członek Zarządu,
- **Paweł Kopeć** – Członek Zarządu.

3.2 Skład Rady Nadzorczej Banku

Skład Rady Nadzorczej Banku według stanu na dzień 1 stycznia 2019 roku przedstawiał się następująco:

- **Przemysław Sypniewski** – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- **Jan Emeryk Rościszewski** – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- **Magdalena Pacuła** – Sekretarz Rady Nadzorczej,
- **Piotr Chełmickowski** – Członek Rady Nadzorczej,
- **Rafał Kozłowski** – Członek Rady Nadzorczej,
- **Marian Szolucha** – Członek Rady Nadzorczej,
- **Jakub Słupiński** – Członek Rady Nadzorczej, delegowany do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu Banku Poczowego S.A., na podstawie uchwały Rady Nadzorczej nr I/17/XI/2018 z dnia 17 grudnia 2018 roku.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym w składzie Rady Nadzorczej Banku zaszły następujące zmiany:

- w dniu 15 maja 2019 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Poczowego S.A. odwołało z dniem 15 maja 2019 roku pana Piotra Chełmickiego ze składu Rady Nadzorczej Banku Poczowego S.A. XI kadencji,
- w dniu 15 maja 2019 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Poczowego S.A. powołało pana Błażeja Kuźniackiego do składu Rady Nadzorczej Banku Poczowego S.A. XI kadencji.
- w dniu 11 czerwca 2019 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Poczowego S.A. odwołało z dniem 11 czerwca 2019 roku panią Magdalenę Pacułę ze składu Rady Nadzorczej Banku Poczowego S.A. XI kadencji.
- w dniu 14 czerwca 2019 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę w sprawie wyboru z dniem 14 czerwca 2019 roku Sekretarza Rady Nadzorczej XI kadencji w osobie Pana Jakuba Słupińskiego.
- w dniu 28 czerwca 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Poczowego S.A. powołało pana Michała Leskiego do składu Rady Nadzorczej Banku Poczowego S.A. XI kadencji,
- w dniu 19 lipca 2019 roku Pan Jakub Słupiński złożył rezygnację z funkcji Sekretarza Rady Nadzorczej z dniem 22 lipca 2019 roku,
- w dniu 19 lipca 2019 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę w sprawie wyboru z dniem 23 lipca 2019 roku Sekretarza Rady Nadzorczej XI kadencji w osobie Pana Michała Leskiego.

Skład Rady Nadzorczej Banku XI kadencji według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz według stanu na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego przedstawiał się następująco:

- **Przemysław Sypniewski** – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- **Jan Emeryk Rościszewski** – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- **Michał Leski** – Sekretarz Rady Nadzorczej,
- **Rafał Kozłowski** – Członek Rady Nadzorczej,
- **Rafał Kuźniacki** – Członek Rady Nadzorczej,
- **Jakub Słupiński** – Członek Rady Nadzorczej,
- **Marian Szotucha** – Członek Rady Nadzorczej.

4. Zasady rachunkowości

4.1. Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o jego zgodności ze standardami rachunkowości

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem następujących pozycji aktywów i zobowiązań finansowych:

- aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu,
 - instrumentów finansowych zabezpieczających,
 - inwestycyjnych aktywów finansowych – wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
 - inwestycyjnych aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
 - zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu,
- które wyceniane są do wartości godziwej.

Sprawozdanie finansowe przedstawiono w polskich złotych, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

4.1.1. Oświadczenie o zgodności z zasadami rachunkowości

Zarząd oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone z obowiązującymi zasadami rachunkowości i odzwierciedla w sposób rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Banku oraz jego wynik finansowy.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości. W zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami i interpretacjami jest ono zgodne z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości”) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi. Sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez UE standardów oraz związanych z nimi interpretacji, według stanu na 31 grudnia 2019 roku, z wyjątkiem wymienionych poniżej w nocie 4.1.5 standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez UE bądź zostały zatwierdzone przez UE, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, z wyjątkiem zmian wynikających z wdrożenia od dnia 1 stycznia 2019 roku wymogów MSSF oraz MSR opisanych odpowiednio w nocie 4.1.5.

Bank nie skorzystał w okresie objętym sprawozdaniem finansowym z możliwości wcześniejszego zastosowania standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez UE, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

4.1.2. Okres i zakres sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku i zawiera dane porównawcze:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku,
- dla pozycji rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w kapitale własnym, sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku.

4.1.3. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2019 roku.

Zarząd Banku nie stwierdza na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

4.1.4. Działalność zaniechana

W okresie od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku i okresie porównawczym w Banku nie wystąpiła działalność zaniechana.

4.1.5. Nowe standardy i zmiany do istniejących standardów

● Zmiany do standardów i interpretacje opublikowane i zatwierdzone przez UE, które Bank zastosował po raz pierwszy od 1 stycznia 2019 roku

Zamieszczone poniżej nowe standardy, zmiany do standardów i interpretacje są obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie:

- MSSF 16 „Leasing” oraz związane z nim interpretacje,
- zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą,
- zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu,
- zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach,
- zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa,
- interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”.

Bank przeanalizował nowe standardy i interpretacje oraz zmiany wprowadzone w istniejących standardach. Oprócz wpływu wdrożenia MSSF 16 *Leasing*, którego wpływ opisano poniżej, nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do istniejących standardów nie miały znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe.

MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 „Leasing” obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie zastąpił obowiązujący MSR 17 *Leasing* oraz związane z nim interpretacje, eliminując z punktu widzenia leasingobiorcy klasyfikację na leasing operacyjny i leasing finansowy, wprowadzając jeden model ujęcia i wyceny. Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Zasadniczym elementem różniącym definicje leasingu z MSR 17 i z MSSF 16 jest wymóg sprawowania kontroli nad użytkowanym, konkretnym składnikiem aktywów, wskazanym w umowie wprost lub w sposób dorozumiany. Przeniesienie prawa do użytkowania ma miejsce wówczas, gdy mamy do czynienia ze zidentyfikowanym składnikiem aktywów w odniesieniu, do którego leasingobiorca ma prawo do praktycznie wszystkich korzyści ekonomicznych i kontroluje wykorzystanie danego składnika aktywów w danym okresie.

W przypadku, gdy definicja leasingu jest spełniona, leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać:

(a) aktywa (prawa do użytkowania) będące przedmiotem leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz odpowiadające im zobowiązania, z tytułu płatności leasingowych, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących niskokwotowych składników aktywów;
oraz (b) koszty amortyzacji aktywa będącego przedmiotem leasingu odrębnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat.

Wydatki związane z wykorzystywaniem aktywów będących przedmiotem leasingu, uprzednio ujęte w większości w kosztach usług obcych są obecnie klasyfikowane jako koszty amortyzacji oraz koszty odsetek.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane liniowo, natomiast zobowiązania z tytułu umów leasingowych rozliczane efektywną stopą procentową.

Bank nie przekształcał danych porównawczych, ujmując aktywa z tytułu praw do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniom z tytułu leasingu w wartości bieżącej przyszłych opłat leasingowych przed dniem pierwszego zastosowania.

Ujęcie zobowiązań z tytułu leasingu

W wyniku wdrożenia MSSF 16 Bank ujął zobowiązania z tytułu leasingu w kwocie 39.964 tys. zł w pozycji „Pozostałe zobowiązania”, wycenione w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia stosowania MSSF 16, zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku, obliczonej na bazie krańcowej stopy procentowej Banku.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku obliczone przez Bank stopy dyskonta mieściły się w przedziale (w zależności od okresu trwania umowy):

- dla umów w PLN: od 2,3% do 2,87%,
- dla umów w EUR: od 0,43% do 1,23%.

Ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

W wyniku wdrożenia MSSF 16 Bank ujął aktywa z tytułu prawa do użytkowania w kwocie 39.964 tys. zł wycenione jako kwota początkowa zobowiązania leasingowego oraz opłaty leasingowe opłacone z góry i zaprezentował w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z aktywami stanowiącymi własność Banku wraz z rozbiem dodatkowych informacji w notach objaśniających.

Zastosowanie szacunków

Wdrożenie MSSF 16 wymagało dokonania pewnych szacunków i wyliczeń, które mają wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Obejmują one m. in.:

- ustalenie okresu obowiązywania umów (w tym dla umów z nieokreślonym terminem lub z możliwością przedłużenia),
- ustalenie stopy procentowej stosowanej do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych,
- ustalenie stawki amortyzacji.

Zastosowanie praktycznych uproszczeń

Na potrzeby pierwszego zastosowania standardu Bank skorzystał z dostępnych zwolnień i uproszczeń, w tym:

- klasyfikacji jako leasingów krótkoterminowych umów, których okres leasingu kończy się w okresie do 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania nowego standardu,
- zastosowaniu jednolitej krańcowej stopy procentowej dla zidentyfikowanych umów leasingu,
- rozliczania aktywów o niskiej wartości (gdzie za aktywo o niskiej wartości uznaje się aktywa o wartości początkowej nie przekraczającej 5 tys. USD) w formie ujmowania ich bezpośrednio w koszty przez okres obowiązywania leasingu.

Na dzień pierwszego zastosowania standardu, Bank ujął zobowiązania finansowe z tytułu leasingu i odniósł je na aktywa z tytułu prawa do użytkowania. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania na dzień pierwszego zastosowania zostały skorygowane zgodnie z przepisami przejściowymi standardu, o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio przed dniem pierwszego zastosowania.

Na dzień wdrożenia standardu Bank nie zidentyfikował różnic w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań wynikających z zastosowania MSSF 16, które należałoby ująć w pozycji „Zyski zatrzymane” na dzień 1 stycznia 2019 roku. Uzgodnienie różnicy pomiędzy kwotami przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego prezentowanego zgodnie z MSR 17 na 31 grudnia 2018 roku, a zobowiązaniami z tytułu leasingu ujętymi na 1 stycznia 2019 roku według MSSF 16 prezentuje tabela poniżej:

	tys. zł
Zobowiązania z tyt. leasingu operacyjnego na 31 grudnia 2018 r. (bez dyskonta)	42 683
umowy leasingowe aktywów o niskiej wartości	(47)
wpływ dyskonta przy użyciu krańcowej stopy procentowej Banku	(2 719)
zobowiązanie z tyt. leasingu finansowego ujęte na 31 grudnia 2018 r.	47
Zobowiązania finansowe z tyt. leasingu na 1 stycznia 2019 r.	39 964

Wpływ korekt z tytułu wdrożenia MSSF 16 na zobowiązania finansowe z tytułu leasingu został zaprezentowany zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i szacunkiem.

Wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej

Kwota prawa do użytkowania aktywów brutto oraz kwota zobowiązania leasingowego powstałe na skutek wdrożenia MSSF16 przez Bank na dzień 1 stycznia 2019 roku były jednakowe i wyniosły 39.964 tys. zł.

Wpływ wdrożenia MSSF 16 na ujęcie dodatkowych zobowiązań finansowych i odpowiadających im aktywów z tytułu prawa do użytkowania aktywów zaprezentowano poniżej:

	31 grudnia 2018 przed ujęciem efektu leasingu według MSSF 16	Efekt ujęcia umów leasingu	Korekty z tytułu krótkoterminowych umów leasingowych i dodatkowych opcji wynagrodzenia	1 stycznia 2019 z ujęciem efektu leasingu według MSSF 16
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
AKTYWA				
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	38 138	39 964	(1 169)	76 934
aktywa z tytułu leasingu finansowego	47	-	(47)	0
prawa do użytkowania aktywów	-	39 964	(1 122)	38 843
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY				
Pozostałe zobowiązania, w tym:	91 505	39 964	(47)	131 422
zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	47	39 964	(47)	39 964
Łącznie wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej	(53 367)	0	(1 122)	(54 489)

Wpływ na kapitał własny

Wdrożenie MSSF 16 nie miało wpływu na zyski zatrzymane i kapitał własny na dzień 1 stycznia 2019 roku z uwagi na ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań z tytułu leasingu w takiej samej wysokości.

Wpływ na rachunek zysków i strat

W rachunku zysków i strat Banku pojawiła się od 2019 roku zmiana w klasyfikacji kosztów (koszty eksploatacyjne zostały zastąpione amortyzacją oraz kosztami odsetkowymi), a w momencie ich rozpoznania ujęcie kosztów związanych z leasingiem jest szybsze ze względu na rozpoznanie kosztu odsetkowego metodą efektywnej stopy procentowej, która poprzednio nie była stosowana dla umów innych niż klasyfikowane jako leasing finansowy zgodnie z MSR 17.

W wyniku wdrożenia MSSF 16, w roku 2019 roku, w kosztach administracyjnych nie zostały ujęte kwoty rat leasingowych w wysokości 8.899 tys. zł, został natomiast ujęty koszt amortyzacji w wysokości 8.649 tys. zł oraz koszty odsetkowe w wysokości 703 tys. zł.

• Standardy i interpretacje przyjęte przez RMSR, ale które nie weszły jeszcze w życie dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2019 roku

- zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych* oraz MSR 8 *Zasady (polityka) rachunkowości*, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów (obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),

- zmiany do MSSF 9 *Instrumenty Finansowe*, MSR 39 *Instrumenty Finansowe* oraz MSSF 7 *Instrumenty Finansowe*: Ujawnienie Informacji (obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).

Bank nie dokonał zastosowania ww. zmian standardów w prezentowanym sprawozdaniu.

• **Standardy i interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE**

- MSSF 17 *Umowy Ubezpieczeniowe* (obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później, zastosowanie prospektywne, wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone),
- zmiany do MSSF 3 *Połączenia przedsięwzięć* (obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później, nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE),
- zmiany do MSSF 10 *Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe oraz do MSR 28 Jednostki Stowarzyszone* (Komisja Europejska podjęła decyzję o odroczeniu zatwierdzenia tych zmian na czas nieokreślony).

Bank nie spodziewa się, aby powyższe zmiany standardów i interpretacji, które jeszcze nie weszły w życie, miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

4.2. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa dokonany na podstawie dostępnych i wiarygodnych informacji. Przy sporządzeniu sprawozdania finansowego Bank przyjął te same zasady, które zastosowano do przygotowania sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, biorąc pod uwagę przyczyny oraz źródła niepewności przewidywane na dzień bilansowy, za wyjątkiem zasad dotyczących utraty wartości w związku z wdrożeniem od 1 stycznia 2018 roku wymogów MSSF 9.

Najistotniejszymi elementami sprawozdania finansowego obejmującymi profesjonalny osąd dokonany w okresie 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 roku oraz w okresach porównawczych są obszary dotyczące:

- utraty wartości aktywów finansowych (szczegóły obowiązujących od dnia 1 stycznia 2018 roku zasad ustalania utraty wartości aktywów finansowych zostały opisane w nocie 4.5.8),
- klasyfikacji aktywów finansowych i oceny modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi (informacje na temat założeń i ich wpływu na wartość szacunków zostały opisane także w nocie 4.5.2),
- przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych (informacje na temat założeń i ich wpływu na wartość szacunków zostały opisane w nocie 4.5.19),
- składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego (szczegóły dotyczące obowiązujących zasad ustalania aktywa z tytułu podatku odroczonego zostały opisane w nocie 4.5.20),
- zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia (szczegóły dotyczące obowiązujących zasad ustalania rezerw na odprawy emerytalno- rentowe zostały opisane w nocie 4.5.16),
- rezerw na sprawy sporne oraz innych rezerw, w tym: na proporcjonalny zwrot prowizji za udzielenie kredytów konsumenckich spłaconych przed terminem (nota 4.5.16),
- oraz klasyfikacji umów leasingowych.

4.3. Niepewność szacunków

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa Banku dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków rozpoznaje się w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego okresu. Natomiast jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy, są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku obrotowym. Wartości rzeczywiste ujęte przez Bank mogą się różnić od wartości ustalonych na bazie przyjętych szacunków.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych ujmowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej, dla których nie identyfikuje się aktywnego rynku, wycenę przeprowadza się w oparciu o powszechnie stosowane techniki wyceny w maksymalnym stopniu bazując na obserwowalnych w otoczeniu rynkowym danych wejściowych i profesjonalnym osądzie. Stosowane techniki wyceny i dane wejściowe podlegają regularnej weryfikacji. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych i ich wartości bilansowe przedstawiono w nocie 36.

Poniższa tabela prezentuje wpływ zmiany rynkowych stóp procentowych o + 1 p.b./- 1 p.b. na wartość godziwą instrumentów finansowych ujmowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej:

	Stan na 31 grudnia 2019			Stan na 31 grudnia 2018		
	wartość bilansowa	+1 p.b.	-1 p.b.	wartość bilansowa	+1 p.b.	-1 p.b.
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Inwestycyjne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2 452 746	(459)	459	2 086 921	(440)	440
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	397	(2)	2	667	(5)	5
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	177	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające - zobowiązania	0	0	0	386	(3)	3

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy wystąpiły obiektywne przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika/grupy aktywów finansowych.

Poniższa tabela prezentuje szacunkowy wpływ zmiany wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych na zmianę odpisów z tytułu oczekiwanych start kredytowych dla składników pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom” analizowanych indywidualnie.

	Stan na 31 grudnia 2019			Stan na 31 grudnia 2018		
	wartość bilansowa	Szacunkowa zmiana odpisów		wartość bilansowa	Szacunkowa zmiana odpisów	
		+ 10 %	- 10 %		+ 10 %	- 10 %
tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
	158 817	(432)	1 151	98 354	(994)	(1 243)

Wartość godziwa zabezpieczeń udzielonych kredytów

Wartość godziwą zabezpieczeń udzielonych kredytów ustala się w oparciu o techniki wyceny oraz analizę rynku nieruchomości. Lista przyjmowanych przez Bank zabezpieczeń oraz ich wartość godziwa (w przypadku zabezpieczeń hipotecznych) zostały przedstawione w nocie 45.1 sprawozdania finansowego.

W Banku przyjmuje się następujące podstawowe zasady wyceny wartości godziwej dla najczęściej stosowanych rodzajów zabezpieczeń:

Lp.	Rodzaj zabezpieczenia	Ogólne zasady dokonywania wyceny wartości
		wycena nieruchomości dokonana przez uprawnionego rzeczoznawcę, sporządzona dla celów związanych z zabezpieczeniem
1	hipoteka na nieruchomości	aktualizacja wyceny nieruchomości, w przypadku kredytów dla osób fizycznych, jest przeprowadzana raz w roku poprzez porównanie pierwotnej wartości nieruchomości wynikającej z wyceny rzeczoznawcy lub wartości zakupu do danych o wartości rynkowej nieruchomości o zbliżonych parametrach, uzyskanych z międzybankowego systemu danych AMRON, Wewnętrznej Bazy Danych lub w przypadku braku danych, danych udostępnianych przez NBP (http://nbp.pl)
		wycena ruchomości dokonana przez uprawnionego rzeczoznawcę, sporządzona dla celów związanych z zabezpieczeniem lub
2	przewłaszczenie, zastaw rejestrowy, zastaw zwykły na rzeczy ruchomej stanowiącej środek trwały	polisa ubezpieczeniowa - w przypadkach, gdy rzeczy ruchome występują w powszechnym obrocie rynkowym lub cena zakupu - w przypadkach, gdy rzeczy ruchome są nowe, zakupione na rynku, charakteryzuje je płynność rynkowa
		cena zakupu, po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi /rynkowymi /komisowymi lub
3	przewłaszczenie, zastaw rejestrowy, zastaw zwykły na rzeczy ruchomej stanowiącej majątek obrotowy	polisa ubezpieczeniowa, po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi lub udokumentowana cena giełdowa/rynkowa/komisowa rzeczy
		dochody poręczyciela muszą kształtować się na poziomie zbliżonym do dochodów wnioskodawcy lub
		jeżeli poręczyciel nie spełnia wymogów określonych powyżej do ustalenia wartości zabezpieczenia przyjmuje się taką kwotę, jaką przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej poręczyciela mógłby on uzyskać w Banku jako kredytobiorca lub
4	poręczenia lub poręczenia wekslowe	w przypadku poręczenia podmiotu jako zabezpieczenie przyjmowane jest wyłącznie w przypadku, gdy łączna kwota poręczenia udzielonego przez poręczyciela jednemu dłużnikowi nie przekroczy 15% aktywów netto poręczyciela, pomniejszonych o należne, lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitałów (funduszy) podstawowych spółek akcyjnych i spółdzielni
5	przelew wierzytelności z umowy	wartość netto towarów lub usług, bez podatku VAT, uwzględniając indywidualne warunki umowy/kontraktu, w tym terminy płatności, tryb zgłaszania i załatwiania reklamacji, zabezpieczenie realizacji umowy
6	ubezpieczenie	w przypadku ubezpieczeń na życie suma ubezpieczenia powinna pokrywać kwotę kredytu, natomiast w przypadku ubezpieczeń od utraty pracy suma ubezpieczenia na jedno zdarzenie ubezpieczeniowe powinna stanowić wyższą z kwot: równowartość 6 rat kredytu lub kwotę 9 tys. zł. Zakres ochrony i wyłączeń odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń z tytułu polisy ubezpieczeniowej podlega każdorazowo akceptacji Banku

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Bank corocznie weryfikuje przyjęte okresy użyteczności środków trwałych i wartości niematerialnych na podstawie bieżących szacunków. Szczegółowe informacje dotyczące okresów użytkowania aktywów trwałych i wartości niematerialnych zawarto w nocie 4.5.12 i 4.5.13.

Szacując długość przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych uwzględniane są m.in.:

- dotychczasowe przewidywane przeciętne okresy ekonomicznej użyteczności, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywności wykorzystania, itp.,
- utratę przydatności z przyczyn technologicznych,
- okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania,
- zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów,
- inne okoliczności mające wpływ na przewidywany przeciętny okres ekonomicznej użyteczności tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, przewidywany przeciętny okres ekonomicznej użyteczności odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych, bądź też w sytuacji, kiedy szacowany okres jest krótszy, przyjmuje się szacowany okres ekonomicznej użyteczności.

Poniższa tabela prezentuje wpływ na koszty Banku zmiany długości przeciętnego przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności o +/- 1 rok dla grup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji.

	Stan na			Stan na		
	31 grudnia 2019			31 grudnia 2018		
	amortyzacja	+ 1 rok	- 1 rok	amortyzacja	+ 1 rok	- 1 rok
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Budynki i budowle	8 317	(1 370)	2 074	497	(15)	11
Urządzenia i maszyny	8 584	(1 689)	3 189	7 917	(1 514)	3 055
Ulepszenia w obcych obiektach	1 066	(149)	239	884	(81)	246
Środki transportu	625	(121)	197	11	(2)	3
Wyposażenie	1 280	(207)	285	1 229	(178)	314
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2 197	(288)	179	2 384	(300)	666
Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	16 287	(3 394)	3 195	16 305	(3 344)	6 792

4.4. Zmiana szacunków

W bieżącym okresie sprawozdawczym i okresie porównawczym Bank nie zmieniał istotnie wielkości szacunkowych, które mogły mieć znaczący wpływ na wyniki finansowe okresu bieżącego lub okresów przyszłych.

4.5. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

4.5.1. Początkowe ujęcie aktywów i zobowiązań finansowych

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Bank decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego w momencie jego początkowego ujęcia. Klasyfikacja ta zależy od:

- modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi, który określany jest na poziomie odzwierciedlającym sposób, w jaki zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych, aby zrealizować określony cel biznesowy, oraz
- charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, to jest od tego, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (ang. *solely payments of principal and interest*, „SPPI” – test „Tylko Kapitał i Odsetki”).

Aktywa i zobowiązania finansowe objęte zakresem MSSF 9 klasyfikuje się do następujących kategorii:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (do tej kategorii zalicza się aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym instrumenty pochodne, a także instrumenty kapitałowe),
- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (do tej kategorii zalicza się instrumenty dłużne),
- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej lub pomniejszonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nie klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku i wyłącza z ksiąg rachunkowych Banku na dzień rozliczenia transakcji tj. dzień, w którym Bank odpowiednio otrzymuje lub przekazuje prawo własności do składnika aktywów. Prawa i obowiązki z tytułu zawartej transakcji w okresie pomiędzy datą zawarcia i datą rozliczenia transakcji są wyceniane, w przypadku aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Zmiana wartości godziwej, w przypadku aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz jako wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, ujmowana jest odpowiednio w rachunku zysków i strat oraz w pozostałych całkowitych dochodach. Zmiana wartości godziwej nie jest ujmowana dla aktywów finansowych wycenianych według kosztu lub zamortyzowanego kosztu.

4.5.2. Późniejsza wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Bank klasyfikuje aktywa finansowe jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki oraz Bank nie wyznaczył ich jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Aktywa finansowe, są utrzymywane w ramach modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jeżeli są zarządzane z zamiarem realizowania przepływów pieniężnych poprzez otrzymywanie płatności wynikających z umowy w całym okresie życia instrumentu.

Modele biznesowe Banku ustalane są według sposobu, w ramach którego zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych, aby zrealizować określone cele biznesowe.

W związku z tym, Bank ocenia zastosowany model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi na poziomie portfelowym, biorąc pod uwagę wszystkie informacje, które są dostępne na dzień oceny. Takie informacje obejmują między innymi:

- przyjęte polityki i cele zarządzania portfelem oraz ich realizacja w praktyce,
- sposób, w jaki wyniki modelu biznesowego i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego są oceniane i przekazywane kluczowemu personelowi kierownicemu jednostki,
- rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a w szczególności sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem,
- sposób, w jaki wynagradzane są osoby zarządzające działalnością (na przykład, czy wynagrodzenie oparte jest na wartości godziwej zarządzanych aktywów lub na uzyskanych przepływach pieniężnych wynikających z umowy),
- częstotliwość, wartość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania odnośnie przyszłych operacji sprzedaży. Sprzedaż sama w sobie nie decyduje jednak o modelu biznesowym i w związku z tym nie może być rozpatrywana odrębnie.

Zastosowany model biznesowy zakłada utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy również wtedy, gdy Bank dokonuje sprzedaży aktywów finansowych w przypadku, gdy następuje wzrost ryzyka kredytowego związanego z tymi aktywami. W celu stwierdzenia, czy nastąpił wzrost ryzyka kredytowego związanego z aktywami, Bank uwzględnia racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, w tym informacje dotyczące przyszłości. Bez względu na częstotliwość i wartość sprzedaży, sprzedaż spowodowana wzrostem ryzyka kredytowego związanego z aktywami nie jest sprzeczna z modelem biznesowym zakładającym utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, ponieważ jakość kredytowa aktywów finansowych jest istotna dla możliwości uzyskiwania przez Bank przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Działania w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, które mają na celu ograniczenie potencjalnych strat wynikających z pogorszenia jakości kredytowej, są integralną częścią tego modelu biznesowego. Bank może też dokonywać sprzedaży aktywów finansowych w celu zarządzania ryzykiem koncentracji.

Bank ustala, czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, czyli są zgodne z podstawową umową kredytu lub pożyczki. Składnik aktywów finansowych może stanowić podstawową umowę kredytu lub pożyczki niezależnie od tego, czy jest to kredyt lub pożyczka pod względem formy prawnej. W podstawowej umowie kredytu lub pożyczki odsetki obejmują:

- zapłatę za wartość pieniądza w czasie,
- ryzyko kredytowe,
- inne podstawowe rodzaje ryzyka związane z udzielaniem kredytów lub pożyczek (np. ryzyko płynności),
- koszty (np. koszty administracyjne) związane z utrzymywaniem składnika aktywów finansowych przez określony czas,
- marżę zysku.

Wynikające z umowy przepływy pieniężne nie są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, jeśli warunki umowy wprowadzają do niej element ryzyka lub zmienności przepływów pieniężnych, który nie jest związany z podstawową umową kredytu lub pożyczki, np.:

- ekspozycja na zmiany cen akcji lub towarów,
- ekspozycja na ryzyko walutowe, jeśli przepływy pieniężne wynikające z umowy nie są w walucie, w której denominowany jest składnik aktywów finansowych,
- dźwignia finansowa (ekspozycja na zwiększoną zmienność przepływów).

Bank ocenia niedoskonałość przepływów pieniężnych wynikających z umowy w celu ustalenia czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Powyższa ocena może mieć charakter jakościowy lub ilościowy. Jeżeli oczywiste jest, bez przeprowadzania analizy lub po pobieżnej analizie, czy wynikające z umowy (niezdyskontowane) przepływy pieniężne z ocenianego składnika aktywów finansowych mogłyby (lub nie mogłyby) znacząco się różnić od poziomu referencyjnego (niezdyskontowanych) przepływów pieniężnych, Bank dokonuje takich ustaleń, przeprowadzając ocenę jakościową wartości pieniądza w czasie. W pozostałych przypadkach Bank przeprowadza analizę ilościową (benchmark test). Na potrzeby benchmark testu Bank ustala:

- poziom referencyjny przepływów pieniężnych, stanowiący wartość (niezdyskontowanych) przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby nie występowała modyfikacja (niedoskonałość) wartości pieniądza w czasie oraz
 - skutki modyfikacji w każdym okresie sprawozdawczym oraz łącznie w całym okresie życia instrumentu finansowego.
- Jeżeli (niezdyskontowane) przepływy pieniężne wynikające z umowy różniłyby się znacznie od referencyjnego poziomu (niezdyskontowanych) przepływów pieniężnych, tj. o ponad 5%, wówczas warunek uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy będących jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty nie jest spełniony, a więc składnik aktywów nie może być wyceniany w zamortyzowanym koszcie. Wówczas składnik aktywów finansowych podlega wycenie według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

Aktywa finansowe są wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki oraz Bank nie wyznaczył ich jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Bank może utrzymywać aktywa finansowe w ramach modelu biznesowego, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż składników aktywów finansowych. W modelu biznesowym tego rodzaju Bank podjął decyzję o tym, że zarówno uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż aktywów finansowych są niezbędne do realizowania celu modelu biznesowego. Bank utrzymuje instrumenty finansowe w tym modelu biznesowym między innymi w celu zarządzania bieżącymi potrzebami w zakresie płynności, utrzymaniem określonego profilu przychodów z tytułu odsetek lub dostosowanie okresu życia aktywów finansowych do terminu wymagalności zobowiązań, które są finansowane z tych aktywów. Aby zrealizować taki cel, Bank będzie zarówno uzyskiwać przepływy pieniężne wynikające z umowy, jak i sprzedawać aktywa finansowe.

Aktywa finansowe utrzymywane w ramach modelu biznesowego, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż składników aktywów finansowych, wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się odpowiednio na pozostałe całkowite dochody, z wyjątkiem zysku lub straty z tytułu utraty wartości oraz zysków lub strat z tytułu różnic kursowych. Wartości odniesione do skumulowanych innych całkowitych dochodów są przeksięgowane do rachunku zysków i strat w momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub jego przeklasyfikowania. Odsetki obliczone w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej ujmuje się w pozycji „Przychody z tytułu odsetek” rachunku zysków i strat.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy to:

- aktywa i zobowiązania finansowe, które nie są klasyfikowane do wyceny w zamortyzowanym koszcie lub klasyfikowane do wyceny w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, oraz
- aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat.

Składnik aktywów lub zobowiązań finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu odsprzedaży lub odkupienia w krótkim terminie, jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków, jest instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących umowami gwarancji finansowych lub wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi) lub został zaliczony do tej kategorii na podstawie decyzji Banku.

Zaliczenie aktywów i zobowiązań finansowych do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu na podstawie decyzji Banku możliwe jest po spełnieniu następujących kryteriów:

- wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać

znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione, lub

- zastosowanie takiej kwalifikacji aktywów lub zobowiązań finansowych eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowo), lub
- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną.

Instrumenty kapitałowe

Instrumenty kapitałowe wyceniane są w wartości godziwej przez wynik finansowy. Bank może dokonać w momencie początkowego ujęcia nieodwołalnego wyboru do określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, aby ujmować późniejsze zmiany wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Dotyczy to inwestycji w instrumenty kapitałowe, które nie są przeznaczone do obrotu ani nie są warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek, do którego zastosowanie ma MSSF 3. Niezależnie od sposobu ujęcia zmian wartości godziwej instrumentu kapitałowego dywidendy ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Bank nie skorzystał z opcji wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody w odniesieniu do posiadanych instrumentów kapitałowych.

Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Jedynie wówczas, gdy Bank zmienia zastosowany model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi, dokonuje przeklasyfikowania wszystkich aktywów finansowych, na które zmiana ta miała wpływ. Jeśli Bank dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych czyni to prospektywnie, począwszy od dnia przeklasyfikowania. Bank nie przekształca żadnych uprzednio ujętych zysków, strat (w tym zysków lub strat z tytułu utraty wartości) ani odsetek.

Jeśli Bank dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wartość godziwą tego składnika wycenia się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym zamortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych a wartością godziwą ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Jeśli Bank dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie, wartość godziwa tego składnika na dzień przeklasyfikowania staje się jego nową wartością bilansową brutto.

Jeśli Bank dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wartość godziwą tego składnika wycenia się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym zamortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych a wartością godziwą ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Efektywnej stopy procentowej i wyceny oczekiwanych strat kredytowych Bank nie koryguje w wyniku przeklasyfikowania.

Jeśli Bank dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie, składnik ten zostaje przeklasyfikowany w jego wartości godziwej na dzień przeklasyfikowania. Skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w pozostałych całkowitych dochodach zostają jednak usunięte z pozycji Kapitału własnego i skorygowane w oparciu o wartość godziwą składnika aktywów finansowych na dzień przeklasyfikowania. W związku z tym składnik aktywów finansowych wycenia się na dzień przeklasyfikowania tak, jak gdyby zawsze był wyceniany w zamortyzowanym koszcie. Korekta ta dotyczy pozostałych całkowitych dochodów, lecz nie wpływa na rachunek zysków i strat i w związku z tym nie stanowi korekty wynikającej z przeklasyfikowania.

Jeśli Bank dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej. Efektywną stopę procentową ustala się na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania.

Jeśli Bank dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w pozostałych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji Kapitału własnego do rachunku zysków i strat w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania na dzień przeklasyfikowania.

4.5.3. Zmiana przepływów finansowych - Modyfikacja

4.5.3.1. Modyfikacja nieistotna

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne związane ze składnikiem aktywów finansowych podlegają renegotjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji, a renegotjacja lub modyfikacja nie prowadzą do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów finansowych, wówczas Bank identyfikuje modyfikacje jako „nieistotne”. Bank dokonuje ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu modyfikacji w rachunku zysków i strat. Wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych oblicza się jako obecną wartość renegotjowanych lub zmodyfikowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika aktywów finansowych (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe) bądź, w stosownych przypadkach, według zaktualizowanej efektywnej stopy procentowej obliczonej zgodnie z MSSF 9. Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

4.5.3.2. Modyfikacja istotna

W przypadku zidentyfikowania modyfikacji istotnej, Bank zaprzestaje ujmowania instrumentu finansowego i rozpoznaje nowy instrument finansowy. Bank rozpoznaje modyfikację jako istotną, jeżeli spełnione jest jedno z poniższych kryteriów:

a) kryterium jakościowe:

- nastąpiła zmiana waluty kontraktu, która nie wynikała z pierwotnych warunków kredytu,
- nastąpiła zmiana dłużnika lub przejęcie długu przez innego dłużnika (tj. wstąpienie nowego dłużnika w prawa i obowiązki poprzedniego dłużnika lub zmiana dłużnika odpowiadającego komplementarnie za co najmniej 2/3 aktualnego zadłużenia (nowy dłużnik posiada zdolność kredytową), kryterium nie ma zastosowania w sytuacji zmiany dłużnika w wyniku śmierci pierwotnego kredytobiorcy i postępowania spadkowego - w takich sytuacjach dane kryterium oceniane jest jako: niespełnione, tj. nie jest istotną modyfikacją),
- nastąpiła konsolidacja kilku ekspozycji w jedną w ramach aneksu lub umowy, w tym: ugody/restrukturyzacji,
- na skutek zmiany zapisów umownych zmienił się wynik testu TKiO,
- nastąpiła zmiana produktu tj. zastąpienie obecnego produktu innym - nie wynikająca z umowy kredytowej,

b) kryterium ilościowe - wystąpiła różnica powyżej 10 % (w ujęciu bezwzględnym) pomiędzy wartością przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmodyfikowanego aktywa finansowego zdyskontowanych oryginalną efektywną stopą procentową, a wartością przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z aktywa finansowego przed modyfikacją zdyskontowanych tą samą stopą procentową.

4.5.4. Aktywa finansowe, które w momencie początkowego ujęcia były dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe

MSSF 9 wyodrębnia kategorię aktywów finansowych nabytych lub utworzonych, które zostały dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (dalej *POCI, ang. purchased or originated credit impaired*). Instrumenty te muszą spełniać kryteria modelu biznesowego, którego celem jest otrzymywanie przepływów finansowych wynikających z kontraktu lub modelu biznesowego, którego celem jest otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy jak i sprzedaż składników aktywów finansowych oraz warunki umowy dotyczącej takiego składnika aktywów finansowych wskazują na powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Na moment początkowego ujęcia składnik aktywów POCI ujmowany jest w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu składniki aktywów POCI są wyceniane metodą efektywnej stopy procentowej z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe. Zmiana szacunków w kolejnych okresach sprawozdawczych w zakresie przyszłych odzysków odnoszona jest jako strata lub zysk do rachunku zysków i strat.

Ustalenie przychodu z tytułu odsetek od aktywów finansowych

W przypadku aktywów finansowych nie dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, Bank rozpoznaje przychód odsetkowy zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej od wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych. Dotyczy to również aktywów finansowych, co do których ryzyko kredytowe spadło tak, że składnik ten nie jest już dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe.

W odniesieniu do aktywów finansowych POCI, Bank rozpoznaje przychód odsetkowy zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej skorygowaną o ryzyko kredytowe od wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów od momentu początkowego ujęcia i ujmuje je w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

W odniesieniu do aktywów finansowych niebędących składnikami aktywów POCI, które następnie stały się składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, Bank rozpoznaje przychód

odsetkowy zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej od wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych w późniejszych okresach sprawozdawczych i ujmuje go w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

4.5.5. Wyłączenie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych **Aktywa finansowe**

Bank wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- wygaśły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych,
- przeniósł prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do przekazania otrzymanych przepływów pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i:
 - (a) przeniósł zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub
 - (b) nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniósł kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Bank przeniósł swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do pośredniczenia w transakcji, ale nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też wyżej wymienione przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas ten składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Bank utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Bank może być zobowiązany zapłacić za ten składnik aktywów.

Zobowiązania finansowe

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach, dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami, Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

4.5.6. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu

Papiery wartościowe sprzedane z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (transakcje typu *repo*, *sell-buy-back*) nie są wyłączone z bilansu pod warunkiem zachowania przez Bank zasadniczo całości ryzyka i korzyści wynikających z danego aktywa. Zobowiązania wobec kontrahenta ujmuje się jako „Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu”.

Dla transakcji zakupu papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu (*reverse repo*, *buy-sell-back*), w przypadku których kontrahent zachowuje zasadniczo całość ryzyka i korzyści dotyczących papierów wartościowych, należności z tytułu zawartych transakcji ujmowane są jako „Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu”.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu i zakupu papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu wyceniane są według zamortyzowanego kosztu metodą efektywnej stopy procentowej, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji sprzedaży z udzielonym przyrzeczeniem odkupu podlegają wycenie według zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych.

Różnica między ceną sprzedaży/zakupu i odkupu jest traktowana jako koszty/przychody odsetkowe i rozliczana w czasie trwania umowy z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej

4.5.7. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa stanowi cenę, którą Bank otrzymałby za sprzedaż składnika aktywów lub zapłaciłby za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym zorganizowanym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna – dla składnika aktywów lub bieżącej ceny sprzedaży – dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny, gdzie Bank maksymalizuje wykorzystanie obserwowalnych danych wejściowych, np. oszacowania ceny instrumentu finansowego, na podstawie publicznie ogłoszonej, notowanej w aktywnym obrocie regulowanym ceny nie różniącego się istotnie, podobnego instrumentu finansowego albo cen składników złożonego instrumentu finansowego lub oszacowania ceny instrumentu finansowego za pomocą metod estymacji powszechnie uznanych za poprawne.

Wartość godziwa dla poszczególnych pozycji aktywów finansowych i zobowiązań finansowych oraz sposoby jej szacowania zostały opisane szczegółowo w notcie 36.

4.5.8. Utrata wartości aktywów finansowych

Bank kalkuluje odpisy z tytułu utraty wartości w oparciu o koncepcję „oczekiwanych strat kredytowych” (ang. *expected credit loss*, dalej: ECL).

Model utraty wartości oparty o koncepcję ECL ma zastosowanie do składników aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Bank dokonuje podziału portfela na cztery koszyki (ang. Stage):

- Koszyk 1 – ryzyko defaultu w horyzoncie lifetime nie jest istotnie wyższe względem ryzyka na moment początkowego ujęcia. Oczekiwana strata kredytowa dla instrumentów finansowych w Koszyku 1 liczona jest w horyzoncie 12 miesięcznym lub krótszym w przypadku wcześniejszej daty zapadalności instrumentu finansowego,
- Koszyk 2 – Ryzyko defaultu w horyzoncie lifetime jest istotnie wyższe względem ryzyka na moment początkowego ujęcia. Oczekiwana strata kredytowa dla instrumentów finansowych w Koszyku 2 liczona jest w horyzoncie lifetime, do daty zapadalności instrumentu finansowego,
- Koszyk 3 – Stan default (nadrzędny w stosunku do Koszyka 1 oraz Koszyka 2). Oczekiwana strata kredytowa dla instrumentów finansowych w defaulcie liczona jest w horyzoncie do przewidywanej daty zakończenia okresu windykacji,
- Koszyk 4 (POCI) – Instrumenty finansowe udzielone bądź zakupione z głębokim dyskontem, i w związku z tym traktowane jako default na moment udzielenia. Oczekiwana strata kredytowa dla takich instrumentów finansowych liczona jest w horyzoncie do daty zapadalności instrumentu finansowego.

Sposób kalkulacji utraty wartości aktywów finansowych ma również wpływ na sposób rozpoznania przychodu odsetkowego. W szczególności, przychód odsetkowy od składników aktywów znajdujących się w Koszykach 1 i 2 jest wyznaczany poprzez przyłożenie efektywnej stopy procentowej do wartości brutto ekspozycji, natomiast w Koszyku 3 poprzez przyłożenie efektywnej stopy procentowej do zamortyzowanego kosztu składnika aktywów, uwzględniającego odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Do wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych Bank stosuje modele PD, LGD i EAD, które wykorzystywane są do szacowania wieloletnich parametrów ryzyka uwzględniających prognozy Banku w zakresie kształtowania się przyszłej sytuacji makroekonomicznej. W procesie modelowania oczekiwanej ekspozycji na moment wejścia w *default* dla ekspozycji bez zdefiniowanych harmonogramów, Bank opracował modele wartości bilansowej i pozabilansowej w oparciu o historyczne wzorce behawioralne spłat i wykorzystania przyznaných limitów do momentu wejścia ekspozycji w *default*.

W zakresie modelowania transferu pomiędzy Koszykiem 1 i Koszykiem 2, Bank opracował model istotnego wzrostu ryzyka kredytowego w oparciu o porównanie prawdopodobieństwa *defaultu* z momentu pierwotnego ujęcia ekspozycji z prawdopodobieństwem *defaultu* z momentu oceny. Model uwzględnia podstawowe dostępne charakterystyki ekspozycji z momentu pierwotnego ujęcia oraz momentu obecnej oceny, tj. *scoring/rating*, dane behawioralne, itp.

Do Koszyka 2 klasyfikowane są aktywa finansowe, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia, rozumiany jako:

- a) opóźnienie w spłacie dla danej ekspozycji przekraczające 30 dni,
- b) istotny wzrost ryzyka od daty otwarcia:
 - dla ekspozycji korporacyjnych wyznaczany w oparciu o bezwzględną lub względną zmianę oceny ratingowej,
 - dla ekspozycji detalicznych mierzone jako względna zmiana PD danej ekspozycji do rezydualnego terminu zapadalności zgodnie z oczekiwaniami banku na obecną datę raportową oraz datę otwarcia produktu,
- c) wystąpienie znaczącej liczby Sygnałów Wczesnego Ostrzegania (SWO) co skutkuje zaklasyfikowaniem na Watchlistę,

- d) ekspozycje zrestrukturyzowane w okresie warunkowym po wyjściu z Koszyka 3,
- e) zarażenie wszystkich ekspozycji danego kredytobiorcy, dla których nie zaobserwowano zdarzenia default, jeśli przynajmniej jedna ekspozycja tego kredytobiorcy jest zaklasyfikowana do Koszyka 3 (o ile nie powoduje klasyfikacji tych ekspozycji w status default),
- f) brak oceny ryzyka na datę udzielenia (brak oceny punktowej na datę udzielenia kredytu).

Bank może zdecydować o zaklasyfikowaniu do Koszyka 2 całej grupy ekspozycji, np. z uwagi na typ produktu lub kanał dystrybucji, jeśli ich profil ryzyka istotnie odbiega od oczekiwań Banku lub zachowania się podobnych produktów w innych portfelach Banku.

Bank stosuje następujące przesłanki zdarzenia *default* (Koszyk 3):

- a) opóźnienie w spłacie raty kapitałowej lub odsetkowej przekracza 90 dni,
- b) wypowiedzenie umowy kredytu/pożyczki,
- c) ekspozycja ma charakter wyłudzenia (*fraud*),
- d) przyznanie kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kredytobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił,
- e) status ekspozycji w windykacji,
- f) wniosek Banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec kredytobiorcy,
- g) uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania (w tym złożeniu wniosku) upadłościowego, bankructwie lub innej reorganizacji finansowej kredytobiorcy, w tym złożenie wniosku restrukturyzacyjnego (zgodnie z ustawą Prawo Restrukturyzacyjne),
- h) uzyskanie informacji o znaczących trudnościach finansowych kredytobiorcy korporacyjnego,
- i) znaczące pogorszenie wyników analizy ratingowej lub scoringowej, wskazujące na znaczące trudności finansowe kontrahenta,
- j) kwestionowanie bilansowej ekspozycji kredytowej przez kredytobiorcę na drodze postępowania sądowego,
- k) zgon Kredytobiorcy,
- l) stwierdzenie przez Bank małego prawdopodobieństwa wywiązania się w pełni przez kredytobiorcę ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku bez konieczności podejmowania przez Bank działań takich jak realizacja zabezpieczenia,
- m) zanik aktywnego rynku na wybraną grupę ekspozycji kredytowych ze względu na trudności finansowe kredytobiorcy (np. znaczne pogorszenie sytuacji finansowej emitentów, spowodowało spadek obrotu wybranymi rodzajami aktywów, skutkujący brakiem możliwości wiarygodnego ustalenia ceny aktywów),
- n) obniżenie przez uznaną i powszechnie akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej (agencję ratingową) ratingu kredytobiorcy, z klasy inwestycyjnej do klasy spekulacyjnej, ratingu kraju – siedziby kredytobiorcy – z klasy inwestycyjnej do klasy spekulacyjnej, ratingu jakichkolwiek papierów dłużnych emitowanych przez kredytobiorcę,
- o) obserwowane dane wskazują na możliwy do zmierzania spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą bilansowych ekspozycji kredytowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy, w tym:
 - negatywne zmiany statusu płatności kredytobiorców w grupie (np. zwiększona ilość opóźnionych płatności lub zwiększona liczba posiadaczy kart kredytowych, którzy osiągnęli limit kredytowy i spłacają miesięczną kwotę minimalną), lub
 - krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która ma związek z niespłacaniem ekspozycji kredytowych w grupie (np. wzrost wskaźnika bezrobocia w obszarze geograficznym kredytobiorcy, w przypadku kredytów hipotecznych spadek cen nieruchomości w danym regionie, niekorzystne zmiany w kondycji branży, która dotyczy kredytobiorców w grupie),
- p) zidentyfikowanie statusu default dla jednej z ekspozycji kredytobiorcy instytucjonalnego, a w przypadku kredytów detalicznych, jeśli przynajmniej 20% łącznego zaangażowania klienta jest w statusie default,
- q) nieznanie miejsca pobytu klienta detalicznego i nieujawniony majątek kredytobiorcy,
- r) problemy finansowe klienta detalicznego.

Dla Koszyka 1 i Koszyka 2 (oraz ekspozycji POCI nie znajdujących się w danym okresie sprawozdawczym w stanie *default*) ECL określana jest jako średnia zdyskontowana strata z kilku scenariuszy makroekonomicznych ważona prawdopodobieństwem wystąpienia poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych.

Kwota oczekiwanych strat kredytowych w ramach pojedynczego scenariusza makroekonomicznego dla portfela, który nie jest w stanie *default*, jest liczona jako suma zdyskontowanych oczekiwanych strat w kolejnych okresach od daty sprawozdawczej do horyzontu czasowego w zależności od klasyfikacji danej ekspozycji do odpowiedniego Koszyka.

Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej wykorzystuje się trzy scenariusze makroekonomiczne opracowane na podstawie własnych prognoz – bazowy oraz dwa scenariusze alternatywne.

Wyznaczenia kwoty oczekiwanych strat w ujęciu grupowym dla poszczególnych grup homogenicznych dokonuje się na poziomie poszczególnych ekspozycji, na podstawie parametrów wyliczonych dla homogenicznej grupy, do której należy dana ekspozycja. W zależności od portfela homogenicznego, do szacowania parametru PD, Bank wykorzystuje podejście oparte o krzywe vintage lub podejście oparte o macierze migracji, natomiast szacowanie parametru RR realizowane jest z wykorzystaniem macierzy migracji.

Oszacowanie parametrów realizowane jest na podstawie danych historycznych portfela Banku oraz korygowane jest celem odzwierciedlenia wpływu prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych. Prognozy przyszłych warunków gospodarczych obejmują następujące wskaźniki makroekonomiczne: stopę bezrobocia wg BAEL, inwestycje w gospodarce, produkcję sprzedaną przemysłu ogółem, sprzedaż detaliczną, PKB, stopę referencyjną NBP oraz kurs EUR/PLN.

4.5.9. Spisanie aktywów finansowych

W trakcie okresu sprawozdawczego w odniesieniu do ekspozycji kredytowych spełniających poniższe warunki Bank dokonuje odpisania, nie zaprzestając działań służących odzyskaniu należności. Wierzytelności takie muszą być:

- wierzytelnościami wymagalnymi,
- zakwalifikowanymi jako default przez okres co najmniej roku, a utworzony na nie odpis na oczekiwane straty kredytowe musi być równy kwocie wierzytelności pozostającej do spłaty,
- a ich windykacja jest nieskuteczna, niemożliwa lub ekonomicznie nieopłacalna.

Dodatkowo dla portfela ekspozycji kredytowych analizowanych w ujęciu grupowym, zakwalifikowanych do Koszyka 3 Bank dokonuje także spisań częściowych w odniesieniu do naliczonych odsetek karnych. Z tego procesu wyłączone są ekspozycje w walucie innej niż polski złoty oraz aktywa typu POCl. Wartość spisanych odsetek karnych według stanu na 31 grudnia 2019 roku wyniosła 73.416 tys. zł.

4.5.10. Rachunkowość zabezpieczeń

Bank, korzystając z możliwości wyboru jaką daje MSSF 9, stosuje nadal przepisy rachunkowości zabezpieczeń określone w MSR 39, pod warunkiem spełnienia kryteriów tj.:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających. Dokumentacja obejmuje identyfikację pozycji zabezpieczanej lub transakcji, pozycji zabezpieczającej i charakter zabezpieczanego ryzyka. Dokumentuje się również, w momencie ustanowienia zabezpieczenia i przez cały czas jego trwania, ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej pozycji lub przepływów pieniężnych wynikających z pozycji zabezpieczanej,
- Bank przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką efektywnością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych i zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą lub przepływy środków pieniężnych wynikające z zabezpieczanej pozycji oraz instrumentu zabezpieczającego,
- zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką efektywność w całym okresie jego wykorzystania.

Bank w roku zakończonym 31 grudnia 2019 roku oraz w roku zakończonym 31 grudnia 2018 roku stosował rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. W roku zakończonym 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie stosował rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które:

- można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją,
- może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”.

Zyski i straty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przeklasyfikowane są do rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczane planowane przepływy pieniężne mają wpływ na rachunek zysków i strat. Jednakże, jeśli Bank oczekuje, że całość lub część strat ujętych w pozostałych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w jednym lub więcej przyszłych okresów, kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana, przeklasyfikuje się do rachunku zysków i strat.

Odsetki od instrumentów zabezpieczających ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycjach „Przychody z tytułu odsetek” lub „Koszty z tytułu odsetek”.

Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych transakcji zabezpieczających zostały zaprezentowane w nocie 23.

4.5.11. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy, wykazywane według wartości nominalnej oraz aktywa finansowe o dużej płynności, tzw. krótkoterminowe (za taki okres można przyjąć okres trzymiesięczny lub krótszy, licząc od daty nabycia).

Szczegóły dotyczące składników stanowiących środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zostały zaprezentowane w notach 20, 21 i 37.

4.5.12. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia. Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzacja innych rzeczowych aktywów trwałych jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	25, 40 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	5 – 20 lat
Urządzenia biurowe	5 – 20 lat
Środki transportu	5 lat
Komputery	3 – 10 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	3,5 – 10 lat (ale nie dłużej niż okres umowy najmu)

Odpis amortyzacyjny składników rzeczowych aktywów trwałych o określonym okresie użytkowania oraz praw do użytkowania aktywów ujmuje się w rachunku zysków i strat w „Ogólnych kosztach administracyjnych”.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze sprzedaży danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat odpowiednio w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” lub „Pozostałe koszty operacyjne” w okresie, w którym dokonano takiej transakcji.

Środki trwałe będące w toku budowy lub montażu są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Szczegółowe informacje dotyczące stanu składników stanowiących rzeczowe aktywa trwałe zostały zaprezentowane w nocie 26.

4.5.13. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Amortyzację wartości niematerialnych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej przez okresy przewidywanego okresu ich użyteczności wynoszący od 3 do 20 lat.

Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w „Ogólnych kosztach administracyjnych”.

Zyski lub straty wynikające ze sprzedaży danego składnika wartości niematerialnych są ujmowane w rachunku zysków i strat odpowiednio w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” lub „Pozostałe koszty operacyjne”.

Koszty prac badawczych są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Aktywa niematerialne powstałe w wyniku prowadzenia prac rozwojowych ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie po spełnieniu następujących warunków:

- z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość ukończenia składnika aktywów niematerialnych, tak aby nadawał się do sprzedaży lub użytkowania,
- istnieje możliwość udowodnienia zamiaru ukończenia składnika oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- składnik będzie zdolny do użytkowania lub sprzedaży,
- znany jest sposób w jaki składnik będzie wytwarzał przyszłe korzyści ekonomiczne,
- zapewnione zostaną środki techniczne oraz finansowe konieczne do ukończenia prac rozwojowych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych.

Wartość początkową aktywów niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie stanowi suma wydatków poniesionych od dnia, gdy składnik aktywów niematerialnych po raz pierwszy spełnia wymienione powyżej kryteria ujmowania ich w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W przypadku, gdy nie można ująć w bilansie kosztów prac rozwojowych wytworzonych we własnym zakresie, koszty te są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym zostały poniesione.

Aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie w ramach prac rozwojowych po początkowym ujęciu są wykazywane po pomniejszeniu o umorzenie i łączne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, na takiej samej zasadzie jak nabyte aktywa niematerialne.

Szczegółowe informacje dotyczące stanu składników stanowiących wartości niematerialne zostały zaprezentowane w nocie 27.

4.5.14. Leasing

Bank jako leasingobiorca

Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Bank po przyjęciu MSSF 16 ujmuje zobowiązania z tytułu leasingu, wyceniając zobowiązania pozostające do zapłaty w wartości bieżącej opłat leasingowych, zdyskontowane z zastosowaniem stopy procentowej leasingu na moment powstania leasingu, obliczonej na bazie krańcowej stopy procentowej Banku.

Zobowiązania z tytułu leasingu, który wcześniej został sklasyfikowany jako leasing operacyjny zgodnie z zasadami MSR 17 Leasing zostały wycenione w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia stosowania MSSF 16, zdyskontowanej z zastosowaniem stopy procentowej leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku.

Poza zobowiązaniem z tytułu leasingu dla umów spełniających definicję leasingu rozpoznawane jest odpowiadające mu prawo do użytkowania. Wyłączone z ujęcia są krótkoterminowe umowy leasingowe do 12 miesięcy oraz dotyczące niskokwotowych składników aktywów. Koszty amortyzacji ujętego prawa do użytkowania będącego przedmiotem leasingu są ujmowane odrębnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat.

Do 31 grudnia 2018 roku Bank będąc stroną umów leasingu operacyjnego, na mocy których zachowywał zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania leasingu, ujmował w całości wydatki związane z wykorzystywaniem aktywów będących przedmiotem leasingu tj. opłaty i raty leasingowe w kosztach usług obcych.

Bank jako leasingodawca

Bank jest stroną umów leasingu operacyjnego, w których występuje w roli leasingodawcy, udostępniając do płatnego użytkowania lub pobierania pożytków środki trwałe przez określony w umowie czas. MSSF 16 nie zmienił znacząco dotychczasowego ujęcia księgowego tego typu umów i Bank jako leasingodawca kontynuuje ich klasyfikację jako leasing operacyjny.

Opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego ujmowane są w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

4.5.15. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Bank w ramach obligatoryjnego corocznego testu sprawdzającego ocenia, czy konieczne jest objęcie składników niefinansowych aktywów trwałych odpisem aktualizującym ich wartość. W razie stwierdzenia, że zachodzą przesłanki wskazujące, że mogła nastąpić lub nastąpiła utrata wartości, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (OWŚP) pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów lub OWŚP jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Do określania wartości godziwej, pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, używany jest odpowiedni dla danego składnika aktywów model wyceny. Obliczenia te są potwierdzone przez wyceny dokonane na podstawie innych źródeł lub inne dostępne wyznaczniki wartości godziwej.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów są ujmowane w rachunku zysków i strat, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych. W ich przypadku przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Na koniec każdego roku obrotowego ocenia się także czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości aktywów są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Bank szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów bądź ośrodków wypracowujących wpływy pieniężne. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie powinna przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie skumulowanych innych całkowitych dochodów.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości aktywów ujętych jako wartości niematerialne. Test ten przeprowadza się albo dla poszczególnych aktywów, albo dla ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz gdy okoliczności wskazują, że mogła wystąpić utrata wartości.

4.5.16. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Bank spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty odsetkowe.

Rezerwy na sprawy sporne

Rezerwy na sprawy sporne dotyczą spraw toczących się w postępowaniach sądowych, administracyjnych oraz innych sporów o charakterze prawnym i administracyjnym. Bank prowadzi szczegółową ewidencję spraw spornych. W sprawach, w których na Banku ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, Bank tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw. Bank rozpoznał rezerwy na wszystkie szacowane straty. Szacunkowe terminy realizacji rezerw na sprawy sporne wynoszą, co do zasady, powyżej 1 roku.

Szczegółowe informacje dotyczące rezerw na sprawy sporne zostały zaprezentowane w notce 33.

Rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe

Odprawy emerytalno-rentowe stanowią zgodnie z MSR 19 programy określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe ustalana jest w oparciu o zasady Regulaminów Wynagradzania obowiązujących w Banku. Wartość bieżąca rezerw na odprawy emerytalno-rentowe i związanych z nimi kosztów bieżącego i przeszłego zatrudnienia wyceniona jest przez niezależnego aktuarium metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych. Przeszacowania rezerw na odprawy emerytalno-rentowe składają się z następujących składników:

- kosztów zatrudnienia (w tym kosztów bieżącego zatrudnienia, kosztów przeszłego zatrudnienia),
- kosztu lub dochodu z odsetek netto, oraz
- zysków lub strat aktuarialnych.

Koszty zatrudnienia i koszty lub dochód z odsetek netto ujmowane są w rachunku zysków i strat, natomiast zyski lub straty aktuarialne są ujmowane w ciężar skumulowanych innych całkowitych dochodów, w którym te zmiany wystąpiły. Informacje dotyczące rezerw na odprawy emerytalno-rentowe zostały zaprezentowane w nocie 33.

Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku udzielone gwarancje oraz bezwarunkowe zobowiązania dotyczące finansowania traktowane są jako element zaangażowania obciążonego ryzykiem kredytowym. Przy kalkulacji rezerw związanych ze zobowiązaniami pozabilansowymi Bank uwzględni współczynnik konwersji kredytowej (CCF). Szczegółowe zasady tworzenia odpisów na utratę wartości ekspozycji obciążonych ryzykiem kredytowym, w tym kredytów i pożyczek, zostały opisane w nocie 4.5.8.

4.5.17. Pozostałe aktywa

Na pozycję „Pozostałe aktywa” składają się głównie: koszty do rozliczenia w czasie, przychody do otrzymania, zaliczki, rozliczenia kart płatniczych, zapasy związane z działalnością uboczną Banku oraz należności od kontrahentów.

Przychody do otrzymania to przychody odnoszące się do wyniku danego okresu sprawozdawczego do otrzymania przez Bank w okresie późniejszym, które dotyczą naliczonych opłat i prowizji za prowadzenie rachunków i wykonanie innych czynności bankowych.

Koszty do rozliczenia w czasie to koszty poniesione w danym okresie sprawozdawczym dotyczące następujących okresów sprawozdawczych, w szczególności koszty eksploatacyjne zapłacone z góry, koszty ubezpieczenia i prenumeraty.

Należności od kontrahentów ujmuje się w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji (jeżeli występują).

Nabyte lub powstałe zapasy rzeczowych składników aktywów obrotowych, obejmujące głównie zapasy czystych blankietów kart płatniczych i banknotów kolekcjonerskich, ujmuje się w księgach rachunkowych według cen nabycia lub kosztów wytworzenia na dzień ich nabycia lub powstania.

Wartość należności aktualizuje się, uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty, poprzez dokonanie odpisu na oczekiwane straty, który zalicza się w rachunku zysków i strat do „Wyniku z tytułu opisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy”. Wartość zapasów aktualizuje się uwzględniając ich cenę nabycia lub koszt wytworzenia w stosunku do ich wartości netto możliwej do odzyskania. Odpis wartości zapasów do ich wartości netto możliwej do uzyskania ujmowany jest w rachunku zysków i strat w „Wyniku z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych”.

Szczegółowe informacje dotyczące stanu składników pozostałych aktywów zostały zaprezentowane w nocie 28.

4.5.18. Pozostałe zobowiązania

Składnikami pozostałych zobowiązań są między innymi: rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następujących okresach sprawozdawczych, zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii, nagród uznaniowych, zaliczki otrzymane oraz pozostałe zobowiązania wobec kontrahentów, rozrachunki międzybankowe, rozliczenia publiczno-prawne oraz rozliczenia z Poczta Polska. Pozycje te ujmuje się w wartości wymagającej zapłaty.

Szczegółowe informacje dotyczące stanu składników pozostałych zobowiązań zostały zaprezentowane w nocie 34.

4.5.19. Ujmowanie przychodów i kosztów

Wynik z tytułu odsetek

W przypadku wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, przychody i koszty odsetkowe (w tym: odsetki, dyskonto, premia) ujmowane są z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej i wykazywane w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek” lub odpowiednio „Koszty z tytułu odsetek”. W przychodach i kosztach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, stanowiące element wyceny instrumentu finansowego. Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane prowizje, koszty

transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Bank zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest w „Przychodach z tytułu odsetek” lub „Kosztach z tytułu odsetek” rachunku zysków i strat.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, ze stwierdzoną utratą wartości (koszyk 3), przychody odsetkowe naliczane są od wartości bieżącej (netto) należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis na oczekiwane straty kredytowe) przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

Szczegółowe informacje dotyczące wyniku z tytułu odsetek zostały zaprezentowane także w dalszej części sprawozdania finansowego w nocie 6.

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje nie stanowiące integralnej części efektywnej stopy procentowej, tj. takie, które nie są rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej, lecz rozkładane są w czasie metodą liniową lub rozpoznawane jednorazowo w rachunku zysków i strat zgodnie z wymogami MSSF 15, są ujmowane odpowiednio w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat” lub „Koszty z tytułu prowizji i opłat”. Do przychodów rozliczanych w czasie metodą liniową zaliczane są głównie prowizje od kredytów w rachunku bieżącym.

Do przychodów i kosztów prowizyjnych Banku rozpoznawanych jednorazowo w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi należą m.in.:

- prowizje za prowadzenie rachunku bieżącego, realizację przelewów, zleceń stałych, poleceń zapłaty i wypłaty gotówkowe,
- opłaty i prowizje za czynności związane z obsługą kart płatniczych,
- opłaty płacone urzędowi pocztowym za zawarcie umowy wkładu terminowego, pod warunkiem, że te umowy są niezależne od samej lokaty (wkładu terminowego),
- opłaty płacone urzędowi pocztowym za przyjęcie pełnomocnictwa pod warunkiem, że dotyczy ono nie konkretnej lokaty, ale różnych depozytów,
- opłaty płacone urzędowi pocztowym za odwołanie pełnomocnictwa klienta,
- opłaty płacone urzędowi pocztowym za przyjęcie dyspozycji na wypadek śmierci.

Zasady rachunkowości dotyczące ujęcia przychodów prowizyjnych z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami opisane zostały w punkcie poniżej „Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych”.

Szczegółowe informacje dotyczące wyniku z tytułu prowizji i opłat zostały zaprezentowane w nocie 7.

Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych

Bank uzyskuje przychody z tytułu „*bancassurance*”, tj. sprzedaży poprzez kanały dystrybucji Banku produktów ubezpieczeniowych. Jednocześnie, w trakcie ochrony ubezpieczeniowej, Bank może świadczyć dodatkowe usługi na rzecz towarzystwa ubezpieczeń o charakterze obsługi posprzedażowej zawartych polis.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych, kiedy Bank otrzymuje wynagrodzenie jako procent liczony od składki ubezpieczeniowej pobranej z góry za cały okres objęty ochroną ubezpieczeniową z zachowaniem przez klientów prawa do anulowania ochrony ubezpieczeniowej i zwrotu nadpłaconej składki w dowolnym momencie, Bank ujmuje wynagrodzenie otrzymywane za oferowanie tego typu produktów ubezpieczeniowych na podstawie profesjonalnego osądu, czy sprzedaż ubezpieczenia jest ograniczona wyłącznie do świadczenia usługi pośrednictwa, czy też usługa sprzedaży ubezpieczenia jest powiązana ze sprzedażą produktu kredytowego. Ocena bazuje na treści ekonomicznej oferowanych produktów kredytowych oraz produktów ubezpieczeniowych, w których sprzedaży Bank uczestniczy. Celem osądu jest rozróżnienie na bazie treści ekonomicznej przychodów stanowiących:

- integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego produktu kredytowego,
- wynagrodzenie za usługę agencyjną lub pośrednictwa,
- wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Ocena bezpośredniego powiązania przeprowadzana jest, przede wszystkim na podstawie następujących kryteriów:

- oceny czy produkt kredytowy jest oferowany zawsze z produktem ubezpieczeniowym, to jest obydwie transakcje zostały zawarte w tym samym czasie lub zostały zawarte w sekwencji, w której każda kolejna transakcja wynika z poprzedniej,

- oceny czy produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez Bank wyłącznie z produktem bankowym tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z produktem bankowym,
- średniego rzeczywistego rocznego oprocentowania poszczególnych produktów kredytowych w portfelu Banku w podziale na zawierające ochronę ubezpieczeniową oraz bez elementu ubezpieczenia,
- dobrowolności skorzystania z ubezpieczenia,
- możliwości dostarczenia indywidualnej polisy przez klienta z dowolnego towarzystwa ubezpieczeniowego bez udziału Banku,
- oceny rentowności produktu kredytowego w oparciu o raporty zarządcze z uwzględnieniem wyniku z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych,
- oceny stopnia sprzedaży produktów łączonych, tzn. procentowego udziału produktów kredytowych z ochroną ubezpieczeniową do ilości umów dotyczących produktów kredytowych w portfelu Banku,
- możliwość rezygnacji z ubezpieczenia bez wpływu na warunki cenowe innych posiadanych produktów,
- oceny możliwości kontynuowania umów ubezpieczenia po spłacie kredytu.

Analiza bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z produktem kredytowym skutkuje podziałem produktu łączonego to jest wydzieleniem wartości godziwej oferowanego produktu kredytowego oraz wartości godziwej produktu ubezpieczeniowego sprzedawanego łącznie z kredytem. W przypadku, gdy Bank wykonuje czynności pośrednictwa, należne Bankowi wynagrodzenie jest dzielone pomiędzy część stanowiącą element zamortyzowanego kosztu produktu kredytowego i ujmowane metodą sumy cyfr rocznych (której wyniki nie różnią się istotnie od wyników kalkulacji opartej o metodę efektywnej stopy procentowej) w „Przychodach z tytułu odsetek” oraz część stanowiącą wynagrodzenie za wykonanie czynności pośrednictwa ujmowane w „Przychodach z tytułu prowizji i opłat”. Podział wynagrodzenia jest dokonywany w części: odpowiednio wartości godziwej produktu kredytowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości.

Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, iż Bank będzie zobowiązany do świadczenia dalszych usług w okresie ważności polisy ubezpieczeniowej, prowizja lub jej część jest odraczana i rozliczana w czasie przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów.

Wartość godziwą ustala się według następującego podejścia:

- usługa pośrednictwa – bazuje na danych rynkowych i wykorzystuje ceny i inne dane rynkowe generowane przez identyczne lub porównywalne transakcje rynkowe realizowane w ramach produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych niezależnie od produktów kredytowych,
- wartość godziwa produktu kredytowego – określenie przyszłych spłat kapitałowych i odsetkowych z uwzględnieniem przyszłych strat z tytułu utraty wartości kredytu oraz spodziewanych odzysków, zdyskontowanych za pomocą rynkowej krzywej stóp procentowych powiększonej o bieżące marże oferowane przez Bank dla danego typu kredytu,
- w odniesieniu do elementu wynagrodzenia za inne czynności na rzecz ubezpieczyciela wykonywane przez Bank w trakcie trwania ubezpieczenia, szacunek wartości godziwej dla celów alokacji dokonany na podstawie analizy poniesionych kosztów w związku z świadczeniem tych usług.

Dodatkowo Bank dokonuje szacunku rezerwy na zwroty, czyli kwoty, o którą powinna być pomniejszona suma wynagrodzenia Banku z tytułu dystrybucji ubezpieczeń. Bank opiera szacunek rezerwy na zwroty na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach wynagrodzenia, jak również na przewidywaniach Banku, co do trendu w przyszłości. Rezerwa na zwroty uwzględniana jest proporcjonalnie do podziału wynagrodzenia między element pośrednictwa oraz element stanowiący korektę efektywnej stopy procentowej produktu kredytowego.

Koszty sprzedaży ubezpieczenia ujmowane są proporcjonalnie do sposobu podziału przychodów, rozpoznawane w ramach kalkulacji kosztu zamortyzowanego metodą sumy cyfr rocznych (której wyniki nie różnią się istotnie od wyników kalkulacji opartej o metodę efektywnej stopy procentowej) jako „Przychody z tytułu odsetek” i kosztów rozpoznawanych jednorazowo jako wynagrodzenie z tytułu wykonania usługi pośrednictwa i ujmowane jako „Koszty z tytułu prowizji i opłat”.

W przypadku oferowanych kredytów hipotecznych z ubezpieczeniem Bank ujmował od 10,34% do 11,5% przychodu i kosztu z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami hipotecznymi (przed uwzględnieniem rezerwy na zwroty wynagrodzenia przez Bank) jednorazowo jako przychód prowizyjny, natomiast pozostała część przychodu rozliczana była w pozycji „Przychód z tytułu odsetek” metodą sumy cyfr rocznych przez okres ekonomicznego życia kredytu oraz w pozycji „Przychód z tytułu prowizji i opłat” liniowo przez ekonomiczny okres życia kredytu.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami kredytowymi lub innymi produktami bankowymi, gdzie składka ubezpieczeniowa płacona przez klienta, jak również wynagrodzenie Banku rozliczane są w okresach miesięcznych, a klient może zrezygnować z ochrony ubezpieczeniowej w każdym momencie, przychody z tytułu sprzedaży tego typu produktów ubezpieczeniowych ujmowane są również w okresach miesięcznych i prezentowane jako „Przychody z tytułu prowizji i opłat”. Wydatki (koszty pośrednictwa) ponoszone przez Bank w związku ze sprzedażą

tego typu produktów ubezpieczeniowych rozpoznawane są metodą liniową (równomiernie) w okresie życia kredytu i prezentowane w „Kosztach z tytułu prowizji i opłat”.

Szczegółowe informacje dotyczące przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zostały zaprezentowane w nocie 7.

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

W pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany” uwzględnia się:

- wszystkie zyski i straty wynikające ze zbycia oraz ze zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- nieefektywną część zysków i strat związanych z wyceną instrumentów zabezpieczających w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych,
- wynik z pozycji wymiany, tj. dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane, jak niezrealizowane, wynikające z wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na dzień bilansowy średniego kursu NBP.

Szczegółowe informacje dotyczące wyniku na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wyniku z pozycji wymiany zostały zaprezentowane w nocie 9.

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycji w jednostki zależne

„Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycji w jednostki zależne” zawiera:

- zyski i straty powstałe w wyniku zbycia aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- zyski i straty zrealizowane na sprzedaży instrumentów finansowych wycenianych po początkowym ujęciu w zamortyzowanym koszcie,
- zyski i straty powstałe z tytułu inwestycji w podmioty zależne, w tym z tytułu likwidacji.

Szczegółowe informacje dotyczące wyniku zrealizowanego z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycji w jednostki zależne zostały zaprezentowane w nocie 10.

Ogólne koszty administracyjne

Koszty związane z utrzymaniem majątku trwałego, koszty obsługi informatycznej i telekomunikacyjnej, pozostałe koszty działalności administracyjnej, koszty promocji i reklamy, ochrony mienia oraz koszty szkoleń ujmowane są w ramach kosztów administracyjnych i zostały zaprezentowane w nocie 11. W kosztach administracyjnych ujmowane są także opłaty leasingowe w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego i niskocennego.

Koszty świadczeń pracowniczych

Płatności z tytułu wynagrodzeń, premii, nagród uznaniowych oraz płatnych urlopów wypoczynkowych ujmowane są w pozycji „Koszty świadczeń pracowniczych” rachunku zysków i strat w okresie, w którym pracownicy świadczyli pracę.

Płatności na rzecz określonych programów emerytalnych, tj. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, funduszy emerytalnych i Pracowniczego Programu Emerytalnego stanowią programy określonych składek i ujmowane są jako koszty w pozycji „Koszty świadczeń pracowniczych” rachunku zysków i strat w momencie, kiedy pracownicy wykonali usługi uprawniające ich do udziału w tych programach.

Szczegółowe informacje dotyczące kosztów świadczeń pracowniczych zostały zaprezentowane w nocie 12.

Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny

Zgodnie z interpretacją KIMSIF 21 Opłaty publiczne, opłaty ponoszone przez Bank na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie zajścia zdarzenia obligującego. Bank wnosi składki na fundusz gwarancyjny banków (kwartalnie) i fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (raz do roku). Składki na fundusz gwarancyjny i przymusowej restrukturyzacji nie stanowią kosztów uzyskania przychodów.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych wykazywane są pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną.

Na pozostałe przychody operacyjne składają się w szczególności zyski z tytułu sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych, otrzymane odszkodowania oraz kary, przychody z odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych, nieściągalnych, spłaty kosztów windykacji, rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania oraz przychody uboczne Banku.

Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie koszty utworzonej rezerwy na zwroty prowizji od wcześniej spłaconych kredytów konsumenckich, straty z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych, koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien, koszty rezerw na sprawy sporne, koszty z tytułu spisanych należności i inne koszty operacyjne.

Szczegółowe informacje dotyczące pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zostały zaprezentowane w nocie 16 i 17.

4.5.20. Podatki

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (w przypadku należności – podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza wynikiem finansowym jest ujmowany w pozostałych całkowitych dochodach, w zakresie pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach.

Odroczony podatek dochodowy

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem przypadków, gdy:

- rezerwa na odroczony podatek dochodowy powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub innego składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową, oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli Banku i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać wyżej wymienione różnice, ulgi i straty, z wyjątkiem przypadków, gdy:

- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową, oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości wyżej wymienione różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza wynikiem finansowym jest ujmowany w pozostałych całkowitych dochodach, w zakresie pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat aktywów z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Szczegółowe informacje dotyczące podatku bieżącego i podatku odroczonego zostały zaprezentowane w nocie 18.

4.5.21. Kapitały własne

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Pozostałe pozycje kapitałów własnych wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Banku. Tworzą je:

- kapitał zapasowy, który jest tworzony z nadwyżki wartości emisyjnej akcji nad ich ceną nominalną, z obowiązkowego 8% odpisu z zysku netto i z przeniesienia ze skumulowanych innych całkowitych dochodów,
- kapitał rezerwowy tworzony zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (t. jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 2357) („Prawo bankowe”) i statutem Banku z podziału zysku netto,
- wynik finansowy netto bieżącego okresu oraz niepodzielony zysk lub niepokryta strata z okresów poprzednich (prezentowane łącznie w pozycji „Zyski zatrzymane”),
- skumulowane inne całkowite dochody.

Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych składników kapitału własnego zostały zaprezentowane w nocie 35.

4.5.22. Zobowiązania warunkowe

W ramach prowadzonej działalności Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku;
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy. Na pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych składają się przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje. W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- wartości odpisu na oczekiwane straty kredytowe ustalonej zgodnie z MSSF 9 oraz
- wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSSF 15.

Szczegółowe informacje dotyczące zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w nocie 38.

4.5.23. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Jest to waluta funkcjonalna Banku. Jest to również waluta podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Bank.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na polskie złote przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na polskie złote przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez NBP. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
1 USD = 3,7977 zł	1 USD = 3,7597 zł
1 EUR = 4,2585 zł	1 EUR = 4,3000 zł
1 CHF = 3,9213 zł	1 CHF = 3,8166 zł
1 GBP = 4,9971 zł	1 GBP = 4,7895 zł

5. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych

Zgodnie z intencją MSSF 8, informacje o segmentach operacyjnych prezentuje się w oparciu o strukturę raportowania stosowaną do celów sprawozdawczości wewnętrznej przedstawianej Zarządowi Banku, którego zadaniem jest przydzielanie zasobów do segmentów oraz ocena ich wyników.

Dla celów zarządczych działalność Banku podzielono na segmenty w oparciu o sprzedawane produkty, świadczone usługi oraz typ klientów. Istnieją zatem następujące sprawozdawcze segmenty operacyjne: detaliczny, instytucjonalny oraz rozliczeń i skarbu.

Szczegółowe zasady wydzielenia przychodów i kosztów oraz aktywów i zobowiązań poszczególnych segmentów opisują wewnętrzne regulacje Banku. Bank rozlicza transakcje pomiędzy segmentami przy zastosowaniu wewnętrznych stawek transferowych ustalonych w oparciu o dane rynkowe. Operacje koncentrują się na rynku polskim – podstawową bazę klientów stanowią krajowe osoby fizyczne i podmioty gospodarcze. Działalność Banku nie jest narażona na fluktuacje związane z sezonowością operacji.

Zarząd Banku ocenia wyniki finansowe poszczególnych segmentów w zakresie następujących wielkości:

- wynik na działalności bankowej po odpisach na straty kredytowe z uwzględnieniem pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych,
- ogólne koszty administracyjne,
- wskaźnik C/I (*cost/income*), czyli koszty z amortyzacją/dochody.

Zasady rachunkowości stosowane w sprawozdawczości według segmentów operacyjnych są zgodne z zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 4.

W związku z tym, że Zarząd Banku analizuje wynik z tytułu odsetek łącznie w wynikach finansowych poszczególnych segmentów nie wydzielono przychodów i kosztów odsetkowych.

Segment detaliczny Banku

Segment detaliczny w ujęciu zarządczym obejmuje ofertę skierowaną do osób fizycznych oraz mikroprzedsiębiorstw (osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą). Oferta zawiera rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe (ROR) i konta oszczędnościowe, lokaty terminowe, kredyty konsumpcyjne (w tym gotówkowe, kredyty odnawialne i nieodnawialne w ROR), kredyty hipoteczne (w tym: kredyty mieszkaniowe, pożyczki hipoteczne i kredyty konsolidacyjne), karty debetowe oraz kredytowe, produkty ubezpieczeniowe i fundusze inwestycyjne. Oferta kierowana jest za pomocą tradycyjnych kanałów dystrybucji poprzez ogólnopolską sieć placówek (w tym: sieć własną oraz w odniesieniu do wybranych produktów – sieć Poczty Polskiej S.A.), bankowość internetową *Pocztowy24* oraz *EnveloBank*, a także bankowość telefoniczną *Contact Center* i usługę *PocztowySMS*.

Segment instytucjonalny Banku

Segment instytucjonalny w ujęciu zarządczym obejmuje wynik na działalności uzyskany z tytułu obsługi podmiotów gospodarczych będących osobami prawnymi, osobami fizycznymi i jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, jeżeli na podstawie właściwych przepisów prowadzą działalność gospodarczą oraz jednostek budżetowych szczebla centralnego i samorządowego.

W skład oferty segmentu instytucjonalnego wchodzi: produkty kredytowe (kredyty obrotowe, kredyty w rachunku bieżącym, kredyty inwestycyjne, kredyty z premią termomodernizacyjną i z premią remontową, pożyczki hipoteczne oraz gwarancje bankowe), depozytowe (rachunki bieżące i pomocnicze, mieszkaniowy rachunek powierniczy, lokaty standardowe i indywidualnie negocjowane w tym lokaty typu *overnight*, konta oszczędnościowe) oraz produkty rozliczeniowe (wpłaty otwarte, wpłaty i wypłaty zamknięte, Giro Płatność, Giro Wysyłka, masowe płatności). Produkty są oferowane poprzez sieć własną Banku.

Segment rozliczeń i skarbu Banku

W obszarze usług rozliczeniowych Bank oferuje kompleksową obsługę w zakresie wpłat gotówkowych klientów Poczty Polskiej S.A. polegającą na włączeniu do rozliczeń międzybankowych wpłat gotówkowych przyjętych w placówkach Poczty Polskiej S.A. Do usług tych należą przede wszystkim: obsługa wpłat gotówkowych na rachunki w innych bankach oraz obsługa wpłat na rzecz ZUS i Urzędów Skarbowych.

Obszar skarbu prowadzi działalność w zakresie operacji skarbowych, rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych oraz ryzykiem walutowym. Dokonuje transakcji na rynku międzybankowym (np. depozyty), kupuje lub sprzedaje papiery wartościowe (obligacje Skarbu Państwa, instrumenty dłużne wyemitowane przez Narodowy Bank Polski, obligacje banków), przeprowadza transakcje *sell-buy-back* i *buy-sell-back* oraz transakcje pochodne zabezpieczające ekspozycję na ryzyko (typu: FRA, IRS i FXswap). W transakcjach wewnętrznych odkupuje po stawce transferowej od segmentów operacyjnych pozyskane przez nie środki klientów i sprzedaje im fundusze na działalność kredytową.

Pozycje niezaalokowane

Wielkości niezaalokowane obejmują przychody i koszty nieprzyporządkowane do powyższych segmentów (tj. wynik z tytułu modyfikacji, wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych netto) oraz podatek dochodowy.

Zmiany w sprawozdawczości dotyczącej segmentów operacyjnych

W danych dotyczących rachunku zysków i strat oraz aktywów, zobowiązań i kapitału własnego za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku nie nastąpiły żadne zmiany w relacji do 31 grudnia 2018 roku.

okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Razem	Wielkości niezaalokowane	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wynik z tytułu odsetek	190 028	26 485	47 475	263 988	(703)	263 285
- sprzedaż klientom zewnętrznym	200 070	27 328	36 590	263 988	(703)	263 285
- sprzedaż innym segmentom	(10 042)	(843)	10 885	0	0	0
Wynik z tytułu prowizji	21 142	13 228	11 570	45 940	0	45 940
Pozostałe przychody i koszty związane z działalnością bankową *	0	0	24 004	24 004	0	24 004
Wynik na działalności bankowej	211 170	39 713	83 049	333 932	(703)	333 229
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(3 687)	300	(75)	(3 462)	(580)	(4 042)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(178 236)	(34 828)	(16 104)	(229 168)	0	(229 168)
- amortyzacja	(29 226)	(6 947)	(2 184)	(38 357)	0	(38 357)
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(53 645)	(14 069)	0	(67 714)	0	(67 714)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	0	0	0	0	(1)	(1)
Wynik na działalności operacyjnej	(24 398)	(8 884)	66 870	33 588	(1 284)	32 304
Wynik finansowy brutto	(24 398)	(8 884)	66 870	33 588	(1 284)	32 304
Podatek dochodowy	0	0	0	0	(13 362)	(13 362)
Wynik finansowy netto	(24 398)	(8 884)	66 870	33 588	(14 646)	18 942

*) na pozycję składają się wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany (w tym instrumenty pochodne) oraz wynik na działalności inwestycyjnej

Od dnia 1 lipca 2018 roku Bank dokonał zmiany w zasadach wyceny transferowej funduszy stosowanych m.in. dla potrzeb ustalenia wyniku segmentów działalności.

Przeprowadzona zmiana dotyczyła zmiany sposobu wyceny sald na rachunkach bieżących osób fizycznych i korporacyjnych oraz na kontach oszczędnościowych. Ponadto dokonano modyfikacji wysokości stawek korekt cen transferowych.

Zmiana miała na celu odzwierciedlenie aktualnych warunków rynkowych i faktycznego kosztu pieniądza na rynku w wynikach linii biznesowych, uwzględnienie rosnącej płynności Banku jak również wsparcie rozwoju akcji kredytowej.

Całkowity, szacowany efekt zmiany na wyniki I półrocza 2018 roku wyniósł 8,8 mln złotych, z czego 7,2 mln dotyczy linii bankowości detalicznej.

W tabeli poniżej zaprezentowano skorygowane wyniki linii biznesowych za 12 m-cy 2018 roku zakładające stosowanie analogicznych do 2019 roku zasad wyceny transferowej:

okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Razem	Wielkości niezaalokowane	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wynik z tytułu odsetek	196 328	22 700	39 369			
- sprzedaż klientom zewnętrznym	206 617	21 647	30 133	258 397	0	258 397
- sprzedaż innym segmentom	(10 289)	1 053	9 236	0	0	0
Wynik z tytułu prowizji	19 283	12 115	12 374	43 772	0	43 772
Pozostałe przychody i koszty związane z działalnością bankową *	0	0	17 733	17 733	0	17 733
Wynik na działalności bankowej	215 611	34 815	69 476	319 902	0	319 902
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	6 450	2 147	507	9 104	(169)	8 935
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(188 187)	(29 493)	(17 017)	(234 697)	0	(234 697)
- amortyzacja	(22 829)	(4 848)	(1 605)	(29 282)	0	(29 282)
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(75 297)	(2 986)	0	(78 283)	(1 055)	(79 338)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	0	0	0	0	(414)	(414)
Wynik na działalności operacyjnej	(41 423)	4 483	52 966	16 026	(1 638)	14 388
Wynik finansowy brutto	(41 423)	4 483	52 966	16 026	(1 638)	14 388
Podatek dochodowy	0	0	0	0	(7 343)	(7 343)
Wynik finansowy netto	(41 423)	4 483	52 966	16 026	(8 981)	7 045

*) na pozycję składają się wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany (w tym instrumenty pochodne) oraz wynik na działalności inwestycyjnej.

Przychody od głównego kontrahenta Banku wyrażone w wartości otrzymanej zapłaty w okresie 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2019 roku wyniosły 13.551 tys. zł, podczas gdy w analogicznym okresie roku 2018 wyniosły 14.483 tys. zł.

Aktywa segmentu detalicznego i segmentu instytucjonalnego obejmują przypisane bezpośrednio do segmentów kredyty i pożyczki netto udzielone klientom Banku oraz zaalokowane zarządczo do segmentów następujące pozycje aktywów: środki pieniężne w kasie, rachunki bieżące w innych bankach, rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz pozostałe aktywa.

Aktywa segmentu rozliczeń i skarbu obejmują przypisane bezpośrednio do segmentu środki pieniężne zgromadzone w Banku Centralnym, należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, instrumenty finansowe zabezpieczające, inwestycyjne aktywa finansowe oraz zaalokowane zarządczo do segmentu następujące pozycje aktywów: środki pieniężne w kasie, rachunki bieżące w innych bankach, rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz pozostałe aktywa.

Zobowiązania i kapitał własny segmentu detalicznego i segmentu instytucjonalnego obejmują przypisane bezpośrednio zobowiązania wobec klientów, zobowiązania bieżące wobec Banku Centralnego i innych banków oraz zaalokowane zarządczo do segmentów następujące pozycje zobowiązań: rezerwy, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania oraz kapitał własny ogółem.

Zobowiązania segmentu rozliczeń i skarbu obejmują przypisane bezpośrednio do segmentu zobowiązania terminowe wobec innych banków, lokaty indywidualnie negocjowane Poczty Polskiej S.A., zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, zobowiązania przeznaczone do obrotu, zobowiązania podporządkowane, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych i instrumenty finansowe zabezpieczające oraz zaalokowane zarządczo do segmentu następujące pozycje zobowiązań: rezerwy, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania oraz kapitał własny ogółem.

Stan na 31 grudnia 2019	Segment detałiczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Razem	Wielkości niezaalokowane	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa segmentu	4 466 884	914 520	2 626 566	8 007 970	0	8 007 970
Zobowiązania i kapitał własny segmentu	6 101 726	1 595 104	311 140	8 007 970	0	8 007 970

Stan na 31 grudnia 2018	Segment detałiczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Razem	Wielkości niezaalokowane	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa segmentu	4 233 795	727 668	2 603 076	7 564 539	0	7 564 539
Zobowiązania i kapitał własny segmentu	5 756 839	1 422 795	384 905	7 564 539	0	7 564 539

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I START

6. Wynik z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek, w tym:	Od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	Od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody z tytułu należności od innych banków	1 353	0	1 353
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	265 329	0	265 329
od kredytów w rachunku bieżącym	4 484	0	4 484
od kredytów i pożyczek terminowych:	260 845	0	260 845
- osoby fizyczne	231 104	0	231 104
- klienci instytucjonalni	27 085	0	27 085
- instytucje samorządowe	2 656	0	2 656
Przychody z tytułu inwestycyjnych aktywów finansowych wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	0	49 049	49 049
	0	49 049	49 049
Razem	266 682	49 049	315 731

Koszty z tytułu odsetek, w tym:	Od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	Od zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Koszty z tytułu zobowiązań wobec innych banków	(84)	0	(84)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów, w tym:	(38 930)	0	(38 930)
od rachunków bieżących	(8 211)	0	(8 211)
od depozytów terminowych:	(30 719)	0	(30 719)
- osoby fizyczne	(26 151)	0	(26 151)
- klienci instytucjonalni	(4 534)	0	(4 534)
- instytucje samorządowe	(34)	0	(34)
Koszty z tytułu obligacji płynnościowych i podporządkowanych oraz pożyczki podporządkowanej	(11 917)	0	(11 917)
Koszty z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(812)	0	(812)
Koszty z tytułu odsetek od prawa do użytkowania aktywów	(703)	0	(703)
Razem	(52 446)	0	(52 446)

Wynik z tytułu odsetek	214 236	49 049	263 285
-------------------------------	----------------	---------------	----------------

Przychody odsetkowe w 2019 roku zostały pomniejszone o kwotę 6,1 mln zł w związku z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dotyczącym prawa konsumenta do obniżenia kosztu kredytu w przypadku spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie kredytowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym:	Od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	Od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody z tytułu należności od innych banków	1 438	0	1 438
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym:	270 212	0	270 212
od kredytów w rachunku bieżącym	11 175	0	11 175
od kredytów i pożyczek terminowych:	259 037	0	259 037
- osoby fizyczne	232 683	0	232 683
- klienci instytucjonalni	22 733	0	22 733
- instytucje samorządowe	3 621	0	3 621
Przychody z tytułu inwestycyjnych aktywów finansowych wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	450	49 509	49 959
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	0	49 509	49 509
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	450	0	450
Razem	272 100	49 509	321 609

Koszty z tytułu odsetek, w tym:	Od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	Od zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Koszty z tytułu zobowiązań wobec innych banków	(53)	0	(53)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów, w tym:	(42 566)	0	(42 566)
od rachunków bieżących	(8 322)	0	(8 322)
od depozytów terminowych:	(34 244)	0	(34 244)
- osoby fizyczne	(30 035)	0	(30 035)
- klienci instytucjonalni	(4 186)	0	(4 186)
- instytucje samorządowe	(23)	0	(23)
Koszty z tytułu obligacji płynnościowych i podporządkowanych oraz pożyczki podporządkowanej	(19 407)	0	(19 407)
Koszty z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(1 180)	0	(1 180)
Koszty z tytułu instrumentów zabezpieczających	0	(6)	(6)
Razem	(63 206)	(6)	(63 212)
Wynik z tytułu odsetek	208 894	49 503	258 397

7. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
operacji rozliczeniowych oraz operacji gotówkowych	33 794	35 667
kart płatniczych i kredytowych	19 148	20 892
obsługi rachunków bankowych	16 042	15 389
sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	5 038	4 483
sprzedaży funduszy inwestycyjnych	4 564	3 851
udzielonych kredytów i pożyczek	1 062	1 259
pozostałych usług *	8 378	4 576
Razem	88 026	86 117

* w roku 2019 pozycja *pozostałe usługi* zawiera przysługujący Bankowi bonus za zrealizowanie określonych w umowie wymaganych wolumenów transakcji przekazów pieniężnych

Koszty z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
obsługi kart płatniczych, wypłat w bankomatach i POS-ach	(14 362)	(14 677)
obsługi rachunków bieżących i lokat terminowych	(12 681)	(13 573)
obsługi kasowej i rozliczeniowej świadczonej na rzecz Banku	(4 917)	(6 154)
pozostałych usług *	(10 126)	(7 941)
Razem	(42 086)	(42 345)

* w roku 2019 pozycja *pozostałe usługi* zawiera dodatkowe koszty płacone Poczcie Polskiej za zrealizowane większe wolumeny transakcji usług przekazu pieniężnego, czy wpłat ekspres w technologii przelewów natychmiastowych

Wynik z tytułu prowizji i opłat	45 940	43 772
--	---------------	---------------

Poniższe tabele prezentują wynik z tytułu opłat i prowizji w podziale na segmenty:

Przychody z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:	okres		
	od 01.01.2019 do 31.12.2019		
	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
operacji rozliczeniowych oraz operacji gotówkowych	9 082	12 738	11 974
kart płatniczych i kredytowych	19 140	8	0
obsługi rachunków bankowych	13 652	2 390	0
sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	5 038	0	0
sprzedaży funduszy inwestycyjnych	4 564	0	0
udzielonych kredytów i pożyczek	504	427	131
pozostałe	1 187	5 674	1 517
Razem	53 167	21 237	13 622

Koszty z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019		
	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
obsługi kart płatniczych, wypłat w bankomatach i POS-ach	(14 240)	(122)	0
obsługi rachunków bieżących i lokat terminowych	(12 356)	(325)	0
obsługi kasowej i rozliczeniowej świadczonej na rzecz Banku	(190)	(4 727)	0
pozostałych usług	(5 241)	(2 833)	(2 052)
Razem	(32 027)	(8 007)	(2 052)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	21 142	13 228	11 570

Przychody z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018		
	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
operacji rozliczeniowych oraz operacji gotówkowych	9 909	13 216	12 542
kart płatniczych i kredytowych	20 883	9	0
obsługi rachunków bankowych	12 999	2 390	0
sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	4 483	0	0
sprzedaży funduszy inwestycyjnych	3 851	0	0
udzielonych kredytów i pożyczek	686	453	120
pozostałych usług	769	3 063	744
Razem	53 580	19 131	13 406

Koszty z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018		
	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
obsługi kart płatniczych, wypłat w bankomatach i POS-ach	(14 562)	(115)	0
obsługi rachunków bieżących i lokat terminowych	(13 263)	(310)	0
obsługi kasowej i rozliczeniowej świadczonej na rzecz Banku	(184)	(5 970)	0
pozostałych usług	(6 288)	(621)	(1 032)
Razem	(34 297)	(7 016)	(1 032)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	19 283	12 115	12 374

8. Przychody z tytułu dywidend

	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
VISA Inc.	13	45
Razem	13	45

9. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Wynik na aktywach finansowych przeznaczonych do obrotu, w tym:	58	386
- dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	0	12
- IRS	58	374
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych innych niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 528	680
Wynik z pozycji wymiany	4 924	4 909
Nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	(94)	(108)
Razem	7 416	5 867

10. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycji w jednostki zależne

	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Wynik zrealizowany z aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	16 573	10 620
Wynik na likwidacji inwestycji w jednostkach zależnych	0	1 201
Razem	16 573	11 821

11. Ogólne koszty administracyjne

	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Świadczenia pracownicze	(106 157)	(108 923)
Wynagrodzenia	(89 491)	(92 040)
Narzuty na wynagrodzenia	(14 792)	(15 040)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(1 874)	(1 843)
Koszty rzeczowe	(84 654)	(96 492)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(3 702)	(3 835)
Koszty usług obcych, w tym:	(47 947)	(45 760)
- koszty serwisu oprogramowania, usług informatycznych	(17 798)	(17 122)
- koszty outsourcingu czynności back-officowych	(361)	(392)
- koszty usług telekomunikacyjnych	(14 545)	(13 135)
- koszty usług związanych z rozliczeniami bankowymi	(3 775)	(3 954)
- koszty usług komunalnych, ochrona i monitoring	(5 698)	(5 713)
- koszty doradztwa i audytu, obsługi prawnej	(1 727)	(1 866)
- koszty remontów i napraw	(1 900)	(1 939)
- pozostałe	(2 143)	(1 639)
Koszty poniesione na rzecz BFG	(10 398)	(12 943)
Koszty ubezpieczeń, czynszów, dzierżawy	(3 772)	(12 517)
Koszty promocji i reklamy	(6 368)	(8 109)
Podatki i opłaty, w tym:	(9 164)	(9 462)
- podatek od niektórych instytucji finansowych	(4 404)	(4 590)
Materiały	(2 905)	(3 203)
Pozostałe koszty rzeczowe	(398)	(663)
Amortyzacja, w tym:	(38 356)	(29 282)
Amortyzacja środków trwałych	(11 223)	(10 593)
- leasing finansowy	-	(55)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(18 484)	(18 689)
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania (MSSF16)	(8 649)	-
Razem	(229 167)	(234 697)

12. Koszty świadczeń pracowniczych

	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Wynagrodzenia, w tym:	(89 491)	(92 040)
- pracowniczy program emerytalny	(2 963)	(2 754)
- rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	(263)	(217)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	(171)	(644)
Narzuty na wynagrodzenia	(14 792)	(15 040)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(1 874)	(1 843)
Razem	(106 157)	(108 923)

13. Kwoty dotyczące leasingu ujęte w rachunku zysków i strat leasingobiorcy

Kwoty dotyczące leasingu ujęte w rachunku zysków i strat		okres od 01.01.2019 do 31.12.2019
		tys. zł
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania		8 649
Grunty i budynki		8 035
Środki transportu		614
Koszty odsetek (ujęte w kosztach odsetkowych)		(703)
Koszty związane z krótkoterminowymi umowami leasingowymi oraz koszty związane z umowami leasingowymi aktywów o niskiej wartości (ujęte w ogólnych kosztach administracyjnych)		(718)
Koszty związane ze zmiennymi elementami zobowiązań leasingowych nie ujęte w zobowiązaniu leasingowym (tj. koszty związane z umowami aktywów o niskiej wartości, które nie są umowami krótkoterminowymi, koszty z tytułu podatku od towarów i usług ujęte w kosztach rzeczowych)		(3 399)
Wypływ środków		okres od 01.01.2019 do 31.012.2019
Całkowity wypływ środków pieniężnych z tytułu leasingów w 2019 roku wyniósł		(13 016)

14. Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019						Razem
	Koszyk 1		Koszyk 2		Koszyk 3		
	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i ekspozycje pozabilansowe							
osoby fizyczne	0	2 492	0	8 307	57	(61 241)	(50 385)
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	258	0	(505)	(247)
- kredyty gotówkowe i ratalne	0	855	0	4 926	0	(65 737)	(59 956)
- pożyczki hipoteczne	0	626	0	830	2	2 115	3 573
- kredyty na nieruchomości	0	1 042	0	2 118	55	3 125	6 340
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	(31)	0	175	0	(239)	(95)
klienci instytucjonalni	727	(2 958)	(258)	(4 179)	(7 063)	(2 815)	(16 546)
instytucje samorządowe	0	10	0	0	0	0	10
Pozostałe aktywa	0	(793)	0	0	0	0	(793)
Razem	727	(1 249)	(258)	4 128	(7 006)	(64 056)	(67 714)

Aktywa finansowe	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018					Razem
	Koszyk 1		Koszyk 2	Koszyk 3		
	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	oceniane grupowo	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i ekspozycje pozabilansowe						
osoby fizyczne	0	(722)	406	(465)	(70 769)	(71 550)
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	(1 008)	(64)	(348)	(1 420)
- kredyty gotówkowe i ratalne	0	(422)	2 219	0	(60 249)	(58 452)
- pożyczki hipoteczne	0	298	24	(1)	(1 757)	(1 436)
- kredyty na nieruchomości	0	(604)	(796)	(396)	(7 965)	(9 761)
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	6	(33)	(4)	(450)	(481)
klienci instytucjonalni	(16)	(1 333)	(677)	(1 462)	(3 235)	(6 723)
instytucje samorządowe	0	(10)	0	0	0	(10)
Pozostałe aktywa	0	(1 055)	0	0	0	(1 055)
Razem	(16)	(3 120)	(271)	(1 927)	(74 004)	(79 338)

Na kwotę wyniku z tytułu odpisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat składają się zmiany stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe na kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz ekspozycje pozabilansowe, wykorzystanie odpisów na skutek spisania w ciężar odpisów i sprzedaży wierzytelności, wynik ze sprzedaży wierzytelności bilansowych oraz odpisy na oczekiwane straty kredytowe na inne aktywa finansowe.

15. Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych

Aktywa niefinansowe	Stan odpisów aktualizujących na 1 stycznia 2019	Utworzone w okresie	Rozwiązane w okresie	Wykorzystanie	Stan odpisów aktualizujących na 31 grudnia 2019
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Rzeczowe aktywa trwałe	(2)	0	0	2	0
Wartości niematerialne	(84)	0	0	84	0
Pozostałe aktywa	(328)	(1)	0	328	(1)
Razem	(414)	(1)	0	414	(1)

Aktywa niefinansowe	Stan odpisów aktualizujących na 1 stycznia 2018	Utworzone w okresie	Rozwiązane w okresie	Wykorzystanie	Stan odpisów aktualizujących na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Rzeczowe aktywa trwałe	0	(4)	2	0	(2)
Wartości niematerialne	0	(84)	0	0	(84)
Pozostałe aktywa	0	(330)	2	0	(328)
Razem	0	(418)	4	0	(414)

16. Pozostałe przychody operacyjne

	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania*	60	6 833
Przychody uboczne Banku, w tym:	1 642	2 159
- przychody ze sprzedaży towarów i usług	139	93
- inne przychody uboczne	1 503	2 066
Przychody z tytułu spłaty kosztów windykacji należności komorniczych i sądowych	2 297	1 764
Inne pozostałe przychody operacyjne	675	3 279
Razem	4 674	14 035

*) wyjaśnienie opisano w nocie 33

17. Pozostałe koszty operacyjne

	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Utworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania	(1 865)	(1 639)
Wynik z tytułu sprzedaży, likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	(281)	(1 374)
Koszty z tytułu spisania należności	(121)	(1 100)
Koszty z tytułu przekazania darowizn	(103)	(148)
Pozostałe	(5 767)	(670)
Razem	(8 137)	(4 931)

Bank utworzył odpisy aktualizujące na przychody do otrzymania (przeterminowane należności prowizyjne), uwzględniając prawdopodobieństwo ich zapłaty i okres przeterminowania tych należności. Odpisy na przeterminowane należności prowizyjne prezentowane są w rachunku zysków i strat w „Przychodach z tytułu prowizji i opłat”.

W pozycji „Pozostałe”, w roku 2019 ujęto koszty utworzonej rezerwy na prawdopodobne zaspokojenie reklamacji klientów dotyczących zwrotu prowizji od kredytów konsumenckich spłaconych w przeszłości przed terminem w wartości 5.616 tys. zł (wyjaśnienie nota 33 „Rezerwy”).

18. Podatek dochodowy

	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Rachunek zysków i strat		
Bieżący podatek dochodowy	(4 260)	(188)
Odroczony podatek dochodowy	(9 102)	(7 155)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(13 362)	(7 343)
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach	1 614	(2 725)
Obciążenie podatkowe wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	1 614	(2 725)

	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
Uzgodnienie efektywnej stopy podatkowej	tys. zł	tys. zł
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	32 304	14 388
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce wynoszącej 19%	(6 138)	(2 734)
Pozycje zwiększające/zmniejszające efektywną stawkę podatkową nie ujęte w podatku odroczonym	(7 224)	(4 609)
- podatek od instytucji finansowych	(837)	(872)
- opłata ostrożnościowa na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(1 976)	(2 459)
- składka na PFRON	(261)	(244)
- wartość niezrealizowanych odpisów z tytułu ekspozycji kredytowych	(3 085)	(45)
- koszty związane z projektem emisji akcji	0	(187)
- koszty spisania należności przedawnionych i nieściągalnych	(230)	(52)
- rozwiązanie odpisów IBNR w części nie pokrytej podatkiem odroczonym	(90)	(90)
- odpisy na przyszłe zobowiązania i rezerwy na dłużników różnych	(243)	(222)
- pozostałe koszty	(502)	(438)
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(13 362)	(7 343)

W 2019 roku Bank odliczył od dochodu podatkowego połowę straty podatkowej powstałej w roku 2018. Bank przewiduje, że pozostała część straty podatkowej zostanie odliczona od dochodu w roku 2020 roku. Realizację takiego scenariusza uprawdopodobniają osiągnięte przez Bank wyniki oraz fakt, iż strata powstała w roku 2018 nie wynikała bezpośrednio z wyników na bieżącej działalności Banku.

Powstała w roku 2018 strata podatkowa była efektem zdarzenia jednorazowego, polegającego na zmianie zasad ustalania i ujmowania odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych, w związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2018 roku MSSF 9, który w miejsce dotychczasowych odpisów aktualizujących wprowadził odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Powyższe znalazło swoje odzwierciedlenie również w przepisach podatkowych: zgodnie z Ustawą z dnia 27 października 2017 roku o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2019, poz. 43, 1495, 1649, 2200), zmianie uległy przepisy umożliwiające zaliczanie do kosztów uzyskania przychodów odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów (pożyczek) oraz gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek. Ponadto zgodnie z art. 12 ust. 2 wyżej wymienionej Ustawy, podatnik, który po dniu 31 grudnia 2017 roku dokona zmiany wyceny wartości składnika aktywów stanowiącego wierzytelność z tytułu udzielonych kredytów (pożyczek) albo wierzytelność z tytułu udzielonych gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów (pożyczek) i w wyniku tej wyceny wystąpi różnica pomiędzy nową wartością tego składnika aktywów a jego wartością ustaloną przed dniem 1 stycznia 2018 roku, różnicę tę zalicza odpowiednio do przychodów lub kosztów uzyskania przychodów. Wartość kosztu podatkowego ustalona na podstawie przytoczonego przepisu w związku ze zmianą wyceny wartości wierzytelności wygenerowała stratę podatkową w Banku Poczтовым za 2018 rok.

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat	
	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Odsetki do zapłacenia od depozytów	5 063	5 848	(785)	146
Koszty papierów dłużnych (premia, ESP)	3 339	2 846	493	1 275
Odsetki do zapłacenia od papierów dłużnych	146	173	(27)	(273)
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	0	136	(136)	(49)
Rezerwy na koszty rodzajowe do zapłacenia	6 235	4 825	1 410	(2 620)
Prowizje i odsetki rozliczane według ESP	9 220	9 137	83	(2 471)
Odpisy aktualizujące na należności od podmiotów finansowych	0	0	0	(1)
Odpisy aktualizujące na należności podmiotów niefinansowych	52 839	63 050	(10 211)	(13 465)
Odpisy na prowizje od rachunków bieżących	1 562	1 956	(394)	(417)
Różnica pomiędzy amortyzacją bilansową a podatkową	918	981	(63)	61
Koszty do poniesienia Master Card	0	0	0	0
Strata podatkowa	4 234	8 504	(4 270)	8 504
Pozostałe	121	0	121	(174)
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto odnoszone na wynik finansowy	83 677	97 456	(13 779)	(9 484)
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na kapitał własny	412	98	314	35 565
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	84 089	97 554	(13 465)	26 081
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Odsetki naliczone do otrzymania od kredytów	(22 466)	(28 050)	5 584	1 999
Dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	(310)	(235)	(75)	1 136
Inne przychody należne	(1 776)	(1 545)	(231)	169
Dodatnia wycena transakcji pochodnych	(151)	(202)	51	62
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(10 027)	(8 559)	(1 468)	(1 661)
Prowizje opodatkowane z góry płacone pośrednikom kredytowym	(9 492)	(10 048)	556	368
Należne przychody z tytułu kart płatniczych	(830)	(883)	53	49
Wartość IBNR ujęta w rezerwie	(1 037)	(1 244)	207	207
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	(46 089)	(50 766)	4 677	2 329
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na kapitał własny	(2 790)	(4 091)	1 301	(23 518)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego razem	(48 879)	(54 857)	5 978	(21 189)
Prezentacja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i rachunku zysków i strat:	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa z tytułu podatku odroczonego - odnoszone do rachunku zysków i strat	83 677	97 456	(13 779)	(9 484)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego - odnoszona do rachunku zysków i strat	(46 089)	(50 766)	4 677	2 329
Rezerwa/Aktywa z tytułu podatku odroczonego - wpływ na rachunek zysków i strat	37 588	46 690	(9 102)	(7 155)
Prezentacja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i pozostałych całkowitych dochodach:	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa z tytułu podatku odroczonego - odnoszone na pozostałe całkowite dochody	412	98	412	(205)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego - odnoszona na pozostałe całkowite dochody	(2 790)	(4 091)	(2 790)	(2 520)
Rezerwa/Aktywa z tytułu podatku odroczonego - wpływ na pozostałe całkowite dochody	(2 378)	(3 993)	(2 378)	(2 725)

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 623	17 366

19. Podział wyniku finansowego

W 2019 roku i w okresie porównawczym Bank nie wypłacał dywidendy.

Zarząd Banku rekomendował Walnemu Zgromadzeniu przeznaczenie części kapitału rezerwowego i całego zysku netto za 2018 rok na pokrycie szczególnej straty z lat ubiegłych wynikającej z wdrożenia z dniem 1 stycznia 2018 roku Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 9.

Zgodnie z Uchwałą Nr 6 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z 28 czerwca 2019 roku, zysk netto za 2018 rok w kwocie 7.045.038,31 zł, przeznaczono w całości na pokrycie straty z lat ubiegłych wynikającej z wdrożenia z dniem 1 stycznia 2018 roku Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 9.

Zgodnie z Uchwałą Nr 7 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z 28 czerwca 2019 roku kapitał rezerwowy w kwocie 54.990.314,26 zł, przeznaczono na pokrycie szczególnej straty z lat ubiegłych wynikającej z wdrożenia z dniem 1 stycznia 2018 roku Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 9.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

20. Kasa i środki w Banku Centralnym

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Środki pieniężne w kasie	2 854	3 016
Środki pieniężne w rachunku bieżącym w Banku Centralnym	101 302	458 436
Środki pieniężne inne	79	54
Razem	104 235	461 506

Środki pieniężne zgromadzone na rachunku bieżącym w Banku Centralnym Bank wykorzystuje na pokrycie rezerwy obowiązkowej oraz na realizację bieżących rozliczeń pieniężnych w ciągu danego dnia. Bank musi zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w wysokości odpowiadającej wartości z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

Bank utrzymuje na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim rezerwę obowiązkową w wysokości 3,5% depozytów otrzymanych, z wyjątkiem środków pozyskanych co najmniej na 2 lata, dla których począwszy od 1 marca 2018 roku wprowadzono zerową stopę rezerwy obowiązkowej.

Średnia arytmetyczna stanu środków rezerwy obowiązkowej, którą Bank był zobowiązany utrzymywać w Narodowym Banku Polskim wynosiła:

- 223.470 tys. zł w okresie od 31 grudnia 2019 roku do 30 stycznia 2020 roku,
- 200.413 tys. zł w okresie od 31 grudnia 2018 roku do 30 stycznia 2019 roku.

Środki pieniężne zgromadzone na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim obejmują w szczególności środki klientów, w tym Poczty Polskiej S.A. oraz środki pozyskane na rynku międzybankowym.

21. Należności od innych banków

21.1 Należności od innych banków (netto)

Struktura rodzajowa	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Rachunki bieżące	19 691	14 429
Pozostałe należności	332	1 127
Należności od banków brutto	20 023	15 556
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	0	0
Należności od banków netto, w tym	20 023	15 556
wyceniane w zamortyzowanym koszcie	20 023	15 556

Według terminów zapadalności	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	20 023	15 083
Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	473
Razem	20 023	15 556

Na 31 grudnia 2019 roku i na 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły niekorzystne zmiany związane z ryzykiem niewykonania zobowiązania dla należności od innych banków, co wiąże się z niskim ryzykiem tych instrumentów finansowych, skutkiem czego Bank nie utworzył odpisów na oczekiwane straty kredytowe na tym portfelu.

22. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (według rodzaju)	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Instrumenty pochodne	397	667
Razem	397	667

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu (według rodzaju)	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Instrumenty pochodne	0	177
Razem	0	177

Instrumenty pochodne - struktura rodzajowa	Stan na		Stan na	
	31 grudnia 2019		31 grudnia 2018	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Swap walutowy	85	0	0	177
IRS	312	0	667	0
Razem	397	0	667	177

Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji na 31 grudnia 2019 roku

	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Walutowe instrumenty pochodne:						
Swap walutowy						
kupno	21 393	0	0	0	0	21 393
sprzedaż	21 293	0	0	0	0	21 293
Instrumenty pochodne stopy procentowej:						
IRS						
kupno	0	0	0	25 000	0	25 000
sprzedaż	0	0	0	25 000	0	25 000

Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji na 31 grudnia 2018 roku

	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Walutowe instrumenty pochodne:						
Swap walutowy						
kupno	45 742	0	0	0	0	45 742
sprzedaż	45 739	0	0	0	0	45 739
Instrumenty pochodne stopy procentowej:						
IRS						
kupno	0	0	0	25 000	0	25 000
sprzedaż	0	0	0	25 000	0	25 000

23. Instrumenty finansowe zabezpieczające

Bank na dzień sporządzania sprawozdania finansowego nie stosował rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Posiadane na dzień 31 grudnia 2018 roku zabezpieczenia w ramach rachunkowości zabezpieczeń zapadły w roku 2019 w wyniku zakończenia transakcji zabezpieczających IRS. W roku 2019 Bank nie zawiązywał nowych powiązań w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

Opis relacji zabezpieczającej

Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w złotych o zmiennym oprocentowaniu wynikającego ze zmienności rynkowych stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem. Bank zabezpieczał w 2019 roku ryzyko stopy procentowej wynikającej ze zmienności przepływów pieniężnych poprzez transakcje *swap* stopy procentowej (IRS).

Zabezpieczane ryzyko

Ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający

Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M lub WIBOR 6M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku instrumentem zabezpieczającym były transakcje IRS oparte na stopie zmiennej WIBOR 6M.

Pozycja zabezpieczana

Portfel kredytów w złotych indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M lub WIBOR 6M, przy czym wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku pozycja zabezpieczana dotyczyła kredytów w złotych indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 6M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki

Od 1 kwietnia 2016 roku do 16 grudnia 2019 roku.

Pomiar efektywności zabezpieczenia

W celu pomiaru efektywności zabezpieczenia Bank stosował metodę tzw. „derywatu hipotetycznego”, polegającą na porównaniu zmian wartości godziwej rzeczywistej transakcji zabezpieczającej z wartością godziwą hipotetycznej transakcji pochodnej, której parametry są dopasowane do parametrów pozycji zabezpieczanej.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał ustanowionych zabezpieczeń w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

Instrumenty zabezpieczające - wartość godziwa	Stan na 31 grudnia 2019		Stan na 31 grudnia 2018	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne:	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
IRS	0	0	0	386
Razem	0	0	0	386

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających o terminie pozostającym do realizacji na 31 grudnia 2018 roku

Stan na 31 grudnia 2018	do 1 miesiąca	od 1 miesiąca do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
IRS						
kupno	0	0	75 000	0	0	75 000
sprzedaż	0	0	75 000	0	0	75 000

Wpływ rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych na dochody całkowite netto

	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Skumulowane inne całkowite dochody - zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne, w tym:	84	334
- podatek dochodowy	(20)	(78)
Koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych, w tym:	(5)	(5)
- podatek dochodowy	1	1
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat, w tym:	(76)	(87)
- podatek dochodowy	18	21
Wpływ zabezpieczenia przepływów pieniężnych na całkowite dochody netto	3	242

24. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

24.1 Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według rodzaju

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	4 659 761	4 609 867
- kredyty w rachunku bieżącym	18 554	23 127
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 944 921	2 053 965
- pożyczki hipoteczne	174 666	193 494
- kredyty na nieruchomości	2 509 208	2 325 027
- kredyty w rachunku karty kredytowej	12 412	14 254
klienci instytucjonalni:	830 171	656 394
- kredyty w rachunku bieżącym	85 314	35 830
- kredyty na nieruchomości	440 998	367 428
- kredyty operacyjne	54 838	63 054
- kredyty inwestycyjne	191 005	163 429
- pożyczki hipoteczne	55 943	24 400
- fundusze i depozyty zabezpieczające	2 073	2 253
instytucje samorządowe:	91 605	124 770
- kredyty operacyjne	0	2 402
- kredyty inwestycyjne	91 605	122 368
Kredyty i pożyczki brutto	5 581 537	5 391 031
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	460 954	616 123
Kredyty i pożyczki netto	5 120 583	4 774 908
Według kategorii wyceny	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	5 120 583	4 774 908
Razem	5 120 583	4 774 908

24.2 Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	87 056	94 027
Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	90 093	88 680
Od 3 miesięcy do 1 roku	428 803	385 004
Od 1 roku do 5 lat	1 689 475	1 490 502
Powyżej 5 lat	2 743 899	2 580 595
Dla których termin zapadalności upłynął	81 257	136 100
Razem	5 120 583	4 774 908

24.3 Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według metody szacunku odpisu na oczekiwane straty kredytowe

Stan na 31 grudnia 2019	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)						Odpis na oczekiwane straty kredytowe						Kredyty i pożyczki udzielone klientom						Razem
	oceniane indywidualnie			oceniane grupowo			oceniane indywidualnie			oceniane grupowo			oceniane indywidualnie			oceniane grupowo			
	Koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
osoby fizyczne:	0	0	12 837	3 165 447	1 014 572	466 905	0	0	11 339	16 219	28 292	353 111	0	0	1 498	3 149 228	986 280	113 794	4 250 800
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	76	0	15 507	2 971	0	0	76	0	834	2 234	0	0	0	0	14 673	737	15 410
- kredyty gotówkowe i ratalne	0	0	0	1 153 207	396 563	395 151	0	0	0	15 032	26 010	316 724	0	0	0	1 138 175	370 553	78 427	1 587 155
- pożyczki hipoteczne	0	0	10 052	125 624	15 050	23 940	0	0	10 052	282	229	11 318	0	0	0	125 342	14 821	12 622	152 785
- kredyty na nieruchomości	0	0	2 704	1 883 934	579 973	42 597	0	0	1 206	835	1 076	21 244	0	0	1 498	1 883 099	578 897	21 353	2 484 847
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	0	5	2 682	7 479	2 246	0	0	5	70	143	1 591	0	0	0	2 612	7 336	655	10 603
klienci instytucjonalni	72 509	22 371	51 100	532 271	136 841	15 079	135	710	30 674	4 553	3 666	12 236	72 374	21 661	20 426	527 718	133 175	2 843	778 197
instytucje samorządowe	0	0	0	91 605	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0	0	91 586	0	0	91 586
Razem	72 509	22 371	63 937	3 789 323	1 151 413	481 984	135	710	42 013	20 791	31 958	365 347	72 374	21 661	21 924	3 768 532	1 119 455	116 637	5 120 583

Stan na 31 grudnia 2018	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)					Odpis na oczekiwane straty kredytowe					Kredyty i pożyczki udzielone klientom					Razem
	oceniane indywidualnie		oceniane grupowo			oceniane indywidualnie		oceniane grupowo			oceniane indywidualnie		oceniane grupowo			
	koszyk 1	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
osoby fizyczne:	0	15 504	2 585 338	1 406 556	602 469	0	13 198	19 279	41 575	457 575	0	2 306	2 566 059	1 364 981	144 894	4 078 240
- kredyty w rachunku bieżącym	0	71	0	17 696	5 360	0	71	0	1 175	4 090	0	0	0	16 521	1 270	17 791
- kredyty gotówkowe i ratalne	0	0	1 063 487	484 363	506 115	0	0	17 605	37 145	390 782	0	0	1 045 882	447 218	115 333	1 608 433
- pożyczki hipoteczne	0	9 554	134 860	17 009	32 071	0	9 554	428	716	21 817	0	0	134 432	16 293	10 254	160 979
- kredyty na nieruchomości	0	5 874	1 384 594	879 126	55 433	0	3 568	1 144	2 297	38 275	0	2 306	1 383 450	876 829	17 158	2 279 743
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	5	2 397	8 362	3 490	0	5	102	242	2 611	0	0	2 295	8 120	879	11 294
klienci instytucjonalni	40 530	42 320	463 427	58 671	51 446	16	33 909	2 059	1 279	47 185	40 514	8 411	461 368	57 392	4 261	571 946
instytucje samorządowe	0	0	122 368	2 402	0	0	0	29	19	0	0	0	122 339	2 383	0	124 722
Razem	40 530	57 824	3 171 133	1 467 629	653 915	16	47 107	21 367	42 873	504 760	40 514	10 717	3 149 766	1 424 756	149 155	4 774 908

24.4 Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg przesłanki utraty wartości

Stan na 31 grudnia 2019	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)			Odpis na oczekiwane straty kredytowe			Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)			
	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	3 165 447	1 014 572	479 742	16 219	28 292	364 450	3 149 228	986 280	115 292	4 250 800
- kredyty w rachunku bieżącym	0	15 507	3 047	0	834	2 310	0	14 673	737	15 410
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 153 207	396 563	395 151	15 032	26 010	316 724	1 138 175	370 553	78 427	1 587 155
- pożyczki hipoteczne	125 624	15 050	33 992	282	229	21 370	125 342	14 821	12 622	152 785
- kredyty na nieruchomości	1 883 934	579 973	45 301	835	1 076	22 450	1 883 099	578 897	22 851	2 484 847
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 682	7 479	2 251	70	143	1 596	2 612	7 336	655	10 603
klienci instytucjonalni	604 780	159 212	66 179	4 688	4 376	42 910	600 092	154 836	23 269	778 197
instytucje samorządowe	91 605	0	0	19	0	0	91 586	0	0	91 586
Razem	3 861 832	1 173 784	545 921	20 926	32 668	407 360	3 840 906	1 141 116	138 561	5 120 583

Stan na 31 grudnia 2018	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)			Odpis na oczekiwane straty kredytowe			Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)			
	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	koszyk 1	koszyk 2	koszyk 3	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	2 585 338	1 406 556	617 973	19 279	41 575	470 773	2 566 059	1 364 981	147 200	4 078 240
- kredyty w rachunku bieżącym	0	17 696	5 431	0	1 175	4 161	0	16 521	1 270	17 791
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 063 487	484 363	506 115	17 605	37 145	390 782	1 045 882	447 218	115 333	1 608 433
- pożyczki hipoteczne	134 860	17 009	41 625	428	716	31 371	134 432	16 293	10 254	160 979
- kredyty na nieruchomości	1 384 594	879 126	61 307	1 144	2 297	41 843	1 383 450	876 829	19 464	2 279 743
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 397	8 362	3 495	102	242	2 616	2 295	8 120	879	11 294
klienci instytucjonalni	503 957	58 671	93 766	2 075	1 279	81 094	501 882	57 392	12 672	571 946
instytucje samorządowe	122 368	2 402	0	29	19	0	122 339	2 383	0	124 722
Razem	3 211 663	1 467 629	711 739	21 383	42 873	551 867	3 190 280	1 424 756	159 872	4 774 908

24.5 Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	Stan odpisów na oczekiwane straty kredytowe 1 stycznia 2019	Zwiększenia z tytułu utworzenia i nabycia	Zmniejszenia z tytułu zaprzestania ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Zmiany z tytułu modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	Zmiany wynikające z aktualizacji stosowanej metody dokonywania oszacowań (netto)	Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	Zmniejszenie stanu odpisów w związku z częściowym spisaniem	Stan odpisów na oczekiwane straty kredytowe 31 grudnia 2019
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Koszyk 1									
osoby fizyczne:	19 279	7 903	(3 253)	(8 475)	(7)	772	0	0	16 219
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	17 605	7 148	(3 167)	(6 301)	(7)	(246)	0	0	15 032
- pożyczki hipoteczne	428	204	(26)	(613)	0	289	0	0	282
- kredyty na nieruchomości	1 144	522	(51)	(1 462)	0	682	0	0	835
- kredyty w rachunku karty kredytowej	102	29	(9)	(99)	0	47	0	0	70
klienci instytucjonalni	2 075	2 055	(66)	2 869	(1)	(2 244)	0	0	4 688
instytucje samorządowe	29	0	(1)	(13)	0	4	0	0	19
Razem Koszyk 1	21 383	9 958	(3 320)	(5 619)	(8)	(1 468)	0	0	20 926
Koszyk 2									
osoby fizyczne:	41 575	2 792	(2 587)	(17 488)	(48)	4 060	(12)	0	28 292
- kredyty w rachunku bieżącym	1 175	28	(141)	(476)	0	248	0	0	834
- kredyty gotówkowe i ratalne	37 145	2 341	(2 329)	(14 194)	(42)	3 101	(12)	0	26 010
- pożyczki hipoteczne	716	16	(20)	(803)	(1)	321	0	0	229
- kredyty na nieruchomości	2 297	403	(87)	(1 849)	(5)	317	0	0	1 076
- kredyty w rachunku karty kredytowej	242	4	(10)	(166)	0	73	0	0	143
klienci instytucjonalni	1 279	3 200	(159)	2 054	0	(1 998)	0	0	4 376
instytucje samorządowe	19	0	0	(19)	0	0	0	0	0
Razem Koszyk 2	42 873	5 992	(2 746)	(15 453)	(48)	2 062	(12)	0	32 668
Koszyk 3									
osoby fizyczne:	470 773	2 722	(75 804)	62 440	59	12 638	(39 431)	(68 947)	364 450
- kredyty w rachunku bieżącym	4 161	220	(1 053)	255	0	91	(829)	(535)	2 310
- kredyty gotówkowe i ratalne	390 782	2 499	(71 898)	75 867	(28)	3 607	(31 350)	(52 755)	316 724
- pożyczki hipoteczne	31 371	0	(826)	(6 120)	98	4 255	(1 875)	(5 533)	21 370
- kredyty na nieruchomości	41 843	0	(1 176)	(7 821)	(11)	4 618	(5 139)	(9 864)	22 450
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 616	3	(851)	259	0	67	(238)	(260)	1 596
klienci instytucjonalni	81 094	2 803	(4 977)	7 353	0	668	(39 562)	(4 469)	42 910
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem Koszyk 3	551 867	5 525	(80 781)	69 793	59	13 306	(78 993)	(73 416)	407 360
Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe	616 123	21 475	(86 847)	48 721	3	13 900	(79 005)	(73 416)	460 954

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego Banku Pocztowego S.A.
za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
(dane w tysiącach złotych)

	Stan odpisów aktualizujących na 31 grudnia 2017	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Stan odpisów na oczekiwane straty kredytowe na 1 stycznia 2018 (przekształcone)	Zwiększenia z tytułu utworzenia i nabycia	Zmniejszenia z tytułu zaprzestania ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Zmiany z tytułu modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	Zmiany wynikające z aktualizacji stosowanej metody dokonywania oszacowań (netto)	Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	Zmniejszenie stanu odpisów w związku z częściowym spisaniem	Stan odpisów na oczekiwane straty kredytowe 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Koszyk 1											
osoby fizyczne:	10 396	8 009	18 405	9 874	(3 151)	(5 849)	0	0	0	0	19 279
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	9 226	8 032	17 258	8 801	(3 040)	(5 414)	0	0	0	0	17 605
- pożyczki hipoteczne	474	(63)	411	234	(84)	(133)	0	0	0	0	428
- kredyty na nieruchomości	663	(32)	631	799	(15)	(271)	0	0	0	0	1 144
- kredyty w rachunku karty kredytowej	33	72	105	40	(12)	(31)	0	0	0	0	102
klienci instytucjonalni	348	322	670	1 806	(113)	(288)	0	0	0	0	2 075
instytucje samorządowe	31	7	38	0	(1)	(8)	0	0	0	0	29
Razem Koszyk 1	10 775	8 338	19 113	11 680	(3 265)	(6 145)	0	0	0	0	21 383
Koszyk 2											
osoby fizyczne:	25 938	34 085	60 023	2 697	(3 801)	(17 344)	0	0	0	0	41 575
- kredyty w rachunku bieżącym	383	241	624	50	(92)	593	0	0	0	0	1 175
- kredyty gotówkowe i ratalne	24 589	33 336	57 925	2 418	(3 659)	(19 539)	0	0	0	0	37 145
- pożyczki hipoteczne	411	290	701	90	(2)	(73)	0	0	0	0	716
- kredyty na nieruchomości	292	297	589	139	(40)	1 609	0	0	0	0	2 297
- kredyty w rachunku karty kredytowej	263	(79)	184	0	(8)	66	0	0	0	0	242
klienci instytucjonalni	1 431	(715)	716	1 044	(98)	(383)	0	0	0	0	1 279
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0	19
Razem Koszyk 2	27 369	33 370	60 739	3 741	(3 899)	(17 708)	0	0	0	0	42 873
Koszyk 3											
osoby fizyczne:	309 379	88 860	398 239	2 947	(50 163)	121 242	(54)	0	(1 438)	0	470 773
- kredyty w rachunku bieżącym	3 483	764	4 247	506	(1 213)	621	0	0	0	0	4 161
- kredyty gotówkowe i ratalne	251 558	64 765	316 323	2 423	(34 336)	107 793	17	0	(1 438)	0	390 782
- pożyczki hipoteczne	23 282	10 474	33 756	15	(5 633)	3 326	(93)	0	0	0	31 371
- kredyty na nieruchomości	28 240	12 688	40 928	0	(8 022)	8 915	22	0	0	0	41 843
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 816	169	2 985	3	(959)	587	0	0	0	0	2 616
klienci instytucjonalni	41 589	40 079	81 668	10	(6 156)	7 456	0	0	(1 884)	0	81 094
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem Koszyk 3	350 968	128 939	479 907	2 957	(56 319)	128 698	(54)	0	(3 322)	0	551 867
Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe	389 112	170 647	559 759	18 378	(63 483)	104 845	(54)	0	(3 322)	0	616 123

24.6 Kredyty i pożyczki udzielone klientom – transfery wartości bilansowej brutto między koszykami utraty wartości

	Wartość bilansowa brutto 1 stycznia 2019 tys. zł	Przeniesienia, w tym:						Zaprzestanie ujmowania, w tym spłaty tys. zł	Udzielenie tys. zł	Modyfikacja przepływów pieniężnych tys. zł	Spisania tys. zł	Częściowe spisania tys. zł	Wartość bilansowa brutto 31 grudnia 2019 tys. zł
		z Koszyka 1 do Koszyka 2 tys. zł	z Koszyka 1 do Koszyka 3 tys. zł	z Koszyka 2 do Koszyka 1 tys. zł	z Koszyka 2 do Koszyka 3 tys. zł	z Koszyka 3 do Koszyka 1 tys. zł	z Koszyka 3 do Koszyka 2 tys. zł						
Koszyk 1													
osoby fizyczne:	2 585 338	(105 956)	(34 488)	321 460	0	2 333	0	(518 213)	915 249	(276)	0	0	3 165 447
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 063 487	(43 951)	(31 218)	12 732	0	1 141	0	(376 281)	527 636	(339)	0	0	1 153 207
- pożyczki hipoteczne	134 860	(2 956)	(1 765)	3 509	0	603	0	(16 020)	7 395	(2)	0	0	125 624
- kredyty na nieruchomości	1 384 594	(59 004)	(1 425)	305 217	0	585	0	(125 356)	379 258	65	0	0	1 883 934
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 397	(45)	(80)	2	0	4	0	(556)	960	0	0	0	2 682
klienci instytucjonalni	503 957	(113 309)	(2 831)	41 372	0	0	0	(101 383)	277 110	(136)	0	0	604 780
instytucje samorządowe	122 368	0	0	0	0	0	0	(30 763)	0	0	0	0	91 605
Razem Koszyk 1	3 211 663	(219 265)	(37 319)	362 832	0	2 333	0	(650 359)	1 192 359	(412)	0	0	3 861 832
Koszyk 2													
osoby fizyczne:	1 406 556	105 956	0	(321 460)	(49 168)	0	15 731	(198 836)	55 805	(12)	0	0	1 014 572
- kredyty w rachunku bieżącym	17 696	0	0	0	(375)	0	58	(5 058)	3 186	0	0	0	15 507
- kredyty gotówkowe i ratalne	484 363	43 951	0	(12 732)	(42 955)	0	11 277	(115 879)	28 547	(9)	0	0	396 563
- pożyczki hipoteczne	17 009	2 956	0	(3 509)	(908)	0	889	(1 829)	441	1	0	0	15 050
- kredyty na nieruchomości	879 126	59 004	0	(305 217)	(4 564)	0	3 484	(74 541)	22 685	(4)	0	0	579 973
- kredyty w rachunku karty kredytowej	8 362	45	0	(2)	(366)	0	23	(1 529)	946	0	0	0	7 479
klienci instytucjonalni	58 671	113 309	0	(41 372)	(17 675)	0	1	(7 186)	53 505	(41)	0	0	159 212
instytucje samorządowe	2 402	0	0	0	0	0	0	(2 402)	0	0	0	0	0
Razem Koszyk 2	1 467 629	219 265	0	(362 832)	(66 843)	0	15 732	(208 424)	109 310	(53)	0	0	1 173 784
Koszyk 3													
osoby fizyczne:	617 973	0	34 488	0	49 168	(2 333)	(15 731)	(98 405)	7 850	(86)	(44 235)	(68 947)	479 742
- kredyty w rachunku bieżącym	5 431	0	0	0	375	0	(58)	(1 546)	401	0	(1 021)	(535)	3 047
- kredyty gotówkowe i ratalne	506 115	0	31 218	0	42 955	(1 141)	(11 277)	(90 958)	6 708	(88)	(35 626)	(52 755)	395 151
- pożyczki hipoteczne	41 625	0	1 765	0	908	(603)	(889)	(1 766)	533	4	(2 052)	(5 533)	33 992
- kredyty na nieruchomości	61 307	0	1 425	0	4 564	(585)	(3 484)	(2 930)	127	(2)	(5 257)	(9 864)	45 301
- kredyty w rachunku karty kredytowej	3 495	0	80	0	366	(4)	(23)	(1 205)	81	0	(279)	(260)	2 251
klienci instytucjonalni	93 766	0	2 831	0	17 675	0	(1)	(6 303)	4 150	0	(41 470)	(4 469)	66 179
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem Koszyk 3	711 739	0	37 319	0	66 843	(2 333)	(15 732)	(104 708)	12 000	(86)	(85 705)	(73 416)	545 921
Razem wartość bilansowa brutto	5 391 031	0	0	0	0	0	0	(963 491)	1 313 669	(551)	(85 705)	(73 416)	5 581 537

	Wartość bilansowa brutto 31 grudnia 2017	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Wartość bilansowa brutto 1 stycznia 2018 (przekształcone)	Przeniesienia, w tym:						Zaprzestanie ujmowania, w tym spłaty	Udzielenie	Modyfikacja przepływów pieniężnych	Spisania	Częściowe spisania	Wartość bilansowa brutto 31 grudnia 2018
				z Koszyka 1 do Koszyka 2	z Koszyka 1 do Koszyka 3	z Koszyka 2 do Koszyka 1	z Koszyka 2 do Koszyka 3	z Koszyka 3 do Koszyka 1	z Koszyka 3 do Koszyka 2						
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Koszyk 1															
osoby fizyczne:	3 183 434	(1)	3 183 433	(789 479)	(37 915)	15 504	0	906	0	(516 851)	729 741	(1)	0	0	2 585 338
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	978 770	(168)	978 602	(38 054)	(32 665)	10 752	0	412	0	(339 656)	484 099	(3)	0	0	1 063 487
- pożyczki hipoteczne	152 521	37	152 558	(6 132)	(2 701)	730	0	379	0	(20 023)	10 046	3	0	0	134 860
- kredyty na nieruchomości	2 049 810	125	2 049 935	(745 251)	(2 473)	4 017	0	107	0	(156 512)	234 772	(1)	0	0	1 384 594
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 333	5	2 338	(42)	(76)	5	0	8	0	(660)	824	0	0	0	2 397
klienci instytucjonalni	382 283	64	382 347	(3 173)	(291)	7 240	0	9	0	(74 970)	192 904	(109)	0	0	503 957
instytucje samorządowe	162 612	1	162 613	(2 570)	0	0	0	0	0	(37 675)	0	0	0	0	122 368
Razem Koszyk 1	3 728 329	64	3 728 393	(795 222)	(38 206)	22 744	0	915	0	(629 496)	922 645	(110)	0	0	3 211 663
Koszyk 2															
osoby fizyczne:	832 653	88	832 741	789 479	0	(15 504)	(91 404)	0	10 908	(169 621)	49 957	0	0	0	1 406 556
- kredyty w rachunku bieżącym	19 968	13	19 981	0	0	0	(438)	0	1	(5 572)	3 724	0	0	0	17 696
- kredyty gotówkowe i ratalne	646 201	70	646 271	38 054	0	(10 752)	(77 043)	0	8 592	(150 256)	29 494	3	0	0	484 363
- pożyczki hipoteczne	11 902	3	11 905	6 132	0	(730)	(2 668)	0	653	(652)	2 370	(1)	0	0	17 009
- kredyty na nieruchomości	145 150	2	145 152	745 251	0	(4 017)	(10 722)	0	1 608	(11 446)	13 302	(2)	0	0	879 126
- kredyty w rachunku karty kredytowej	9 432	0	9 432	42	0	(5)	(533)	0	54	(1 695)	1 067	0	0	0	8 362
klienci instytucjonalni	58 707	174	58 881	3 173	0	(7 240)	(757)	0	0	(13 134)	17 748	0	0	0	58 671
instytucje samorządowe	0	0	0	2 570	0	0	0	0	0	(168)	0	0	0	0	2 402
Razem Koszyk 2	891 360	262	891 622	795 222	0	(22 744)	(92 161)	0	10 908	(182 923)	67 705	0	0	0	1 467 629
Koszyk 3															
osoby fizyczne:	489 254	61 768	551 022	0	37 915	0	91 404	(906)	(10 908)	(53 894)	5 046	(54)	(1 652)	0	617 973
- kredyty w rachunku bieżącym	5 011	758	5 769	0	0	0	438	0	(1)	(1 487)	712	0	0	0	5 431
- kredyty gotówkowe i ratalne	392 056	41 287	433 343	0	32 665	0	77 043	(412)	(8 592)	(30 549)	4 252	17	(1 652)	0	506 115
- pożyczki hipoteczne	37 268	8 067	45 335	0	2 701	0	2 668	(379)	(653)	(7 970)	16	(93)	0	0	41 625
- kredyty na nieruchomości	50 938	11 491	62 429	0	2 473	0	10 722	(107)	(1 608)	(12 649)	25	22	0	0	61 307
- kredyty w rachunku karty kredytowej	3 981	165	4 146	0	76	0	533	(8)	(54)	(1 239)	41	0	0	0	3 495
klienci instytucjonalni	69 791	31 220	101 011	0	291	0	757	(9)	0	(6 441)	42	0	(1 885)	0	93 766
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem Koszyk 3:	559 045	92 988	652 033	0	38 206	0	92 161	(915)	(10 908)	(60 335)	5 088	(54)	(3 537)	0	711 739
Razem wartość bilansowa brutto	5 178 734	93 314	5 272 048	0	0	0	0	0	0	(872 754)	995 438	(164)	(3 537)	0	5 391 031

24.7 Kredyty i pożyczki zakupione lub utworzone dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)

	Wartość bilansowa brutto	Odpis na oczekiwane straty	Wartość bilansowa netto
	31 grudnia 2019	kredytowe	31 grudnia 2019
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	4 227	(1 160)	5 387
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	2 067	(1 064)	3 131
- pożyczki hipoteczne	1 492	0	1 492
- kredyty na nieruchomości	668	(96)	764
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	0	0
Kredyty i pożyczki netto	4 227	(1 160)	5 387

25. Inwestycyjne aktywa finansowe

Stan na	Wyceniane w wartości	Nieprzeznaczone do	Razem
31 grudnia 2019	godziwej przez pozostałe	obrotu obowiązkowo	
	całkowite dochody	wyceniane według	
	tys. zł	wartości godziwej przez	tys. zł
		rachunek zysków i strat	tys. zł
Notowane	2 452 746	0	2 452 746
Obligacje Skarbu Państwa, w tym:	2 452 746	0	2 452 746
- na pokrycie BFG	35 399	0	35 399
Nienotowane	0	8 618	8 618
Akcje	0	8 618	8 618
Razem inwestycyjne aktywa finansowe	2 452 746	8 618	2 461 364

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w pozycji „Akcje” ujęta została przede wszystkim wartość godziwa akcji uprzywilejowanych serii C zamiennych na akcje zwykłe serii A Visa Inc.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku akcje uprzywilejowane serii C zamienne na akcje zwykłe serii A Visa Inc. wycenione zostały do wartości godziwej w oparciu o cenę akcji zwykłych serii A Visa Inc. dostępną na ten dzień na New York Stock Exchange, przy uwzględnieniu współczynnika zamiany oraz 15% dyskonta związanego z ograniczeniem zbywalności akcji uprzywilejowanych serii C oraz ryzykiem korekty współczynnika zamiany akcji uprzywilejowanych serii C na akcje zwykłe serii A. Na dzień bilansowy wycena akcji Visa Inc. wynosi 8.618 tys. zł.

Stan na	Wyceniane w wartości	Nieprzeznaczone do	Razem
31 grudnia 2018	godziwej przez pozostałe	obrotu obowiązkowo	
	całkowite dochody	wyceniane według	
	tys. zł	wartości godziwej przez	tys. zł
		rachunek zysków i strat	tys. zł
Notowane	2 086 921	0	2 086 921
Obligacje Skarbu Państwa, w tym:	2 086 921	0	2 086 921
- na pokrycie BFG	38 329	0	38 329
Nienotowane	0	5 984	5 984
Akcje	0	5 984	5 984
Razem inwestycyjne aktywa finansowe	2 086 921	5 984	2 092 905

Inwestycyjne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody – według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Od 3 miesięcy do 1 roku	286 944	322 798
Od 1 roku do 5 lat	1 603 143	1 190 593
Powyżej 5 lat	562 659	573 530
Razem	2 452 746	2 086 921

Inwestycyjne aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
O nieokreślonej zapadalności	8 618	5 984
Razem	8 618	5 984

26. Rzeczowe aktywa trwałe

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Budynki i budowle, w tym:	42 148	11 117
prawa do użytkowania	29 379	-
Grunty i inne, w tym:	1 179	499
prawa do użytkowania	680	-
Ulepszenia w obcych obiektach	3 604	2 035
Urządzenia i maszyny	14 794	16 156
Środki trwałe w budowie	2 200	5 284
Środki transportu, w tym:	1 968	41
prawa do użytkowania	1 938	-
Wyposażenie	2 576	2 961
Środki trwałe przyjęte w ramach umowy leasingu finansowego	0	45
Rzeczowe aktywa trwałe razem	68 469	38 138
aktywa z tytułu prawa do użytkowania	31 997	-

Na 31 grudnia 2019 roku Bank był w ramach prowadzonych w Banku projektów inwestycyjnych stroną umów skutkujących powstaniem zobowiązań umownych z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 2.144 tys. zł.

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych w okresie od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku

	Budynki i budowle	w tym: aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Grunty i inne	w tym: aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia i maszyny	Środki trwałe w budowie	Środki transportu	w tym: aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Wypośażenie	Razem	w tym: aktywa z tytułu prawa do użytkowania
	tys. zł		tys. zł		tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł		tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2018 roku	19 075	0	499	0	15 262	64 318	5 284	114	0	25 287	129 839	0
Wpływ wdrożenia MSSF16	36 358	36 358	690	690	0	(51)	0	1 735	1 794	0	38 732	38 842
Wartość brutto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2019 roku	55 433	36 358	1 189	690	15 262	64 267	5 284	1 849	1 794	25 287	168 571	38 842
Zwiększenia	3 855	1 387	0	0	2 667	7 646	2 873	772	772	948	18 761	2 159
Zakupy bezpośrednie	87	0	0	0	244	6 396	2 873	772	772	278	10 650	772
Aktualizacja wartości	1 387	1 387	0	0	0	0	0	0	0	0	1 387	1 387
Inne zwiększenia	2 381	0	0	0	2 423	1 250	0	0	0	670	6 724	0
Zmniejszenia	(1 408)	(491)	0	0	(465)	(1 772)	(5 957)	(14)	(14)	(678)	(10 294)	(505)
Sprzedaż, likwidacja	(135)	(12)	0	0	(465)	(1 766)	(30)	0	0	(678)	(3 074)	(12)
Aktualizacja wartości	(479)	(479)	0	0	0	(4)	0	(14)	(14)	0	(497)	(493)
Inne zmniejszenia	(794)	0	0	0	0	(2)	(5 927)	0	0	0	(6 723)	0
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	57 880	37 254	1 189	690	17 464	70 141	2 200	2 607	2 552	25 557	177 038	40 496
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na 31 grudnia 2018	7 958	0	0	0	13 227	48 138	0	52	0	22 326	91 701	0
Wpływ wdrożenia MSSF16	0	0	0	0	0	(27)	0	(38)	0	0	(65)	0
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na 1 stycznia 2019	7 958	0	0	0	13 227	48 111	0	14	0	22 326	91 636	0
Zwiększenia	8 307	8 025	10	10	1 066	8 915	0	625	614	1 280	20 203	8 649
Amortyzacja	8 307	8 025	10	10	1 066	8 584	0	625	614	1 280	19 872	8 649
Inne zmiany	0	0	0	0	0	331	0	0	0	0	331	0
Zmniejszenia	(533)	(150)	0	0	(433)	(1 679)	0	0	0	(625)	(3 270)	(150)
Sprzedaż, likwidacja	(52)	0	0	0	(433)	(1 675)	0	0	0	(625)	(2 785)	0
Aktualizacja wartości	0	0	0	0	0	(4)	0	0	0	0	(4)	0
Inne zmniejszenia	(481)	(150)	0	0	0	0	0	0	0	0	(481)	(150)
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	15 732	7 875	10	10	13 860	55 347	0	639	614	22 981	108 569	8 499
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2018 roku	11 117	0	499	0	2 035	16 180	5 284	62	0	2 961	38 138	0
Wpływ wdrożenia MSSF16	36 358	36 358	690	690	0	(24)	0	1 773	1 794	0	38 797	38 842
Wartość netto środków trwałych na 1 stycznia 2019 roku	47 475	36 358	1 189	690	2 035	16 156	5 284	1 835	1 794	2 961	76 935	38 842
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	42 148	29 379	1 179	680	3 604	14 794	2 200	1 968	1 938	2 576	68 469	31 997

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

	Budynki i budowle	Grunty i inne	Ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia i maszyny	Środki trwałe w budowie	Środki transportu	Wypożyczenie	Leasing	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	19 895	499	17 004	60 898	3 868	55	26 054	110	128 383
Zwiększenia	770	0	291	7 977	4 788	0	826	0	14 652
Zakupy bezpośrednie	2	0	261	5 532	4 788	0	719	0	11 302
Inne zwiększenia	768	0	30	2 445	0	0	107	0	3 350
Zmniejszenia	(1 590)	0	(2 033)	(4 608)	(3 372)	0	(1 593)	0	(13 196)
Sprzedaż, likwidacja	(1 590)	0	(2 033)	(4 708)	(22)	0	(1 489)	0	(9 842)
Inne zmniejszenia	0	0	0	100	(3 350)	0	(104)	0	(3 354)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	19 075	499	15 262	64 267	5 284	55	25 287	110	129 839
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	8 121	0	14 263	44 682	0	3	22 612	10	89 691
Zwiększenia	497	0	884	7 894	0	11	1 252	55	10 593
Amortyzacja	497	0	884	7 917	0	11	1 229	55	10 593
Inne zwiększenia	0	0	0	(23)	0	0	23	0	0
Zmniejszenia	(660)	0	(1 920)	(4 465)	0	0	(1 538)	0	(8 583)
Sprzedaż, likwidacja	(660)	0	(1 920)	(4 535)	0	0	(1 468)	0	(8 583)
Inne zmniejszenia	0	0	0	70	0	0	(70)	0	0
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	7 958	0	13 227	48 111	0	14	22 326	65	91 701
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	11 774	499	2 741	16 216	3 868	52	3 442	100	38 692
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	11 117	499	2 035	16 156	5 284	41	2 961	45	38 138

27. Wartości niematerialne

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Koszty zakończonych prac rozwojowych	11 075	12 316
Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	44 836	55 485
Nakłady na wartości niematerialne	21 831	10 035
Wartości niematerialne razem	77 742	77 836

Na 31 grudnia 2019 roku Bank w ramach prowadzonych w Banku projektów inwestycyjnych był stroną umów skutkujących powstaniem zobowiązań umownych z tytułu nabycia wartości niematerialnych w kwocie 2.127 tys. zł.

Zmiana stanu wartości niematerialnych w okresie od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	Nakłady na wartości niematerialne	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	22 194	160 004	10 035	192 233
Zwiększenia	955	5 647	14 814	21 416
Przeniesienie z nakładów	955	2 064	0	3 019
Zakupy bezpośrednie	0	3 583	14 814	18 397
Inne zwiększenia	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	(608)	(3 018)	(3 626)
Sprzedaż, likwidacja	0	(524)	0	(524)
Rozliczenie nakładów	0	0	(3 018)	(3 018)
Inne zmniejszenia	0	(84)	0	(84)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	23 149	165 043	21 831	210 023
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	9 878	104 519	0	114 397
Zwiększenia	2 197	16 287	0	18 484
Amortyzacja	2 197	16 287	0	18 484
Zmniejszenia	(1)	(599)	0	(600)
Sprzedaż, likwidacja	0	(516)	0	(516)
Aktualizacja wartości	(1)	(83)	0	(84)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	12 074	120 207	0	132 281
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	12 316	55 485	10 035	77 836
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	11 075	44 836	21 831	77 742

Zmiana stanu wartości niematerialnych w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	Nakłady na wartości niematerialne	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	13 458	127 217	39 396	180 071
Zwiększenia	8 736	34 168	8 768	51 672
Przeniesienie z nakładów	8 736	29 367	0	38 103
Zakupy bezpośrednie	0	4 801	8 768	13 569
Zmniejszenia	0	(1 381)	(38 129)	(39 510)
Sprzedaż, likwidacja	0	(1 297)	0	(1 297)
Rozliczenie nakładów	0	0	(38 103)	(38 103)
Inne zmniejszenia	0	(84)	(26)	(110)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	22 194	160 004	10 035	192 233
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	7 494	89 421	0	96 915
Zwiększenia	2 384	16 305	0	18 689
Amortyzacja	2 384	16 305	0	18 689
Zmniejszenia	0	(1 207)	0	(1 207)
Sprzedaż, likwidacja	0	(1 207)	0	(1 207)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	9 878	104 519	0	114 397
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	5 964	37 796	39 396	83 156
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	12 316	55 485	10 035	77 836

28. Pozostałe aktywa

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Dłużnicy różni*	105 088	32 527
Przychody do otrzymania	12 200	14 387
Rozliczenia kart płatniczych	12 258	9 107
Koszty do rozliczenia w czasie	4 897	5 326
Zapasy związane z działalnością uboczną Banku	634	615
Inne aktywa	9	64
Razem pozostałe aktywa brutto	135 086	62 026
Odpis aktualizujące pozostałe aktywa	(16 762)	(19 066)
Razem pozostałe aktywa netto	118 324	42 960
w tym, aktywa finansowe	112 837	37 343

* w roku 2019 pozycja Dłużnicy różni zawiera dodatkową wartość rozliczeń z tytułu realizacji umowy pośrednictwa finansowego realizowanego przez Poczte Polską, które dotyczą zabezpieczenia środków na pokrycie wydatków klientów Banku oraz przyjmowania zapłaty przy użyciu kart płatniczych

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Wartość odpisów aktualizujących pozostałe aktywa na początek okresu	19 066	18 317
Utworzenie/aktualizacja odpisów	5 839	4 888
Wykorzystanie odpisów	(1 185)	(3 931)
Rozwiązanie odpisów	(6 958)	(208)
Wartość odpisów aktualizujących pozostałe aktywa na koniec okresu	16 762	19 066

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	113 569	36 066
Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	775	215
Od 3 miesięcy do 1 roku	3 329	5 834
Razem krótkoterminowe	117 673	42 115
Od 1 roku do 5 lat	651	845
Razem długoterminowe	651	845
Razem pozostałe aktywa netto	118 324	42 960

29. Zobowiązania wobec innych banków

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Rachunki bieżące	8 542	18 436
Depozyty terminowe	52 429	0
Razem zobowiązania wobec innych banków	60 971	18 436
w tym:		
Krótkoterminowe (do 1 roku)	60 971	18 436

Według kategorii wyceny	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	60 971	18 436
Razem zobowiązania wobec innych banków	60 971	18 436

30. Zobowiązania wobec klientów

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Klienci instytucjonalni:		
Rachunki bieżące	845 037	818 219
Depozyty terminowe	453 521	360 074
Inne zobowiązania, w tym:	63 735	55 052
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	51 916	46 918
Razem - Klienci instytucjonalni	1 362 293	1 233 345
Klienci indywidualni:		
Rachunki bieżące	3 841 633	3 442 868
Depozyty terminowe	1 763 820	1 821 721
Inne zobowiązania, w tym:	50 011	46 428
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	56	27
Razem - Klienci indywidualni	5 655 464	5 311 017
Klienci instytucje rządowe i samorządowe:		
Rachunki bieżące	15 994	7 071
Depozyty terminowe	14 051	9 386
Inne zobowiązania, w tym:	16	7
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	7
Razem - Klienci instytucje rządowe i samorządowe	30 061	16 464
Razem zobowiązania wobec klientów	7 047 818	6 560 826
w tym:		
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 955 145	1 760 624
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	380 020	532 044
O nieokreślonej zapadalności	4 712 653	4 268 158

Według kategorii wyceny	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	7 047 818	6 560 826
Razem zobowiązania wobec klientów	7 047 818	6 560 826

31. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

W latach 2018 – 2019 Bank nie przeprowadzał żadnych nowych emisji obligacji własnych.

W roku 2019 dokonał wykupu w terminie ich wymagalności obligacji własnych serii B5, natomiast w roku 2018 – serii B3, B4.

Wszystkie wyemitowane obligacje były obligacjami niezabezpieczonymi, a Bank wywiązał się ze zobowiązań wynikających z warunków emisji obligacji.

Według kategorii wyceny	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	0	145 121
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	145 121

Według terminów zapadalności	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
Od 3 miesięcy do 1 roku	0	145 121
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	145 121

Stan na 31 grudnia 2018	Nr serii obligacji	Wartość nominalna tys. zł	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan zobowiązań tys. zł
Obligacje					
Nienotowane	B5	145 000	WIBOR 6M+1,80pp	22 grudnia 2019	145 121
Razem		145 000			145 121

32. Zobowiązania podporządkowane

Według kategorii wyceny	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	142 078	141 858
Razem zobowiązania podporządkowane	142 078	141 858

	Wartość nominalna tys. zł	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan na 31 grudnia 2019 tys. zł	Stan na 31 grudnia 2018 tys. zł
Pożyczki					
Poczta Polska	43 000	WIBOR 6M+3,25pp	15 stycznia 2021	43 095	43 089
Obligacje					
Notowane	50 000	WIBOR 6M+2,8pp	8 czerwca 2026	49 170	49 041
Nienotowane	50 000	WIBOR 6M+2,5pp	18 września 2027	49 813	49 728
Razem	143 000			142 078	141 858

W 2019 roku Bank nie emitował obligacji podporządkowanych. Pozostające w bilansie Banku obligacje podporządkowane zostały wyemitowane w latach 2015 – 2017.

Zobowiązania podporządkowane, w tym pożyczka podporządkowana i obligacje podporządkowane są instrumentami niezabezpieczonymi.

Obligacje podporządkowane serii P1 o terminie wykupu 8 czerwca 2026 roku są przedmiotem obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na rynku Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

W roku 2018 w dniu 5 kwietnia został przeprowadzony przedterminowy (wcześniejszy) wykup 5.000 szt. podporządkowanych obligacji na okaziciela serii C wyemitowanych przez Bank w dniu 5 października 2012 roku o łącznej wartości nominalnej 50.000 tys. zł oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem PLBPCZT00031 i notowanych w Alternatywnym Systemie Obrotu Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. pod nazwą skróconą BPO1022.

Bank wywiązał się ze wszystkich zobowiązań wynikających z warunków emisji obligacji i pożyczki podporządkowanej.

33. Rezerwy

	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na odprawy dla pracowników Banku	Rezerwa na zwrot prowizji klientom	Pozostałe rezerwy	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2019	1 750	1 843	933	98	0	271	4 895
Utworzenie rezerw	1 865	263	5 263	927	11 243	0	19 561
Aktualizacja rezerw	0	214	0	0	0	0	214
Wykorzystanie rezerw	(107)	(58)	0	(859)	(3)	(222)	(1 249)
Rozwiązanie rezerw	(11)	0	(5 132)	(40)	0	(49)	(5 232)
Stan na 31 grudnia 2019	3 497	2 262	1 064	126	11 240	0	18 189
w tym:							
Krótkoterminowe (do 1 roku)	3 497	108	1 064	126	11 240	0	16 478
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	0	2 154	0	0	0	0	1 711
Stan na 31 grudnia 2019	3 497	2 262	1 064	126	11 240	0	18 189

	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na odprawy dla pracowników Banku	Rezerwa na zwrot prowizji klientom	Pozostałe rezerwy	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na 31 grudnia 2017	295	1 382	226	205	6 813	0	8 921
Wpływ wdrożenia MSSF9	0	0	426	0	0	0	426
Stan na 1 stycznia 2018	295	1 382	652	205	6 813	0	9 347
Utworzenie rezerw	1 590	217	8 450	576	0	271	11 104
Aktualizacja rezerw	0	279	0	0	0	0	279
Wykorzystanie rezerw	(90)	(35)	0	(683)	(25)	0	(833)
Rozwiązanie rezerw	(45)	0	(8 169)	0	(6 788)	0	(15 002)
Stan na 31 grudnia 2018	1 750	1 843	933	98	0	271	4 895
w tym:							
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 750	132	933	98	0	271	3 184
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	0	1 711	0	0	0	0	1 711
Stan na 31 grudnia 2018	1 750	1 843	933	98	0	271	4 895

Inne sprawy sporne w toku

- 1) W dniu 29 grudnia 2006 roku Prezes UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu przez banki opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję na rynku usług *acquiringowych* związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski oraz nakazał zaniechanie ich stosowania, jednocześnie nakładając na banki kary pieniężne, w tym na Bank w wysokości 2.895 tys. zł (uczestniczący wówczas tylko w systemie VISA) (decyzja Prezesa UOKiK nr DAR 15/2006).
Od powyższej decyzji odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ("SOKiK") złożył Bank oraz inni uczestnicy postępowania. Wyrokiem z 21 listopada 2013 roku SOKiK zmienił kary nałożone na banki, w tym m.in. znacząco zmniejszył wysokość kary nałożonej na Bank.
Na skutek apelacji banków oraz Prezesa UOKiK Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał dnia 6 października 2015 roku prawomocny wyrok oddalający wszystkie odwołania banków w całości i uwzględniający apelację Prezesa UOKiK. W konsekwencji, uprawomocniła się decyzja Prezesa UOKiK nr DAR 15/2006, nakładająca na Bank karę w wysokości 2.895 tys. zł., która została zapłacona w dniu 20 października 2015 roku.
Dnia 19 kwietnia 2016 roku Bank wniósł skargę kasacyjną od w/w wyroku. Dnia 25 października 2017 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok II instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W dniu 30 października 2017 roku Bank wystąpił do Prezesa UOKiK o dokonanie zwrotu kary w wysokości 2.895 tys. zł wraz z odsetkami, nałożonej przez Prezesa UOKiK decyzją z dnia 29 grudnia 2006 roku. Prezes UOKiK dokonał zwrotu kwoty 2.895 tys. zł. W związku z tym, że sprawa nie jest prawomocnie zakończona, Bank zawiązał rezerwę w wysokości 2.895 tys. zł.
- 2) Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2016 roku Prezes UOKiK wszczął postępowanie w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na nieobniżaniu całkowitego kosztu kredytu

w przypadku spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie kredytu konsumenckiego dotyczącego produktu "Pożyczka na Poczcie" o koszty prowizji, co może naruszać art. 49 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim.

W dniu 16 lipca 2018 roku Bank wystąpił do Prezesa UOKiK z wnioskiem o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytania prawnego zadanego przez Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, zarejestrowanego pod sygnaturą C-383/18-Lexitor. Prezes UOKiK nie uwzględnił tego wniosku. W dniu 31 grudnia 2018 roku sporządził szczegółowe uzasadnienie zarzutów w przedmiotowej sprawie, które zostało doręczone Bankowi w dniu 4 stycznia 2019 roku Bank przedstawił w dniu 15 lutego 2019 roku stanowisko dotyczące szczegółowego uzasadnienia zarzutów.

W dniu 30 grudnia 2019 roku Prezes UOKiK wydał decyzję zobowiązującą nr DOZIK-14/2019. Na podstawie tej decyzji konsumenci, którzy dokonali wcześniejszej spłaty kredytu "Pożyczka na Poczcie" udzielonego między 1 marca 2015 roku a 30 czerwca 2016 roku, mogą złożyć w Banku reklamację w celu odzyskania nadpłaconej prowizji. W sprawie została zawiązana rezerwa w kwocie 511,6 tys. zł (zaprezentowana w pozycji: Rezerwa na zwrot prowizji klientom).

W dniu 11 września 2019 roku po rozpoznaniu wniosku Sądu Rejonowego w Lublinie, o którym mowa wyżej, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej dokonał wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE, stwierdzając, że należy go interpretować w ten sposób, iż prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. Trybunał nie wypowiedział się jednak w zakresie metody obliczania zwrotu kosztów i ta kwestia została pozostawiona sądom krajowym.

W wyniku analizy powyższego Bank podjął decyzję o utworzeniu rezerwy na proporcjonalny zwrot prowizji za udzielenie kredytów konsumenckich spłaconych przed terminem. W kalkulacji uwzględnił kredyty konsumenckie spłacone całkowicie przed umownym terminem końca kredytowania, udzielone po wejściu w życie zmienionej ustawy konsumenckiej, tj. po 18 grudnia 2011. W efekcie dokonanych oszacowań potencjalnego zwrotu według metody liniowej, Bank dokonał w 2019 roku pomniejszenia przychodów odsetkowych na kwotę 6,13 mln zł (uwzględniając zapisy MSSF9) oraz obciążenia pozostałych kosztów operacyjnych w kwocie 5,99 mln zł (oszacowane zostały prawdopodobne koszty zaspokojenia reklamacji klientów, które dotyczą zwrotu prowizji od spłaconych przedterminowo kredytów konsumenckich przed rokiem 2019). Utworzona na dzień bilansowy rezerwa wyniosła łącznie 11,62 mln zł (zaprezentowana w pozycji: Rezerwa na zwrot prowizji klientom oraz w części w pozycji: Rezerwy na sprawy sporne).

Opis najistotniejszych czynników wpływających na ustalenie rezerw na odprawy emerytalno-rentowe

Wyznaczanie rezerw emerytalno-rentowych przy wykorzystaniu metod aktuarialnych, naraża Bank na ryzyko aktuarialne obejmujące przede wszystkim ryzyko stopy procentowej, ryzyko długowieczności i ryzyko związane z wynagrodzeniem.

Ryzyko	Wpływ na wycenę
Ryzyko stopy procentowej	Spadek stóp oprocentowania nieobciążonych ryzykiem kredytowym instrumentów finansowych spowoduje wzrost wyceny wartości bieżącej rezerw emerytalno-rentowych.
Ryzyko długowieczności	Wartość bieżącą zobowiązań programu określonych świadczeń oblicza się przez odniesienie do najlepszych szacunków śmiertelności uczestników programu zarówno w okresie zatrudnienia, jak i po okresie zatrudnienia. Zwiększenie oczekiwanej długości trwania życia uczestników programu spowoduje wzrost wartości rezerw na odprawy emerytalno-rentowe.
Ryzyko wynagrodzeń	Wartość bieżącą zobowiązań programu określonych świadczeń oblicza się przez odniesienie do przyszłego poziomu wynagrodzeń uczestników programu. Wobec tego wzrost wynagrodzeń uczestników programu spowoduje zwiększenie wartości rezerw na odprawy emerytalno-rentowe.

Rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe zostały oszacowane przy wykorzystaniu metod wyceny rezerw przeprowadzonych przez zewnętrznego niezależnego aktuarusza. Przy kalkulacji wysokości rezerwy na 31 grudnia 2019 roku została przyjęta stopa dyskonta na poziomie 2,0% (3,1% na 31 grudnia 2018 roku). Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Poniższa tabela prezentuje kwoty ujmowane w rachunku zysków i strat oraz w pozostałych całkowitych dochodach w odniesieniu do programu określonych świadczeń.

	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Rezerwy na odpisy emerytalno-rentowe na początek okresu	1 843	1 382
Wartości ujęte w rachunku zysków i strat, w tym:		
- koszty bieżącego zatrudnienia	206	170
- koszty odsetkowe netto	57	47
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat	263	217
Wartości ujęte w pozostałych całkowitych dochodach, w tym:		
- aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń demograficznych	(32)	122
- aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń finansowych	246	157
Składniki kosztów ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	214	279
Wyplacone świadczenia	(58)	(35)
Rezerwy na odpisy emerytalno-rentowe na koniec okresu	2 262	1 843

34. Pozostałe zobowiązania

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27 868	27 751
Rozliczenia z tytułu obsługi zastępczej z Poczta Polską	23 502	24 531
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	10 216	13 598
Rozrachunki międzybankowe	11 218	7 509
Rozliczenia publiczno - prawne	4 300	4 811
Rezerwy na premie, nagrody, wynagrodzenia	3 576	4 361
Przychody przyszłych okresów	4 035	4 096
Rezerwy na urlopy wypoczynkowe	3 605	3 646
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	3 878	1 155
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	33 323	47
Razem pozostałe zobowiązania	125 521	91 505
w tym:		
Krótkoterminowe (do 1 roku)	98 224	87 879
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	27 297	3 626

34.1 Pozostałe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca włącznie	784	0
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	1 508	0
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	6 584	10
Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	22 750	37
Powyżej 5 lat	1 697	0
Razem zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	33 323	47

Bank jest stroną umów leasingowych na podstawie, których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres umowny.

Umowy leasingu finansowego, w których Bank występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim:

- dzierżawy pomieszczeń – umowy zawarte przede wszystkim na czas nieokreślony (z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia) oraz na okres 5 lat z możliwością przedłużenia okresu najmu,

– umowy dzierżawy samochodów – zawarte na 48 miesięcy z opcją wykupu po cenie zbliżonej do ceny rynkowej, Bank oszacowując nieodwołalny okres leasingu dla umów najmu nieruchomości zawartych na czas nieokreślony uwzględnia między innymi długoterminową Strategię Banku obejmującą horyzont czasowy do końca 2022 roku oraz wartość netto inwestycji w obce środki trwałe. W Banku nie wystąpiły nieodwołalne umowy subleasingu.

Na dzień bilansowy Bank posiada dwie istotne umowy leasingu dotyczące najmu pomieszczeń:

- umowę ramową w zakresie najmu nieruchomości od Poczty Polskiej S.A. zawartą 20 września 2017 roku na czas nieokreślony, z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia. Umowa dotyczy najmu pomieszczeń na potrzeby placówek terenowych Banku. Na warunkach określonych w umowie ramowej zawarte są umowy najmu dla poszczególnych lokalizacji Banku.
- umowę najmu powierzchni dla lokalizacji biura Centrali Banku w Warszawie z dnia 28 kwietnia 2017 roku, ważną do 30 czerwca 2024 roku.

35. Kapitały własne

35.1 Kapitał zakładowy

		Stan na	31 grudnia 2019/ 31 grudnia 2018
	liczba akcji	rok rejestracji	wartość akcji tys. zł
Akcje imienne serii A o wartości nominalnej 10 zł każda	291 300	2011	2 913
Akcje imienne serii B o wartości nominalnej 10 zł każda	9 437 740	2011	94 377
Akcje imienne serii C1 o wartości nominalnej 10 zł każda	1 284 248	2015	12 843
Akcje imienne serii C2 o wartości nominalnej 10 zł każda	1 814 520	2017	18 145
Razem	12 827 808		128 278

Na 31 grudnia 2019 roku kapitał zakładowy Banku składał się z 12.827.808 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda. Akcje Banku zostały całkowicie opłacone. Ogólna charakterystyka akcji została opisana poniżej:

- akcje imienne serii A – w liczbie 291.300 sztuk (należące do Poczty Polskiej S.A.) nie są uprzywilejowane,
- akcje imienne serii B – w liczbie 7.005.470 sztuk (należące do Poczty Polskiej S.A.) oraz w liczbie 2.432.270 sztuk (należące do Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A.) nie są uprzywilejowane,
- akcje imienne serii C1 – w liczbie 963.186 sztuk (należące do Poczty Polskiej S.A.) oraz w liczbie 321.062 sztuk (należące do Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A.) nie są uprzywilejowane,
- akcje imienne serii C2 – w liczbie 1.360.890 sztuk (należące do Poczty Polskiej S.A.) oraz w liczbie 453.630 sztuk (należące do Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A.) nie są uprzywilejowane.

Każda akcja daje swojemu posiadaczowi prawo do dywidendy i jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym w porównaniu do 31 grudnia 2018 roku nie nastąpiły zmiany w kapitale zakładowym Banku.

35.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy jest tworzony z nadwyżki wartości emisyjnej akcji nad ich ceną nominalną oraz z obligatoryjnego 8% odpisu z zysku netto. Szczegółowy podział kapitału zapasowego zaprezentowano w zestawieniu zmian w kapitale własnym.

35.3 Skumulowane inne całkowite dochody

Skumulowane inne całkowite dochody powstają w wyniku rozpoznania:

- efektu wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- efektywnej części wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne netto,
- zysków i strat aktuarialnych dotyczących wyceny programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia (rezerw emerytalno-rentowych),
- odroczonego podatku dochodowego od wyżej wymienionych pozycji.

Składniki te zostają przeniesione ze skumulowanych innych całkowitych dochodów (z wyjątkiem zysków/strat aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia) w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów, zakończenia stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

	Stan na	Skumulowane inne całkowite dochody					Stan na
	1 stycznia 2019	Aktualizacja wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Korekta wynikająca z przeklasyfikowania do rachunku zysków i strat w wyniku zaprzestania ujmowania aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Zyski/straty z tytułu wyceny zobowiązań dotyczących programu określonych świadczeń	Aktualizacja wyceny instrumentów zabezpieczających stanowiącej zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Korekta wynikająca z przeklasyfikowania do rachunku zysków i strat aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających w części stanowiącej nieefektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych	31 grudnia 2019
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Skumulowane inne całkowite dochody							
Zyski/straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	17 208	6 629	(13 424)	0	0	0	10 413
- podatek odroczony	(4 037)	(1 556)	3 149	0	0	0	(2 444)
Zyski i straty aktuarialne z wyceny wartości zobowiązań z tytułu programu określonych świadczeń, w tym:	(100)	0	0	(173)	0	0	(273)
- podatek odroczony	24	0	0	41	0	0	65
Efektywna część zysków/strat z tytułu instrumentów zabezpieczających w zabezpieczaniu przepływów pieniężnych, w tym:	(84)	0	0	0	160	(76)	0
- podatek odroczony	20	0	0	0	(38)	18	0
Skumulowane inne całkowite dochody razem	17 024	6 629	(13 424)	(173)	160	(76)	10 140

	Stan na	Wpływ	Stan na	Skumulowane inne całkowite dochody					Stan na
	31 grudnia 2017	wdrożenia MSSF9	1 stycznia 2018	Aktualizacja wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Korekta wynikająca z przeklasyfikowania do rachunku zysków i strat w wyniku zaprzestania ujmowania aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Zyski/straty z tytułu wyceny zobowiązań dotyczących programu określonych świadczeń	Aktualizacja wyceny instrumentów zabezpieczających stanowiącej zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Korekta wynikająca z przeklasyfikowania do rachunku zysków i strat aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających w części stanowiącej nieefektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Skumulowane inne całkowite dochody									
Zyski/straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	6 638	(940)	5 698	19 171	(7 661)	0	0	0	17 208
- podatek odroczony	(1 558)	221	(1 337)	(4 499)	1 799	0	0	0	(4 037)
Zyski i straty aktuarialne z wyceny wartości zobowiązań z tytułu programu określonych świadczeń, w tym:	127	0	127	0	0	(227)	0	0	(100)
- podatek odroczony	(29)	0	(29)	0	0	53	0	0	24
Efektywna część zysków/strat z tytułu instrumentów zabezpieczających w zabezpieczeniu przepływów pieniężnych, w tym:	(418)	0	(418)	0	0	0	421	(87)	(84)
- podatek odroczony	98	0	98	0	0	0	(98)	20	20
Skumulowane całkowite dochody razem	6 347	(940)	5 407	19 171	(7 661)	(227)	421	(87)	17 024

35.4 Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitał rezerwowy tworzony jest zgodnie z Prawem bankowym i statutem Banku z podziału zysku netto. Składa się na niego fundusz ogólnego ryzyka bankowego oraz kapitał rezerwowy. Wartości funduszu ogólnego ryzyka i kapitału rezerwowego zostały zaprezentowane poniżej.

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Fundusz ogólnego ryzyka	127 069	127 069
Kapitał rezerwowy	177 726	232 716
Pozostałe kapitały rezerwowe	304 795	359 785

Zmiany w pozostałych kapitałach rezerwowych wynikają z podziału zysku netto Banku za 2018 rok. Szczegóły co do podziału zysku netto Banku za 2018 rok zostały zaprezentowane w nocie 19.

36. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa stanowi cenę, którą Bank otrzymałby za sprzedaż składnika aktywów lub zapłaciłby za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank dokonał następującej klasyfikacji według hierarchii wartości godziwej tych aktywów i zobowiązań finansowych, które nie są wycenione na bieżąco w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej oraz aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej:

- Poziom I: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o ceny notowane (nieskorygowane) na aktywnych rynkach za identyczne aktywa lub zobowiązania, do których Bank ma dostęp w dniu wyceny.
- Poziom II: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o dane wejściowe inne niż ceny notowane uwzględnione na Poziomie I, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio.
- Poziom III: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania.

36.1 Instrumenty finansowe niewyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej

Główne kategorie aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku do wartości godziwej, stanowią składniki wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub w wartości wymaganej zapłaty takie jak:

- udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności nieprzeznaczone do obrotu,
- zobowiązania finansowe nieprzeznaczone do obrotu.

Kasa, środki w Banku Centralnym oraz należności od innych banków

Na pozycję składa się wartość środków pieniężnych Banku utrzymywanych na rachunkach bieżących w innych bankach. Dla bieżących należności oraz depozytów terminowych Banku, których termin zapadalności nie przekracza jednego roku oraz pozostałych należności przyjmuje się, że wartość godziwa jest zbieżna z ich wartością bilansową.

Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu/Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Wartość godziwa należności/zobowiązań z tytułu zakupionych/sprzedanych papierów wartościowych z otrzymanym/udzielonym przyrzeczeniem odkupu ustalana jest metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych z transakcji.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

W pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom” Bank ujmuje kredyty i pożyczki zakwalifikowane do kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie.

Wartość godziwa dla kredytów i pożyczek wyznaczona jest poprzez wyliczenie dla każdego kredytu korekty wartości bilansowej do wartości godziwej. Korekta ta została wyliczona jako różnica pomiędzy sumą przyszłych przepływów pieniężnych kredytu lub pożyczki zdyskontowanych rynkową stopą procentową (wg krzywej dochodowości zbudowanej z notowanych stawek WIBOR/LIBOR, FRA oraz IRS) powiększoną o rynkową marżę produktu a wartością niezapadłego kapitału kredytu na dzień bilansowy. Przyszłe przepływy pieniężne kredytu lub pożyczki obejmowały przepływy kapitałowe wynikające z umowy oraz przepływy odsetkowe wyznaczone kalkulacyjnie w oparciu o rynkową krzywą dochodowości zbudowaną z notowanych stawek WIBOR/LIBOR, FRA oraz IRS według kwotowań z dnia bilansowego powiększoną o indywidualną marżę kontraktową dla każdego kredytu lub pożyczki. Rynkowa marża produktu została natomiast wyznaczona jako średnia efektywna marża ważona wartością kapitału dla analogicznej grupy produktów udzielonych w ciągu ostatnich 3 miesięcy poprzedzających datę bilansową lub, w przypadku braku transakcji w ostatnich 3 miesiącach, ostatnia dostępna marża wynikająca z przeprowadzonej transakcji. Korektę wartości bilansowej do wartości godziwej wyznaczano dla kredytów, dla których przyszłe przepływy finansowe są znane, natomiast dla pozostałych, w tym kredytów w rachunku bieżącym, kredytów z rozpoznaną utratą wartości, dla których utworzono odpis aktualizujący, przyjęto korektę zerową.

Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe nieujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej

W przypadku grup aktywów finansowych utrzymywanych według wartości wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości i zobowiązań finansowych Bank uznaje, że wartość godziwa jest zbieżna z wartością bilansową, co wynika z charakteru tych grup, np. krótki termin do zapadalności lub wymagalności, unikalny charakter instrumentu. Dotyczy to w szczególności gotówki i środków pieniężnych, bieżących należności i zobowiązań. Wartość godziwą dla depozytów terminowych banków, których termin zapadalności nie przekracza jednego roku, oraz pozostałych zobowiązań finansowych stanowi ich wartość bilansowa.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa dla kategorii „Zobowiązania wobec klientów” została wyznaczona poprzez wyliczenie dla każdego depozytu terminowego korekty wartości bilansowej do wartości godziwej. Korekta ta została wyliczona jako różnica pomiędzy sumą przyszłych przepływów kapitału i odsetek dla okresu od daty bilansowej do terminu wymagalności zdyskontowanych rynkową stopą procentową (wg krzywej dochodowości zbudowanej z notowanych stawek WIBOR, FRA oraz IRS) powiększoną o aktualną marżę produktu a wartością bilansową salda depozytu. Aktualna marża produktu została wyznaczona dla analogicznej grupy produktów udzielonych w ciągu ostatnich 3 miesięcy poprzedzających datę bilansową jako średnia różnica pomiędzy efektywnym oprocentowaniem depozytu i stopą bazową z dnia bilansowego. Korektę wartości bilansowej do wartości godziwej wyznaczano dla depozytów, dla których przyszłe przepływy finansowe są znane, natomiast dla pozostałych, w tym dla depozytów terminowych z terminem zapadalności do 3 miesięcy od dnia bilansowego, przyjęto zerową korektę.

Zobowiązania podporządkowane i zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Wyznaczenie wartości godziwej pożyczki podporządkowanej i zobowiązań z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych odbywa się metodą dyskontowania przyszłych płatności z tychże instrumentów z wykorzystaniem spreadu wyznaczonego z momentu zawarcia transakcji.

W poniższych tabelach przedstawiono różnice pomiędzy wartością bilansową (wartość bilansowa oprocentowanych aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych została zaprezentowana wraz z narosłymi odsetkami) i szacowaną wartością godziwą aktywów i zobowiązań finansowych Banku oraz klasyfikację według hierarchii wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według wartości godziwej.

	Stan na 31 grudnia 2019		Stan na 31 grudnia 2018	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	104 235	104 235	461 506	461 506
Należności od innych banków	20 023	20 023	15 556	15 556
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	5 120 583	5 333 673	4 774 908	5 342 147
osoby fizyczne	4 250 800	4 463 466	4 078 240	4 570 970
- kredyty w rachunku bieżącym	15 410	15 410	17 791	17 791
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 587 155	1 844 474	1 608 433	2 019 368
- pożyczki hipoteczne	152 785	168 262	160 979	187 131
- kredyty na nieruchomości	2 484 847	2 424 717	2 279 743	2 335 386
- kredyty w rachunku karty kredytowej	10 603	10 603	11 294	11 294
klienci instytucjonalni	778 197	778 534	571 946	646 215
instytucje samorządowe	91 586	91 673	124 722	124 962
Pozostałe aktywa	118 324	118 324	42 960	42 960
Zobowiązania wobec innych banków	60 971	60 971	18 436	18 436
Zobowiązania wobec klientów	7 047 818	7 071 695	6 560 826	6 593 433
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	145 121	145 172
Zobowiązania podporządkowane	142 078	143 906	141 858	143 978
Pozostałe zobowiązania	125 521	125 521	91 506	91 506

Stan na 31 grudnia 2019	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
	Kasa, środki w Banku Centralnym	0	104 235	0
Należności od innych banków	0	0	20 023	20 023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	0	64 096	5 269 577	5 333 673
osoby fizyczne	0	26 013	4 437 453	4 463 466
- kredyty w rachunku bieżącym	0	15 410	0	15 410
- kredyty gotówkowe i ratalne	0	0	1 844 474	1 844 474
- pożyczki hipoteczne	0	0	168 262	168 262
- kredyty na nieruchomości	0	0	2 424 717	2 424 717
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	10 603	0	10 603
klienci instytucjonalni	0	38 083	740 451	778 534
instytucje samorządowe	0	0	91 673	91 673
Inne aktywa	0	0	118 324	118 324
Zobowiązania wobec innych banków	0	60 971	0	60 971
Zobowiązania wobec klientów	0	4 712 653	2 359 042	7 071 695
Zobowiązania podporządkowane	0	0	143 906	143 906
Pozostałe zobowiązania	0	0	125 521	125 521

Stan na 31 grudnia 2018	Poziom I tys. zł	Poziom II tys. zł	Poziom III tys. zł	Razem tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	0	461 506	0	461 506
Należności od innych banków	0	15 556	0	15 556
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	0	67 168	5 274 979	5 342 147
osoby fizyczne	0	29 085	4 541 885	4 570 970
- kredyty w rachunku bieżącym	0	17 791	0	17 791
- kredyty gotówkowe i ratalne	0	0	2 019 368	2 019 368
- pożyczki hipoteczne	0	0	187 131	187 131
- kredyty na nieruchomości	0	0	2 335 386	2 335 386
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	11 294	0	11 294
klienci instytucjonalni	0	38 083	608 132	646 215
instytucje samorządowe	0	0	124 962	124 962
Inne aktywa	0	0	42 960	42 960
Zobowiązania wobec innych banków	0	18 436	0	18 436
Zobowiązania wobec klientów	0	4 268 158	2 325 275	6 593 433
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	145 172	145 172
Zobowiązania podporządkowane	0	0	143 978	143 978
Pozostałe zobowiązania	0	0	91 506	91 506

36.2 Instrumenty finansowe wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej

Poniższa tabela pokazuje klasyfikację aktywów i zobowiązań finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane są w wartości godziwej, według hierarchii wartości godziwej.

Stan na 31 grudnia 2019	Poziom I tys. zł	Poziom II tys. zł	Poziom III tys. zł	Razem tys. zł
Aktywa finansowe, w tym:	2 452 746	397	8 618	2 461 761
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	397	0	397
Inwestycyjne aktywa finansowe	2 452 746	0	8 618	2 461 364
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2 452 746	0	0	2 452 746
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	8 618	8 618
Zobowiązania finansowe	0	0	0	0

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy Poziomem I i Poziomem II. Ponadto nie miały miejsca przesunięcia do Poziomu III.

Bank na 31 grudnia 2019 roku posiada akcje uprzywilejowane serii C zamienne na akcje zwykłe serii A Visa Inc., które stanowiły część zapłaty za akcje Visa Europe. Z uwagi na zastosowanie w wycenie akcji uprzywilejowanych serii C zamiennych na akcje zwykłe serii A Visa Inc. dyskonta w wysokości 15% w stosunku do cen rynkowych akcji zwykłych serii A, związanego z ograniczeniem zbywalności akcji uprzywilejowanych serii C oraz ryzykiem korekty współczynnika zamiany akcji uprzywilejowanych serii C na akcje zwykłe serii A, Bank ujmuje te akcje w Poziomie III.

Bank w wycenie instrumentów pochodnych zawieranych z bankami nieposiadającymi ratingu inwestycyjnego uwzględnia korektę na ryzyko kredytowe kontrahenta (CVA). Z uwagi na niewielką skalę transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych głównie z bankami posiadającymi rating inwestycyjny lub za pośrednictwem KDPW_CCP (transakcje IRS, OIS, FRA w PLN), wartość korekty CVA jest nieznacząca i na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 1 tys.

zł i dotyczyła transakcji FX Swap. Z uwagi na nieznaczący charakter korekty CVA wartość wyceny transakcji FX swap została pokazana w poziomie II.

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie zmiany stanu instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do Poziomu III w roku 2019 i 2018, których wartość godziwa ustalana jest na podstawie technik wyceny z wykorzystaniem nieobserwowalnych danych wejściowych.

Stan na 31 grudnia 2018	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe, w tym:	2 086 921	667	5 984	2 093 572
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	667	0	667
Inwestycyjne aktywa finansowe	2 086 921	0	5 984	2 092 905
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2 086 921	0	0	2 086 921
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	5 984	5 984
Zobowiązania finansowe, w tym:	0	563	0	563
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	177	0	177
Instrumenty finansowe zabezpieczające	0	386	0	386

Inwestycyjne aktywa finansowe	Poziom III	
	tys. zł	tys. zł
	Stan na 1 stycznia 2019	Stan na 1 stycznia 2018
Stan na początek okresu	5 984	13 919
Zyski lub straty w okresie	2 669	1 212
rozpoznane w rachunku zysków i strat:	2 669	1 212
- przychody z tytułu odsetek	0	85
- przychody z dywidend	35	41
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	0	(40)
- wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	2 634	1 126
Zakupy	0	26
Sprzedaże	0	(9 000)
Zapłacone odsetki	0	(132)
Dywidendy zapłacone	(35)	(41)
	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
Stan na koniec okresu	8 618	5 984

Bank na 31 grudnia 2019 roku i na dzień 31 grudnia 2018 nie posiadał dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych do Poziomu III. Posiadane na dzień 1 stycznia 2018 roku obligacje nieskarbowe zostały wykupione przez emitenta w I półroczu 2018 roku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku, w przypadku instrumentów kapitałowych, które są nominowane w USD, zaklasyfikowanych do Poziomu III przy wzroście kursu USD/PLN o 1% potencjalny wpływ na zmianę wartości godziwej wynosi 85 tys. zł, natomiast przy spadku kursu USD/PLN o 1% wynosi (-85) tys. zł.

Natomiast na dzień 31 grudnia 2018 roku w przypadku tych samych instrumentów kapitałowych i przy wzroście kursu USD/PLN o 1% potencjalny wpływ na zmianę wartości godziwej wynosi 59 tys. zł, a przy spadku kursu USD/PLN o 1% wynosi (-59) tys. zł.

Tabela prezentuje informacje o danych wejściowych wykorzystywanych do wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej

Lp.	Aktywa/zobowiązania finansowe	Wartość godziwa na		Hierarchia wartości godziwej	Techniki wyceny i podstawowe dane wsadowe	Znaczące nieobserwowalne informacje	Zależność wartości godziwej od danych nieobserwowalnych
		31 grudnia 2019	31 grudnia 2018				
		tys. zł	tys. zł				
1	Obligacje Skarbu Państwa	Aktywa: 2 452 746	Aktywa: 2 086 921	Poziom 1	Cena BID dla pozycji długiej oraz cena ASK dla pozycji krótkiej w danym papierze, kwotowane na aktywnym rynku międzybankowym.	nd.	nd.
2	Swapy stóp procentowych	Aktywa: 312	Aktywa: 667	Poziom 2	Zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne. Przyszłe przepływy oraz czynniki dyskontowe wyznaczone są na podstawie krzywych dochodowości zbudowanych z notowanych stawek WIBOR/LIBOR, FRA oraz IRS.	nd.	nd.
		Zobowiązania: 0	Zobowiązania: 386			nd.	nd.
3	FX swap	Aktywa: 85	nd.	Poziom 2	Zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne. Krzywe wykorzystywane do dyskontowania zbudowane są na podstawie notowanych: stawek depozytowych oraz punktów swapowych dla par walutowych.	nd.	nd.
		nd.	Zobowiązania: 177			nd.	nd.
4	Akcje uprzywilejowane zamienne na akcje zwykłe	Aktywa: 8 510	Aktywa: 5 875	Poziom 3	Wycena na podstawie ceny akcji zwykłych z aktywnego rynku z uwzględnieniem współczynnika zamiany i dyskonta związanego z ograniczeniem zbywalności oraz ryzykiem korekty współczynnika zamiany.	Dyskonto związane z ograniczeniem zbywalności oraz ryzykiem korekty współczynnika zamiany.	Wzrost dyskonta powoduje spadek wartości godziwej natomiast jego spadek powoduje wzrost wartości godziwej.
5	Inne akcje	Aktywa: 108	Aktywa: 109	Poziom 3	Wycena na podstawie wartości akcji podawanych przez SWIFT przeliczonej po średnim kursie NBP dla PLN/EUR na dzień bilansowy.	nd.	nd.

W pozycji „Inwestycyjne aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat” sprawozdania z sytuacji finansowej Bank prezentuje instrumenty kapitałowe o wartości godziwej 8.510 tys. zł na 31 grudnia 2019 roku i odpowiednio o wartości 5.875 tys. zł na 31 grudnia 2018 roku w pozycji „Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”. Szczegółowy opis wyceny tych instrumentów został zaprezentowany w notcie 25.

POZOSTAŁE NOTY

37. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Kasa i środki w Banku Centralnym	104 156	461 506
Rachunki bieżące w innych bankach	19 691	14 429
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	0	473
Korekta zmiany stanu innych środków- czeki	27	(31)
Razem	123 874	476 377

Różnice między bilansowymi zmianami stanu pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

Zmiana stanu należności od innych banków	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu	(4 467)	66 913
Zmiana stanu rachunków nostro - środki pieniężne	5 262	(37 023)
Zmiana stanu lokat do 3 m-cy - środki pieniężne	(473)	473
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	0	(157)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	322	30 206

Zmiana wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu instrumentów pochodnych zabezpieczających	(386)	(306)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	0	2
Wycena instrumentów zabezpieczających ujęta w skumulowanych całkowitych dochodach	104	412
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(282)	108

Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(345 675)	14 714
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	21 855	28 423
Korekta - wpływ wdrożenia MSSF9	0	(77 333)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(323 820)	(34 196)

Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez całkowite dochody	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez całkowite dochody	(365 825)	239 201
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(8 390)	10 481
Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez całkowite dochody ujęta w skumulowanych innych całkowitych dochodach oraz efekt reklasyfikacji aktywów finansowych pomiędzy kategoriami	(4 976)	14 210
Wynik na działalności inwestycyjnej z tytułu zakupu i sprzedaży papierów wartościowych	362 232	(314 545)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(16 959)	(50 653)

Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	0	9 086
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	0	(157)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	0	8 929

Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(2 634)	(1 152)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	1 043	7
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(1 591)	(1 145)

Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	42 535	22
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(2)	0
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	42 533	22

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	(12 476)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	0	(12 476)

Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	486 992	445 877
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	3 056	(1 361)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	490 048	444 516

Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu pozostałych zobowiązań	34 016	(34 188)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	13 018	53
Korekta - wpływ wdrożenia MSSF9	-	2
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	47 034	(34 133)

Inne pozycje	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Likwidacja środków trwałych i wartości niematerialnych	(267)	1 463
Zyski/straty aktuarialne	(214)	(280)
Likwidacja udziałów spółek zależnych	-	5 964
Wpływ wdrożenia MSSF16	(39 277)	0
Korekta zmiany stanu innych środków- czeki	(27)	(31)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(39 785)	7 116

Bank przyjął następujący podział działalności na operacyjną, inwestycyjną i finansową w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

Działalność operacyjna stanowi podstawową działalność Banku, która nie zalicza się do działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i sprzedaży składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, nabywaniu i sprzedaży papierów wartościowych oraz uzyskiwaniu wpływów w postaci dywidend otrzymanych z tytułu posiadania udziałów kapitałowych.

Działalność finansowa polega na zawieraniu długoterminowych (powyżej 12 miesięcy) operacji finansowych stanowiących źródło finansowania działalności Banku, to jest emisji dłużnych papierów wartościowych, zaciąganiu pożyczek, wykupie wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i spłacie zaciągniętych pożyczek oraz spłacie związanych z nimi odsetek.

38. Pozabilansowe aktywa i zobowiązania warunkowe

Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone

Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Finansowe	340 559	338 095
- niewykorzystane linie kredytowe, w tym:		
-koszyk 1	327 016	326 102
-koszyk 2	237 158	164 470
-koszyk 3	53 749	161 525
- limity na kartach kredytowych, w tym		
-koszyk 1	36 109	107
-koszyk 2	13 543	11 993
-koszyk 3	7 781	5 951
-koszyk 3	5 531	5 784
-koszyk 3	231	258
Gwarancyjne	20 683	20 683
- gwarancje udzielone	20 683	20 683
Razem	361 242	358 778

Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone według terminów zapadalności	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Finansowe	340 559	338 095
Bez określonego terminu	81 829	230 366
Do 1 miesiąca	51 401	10 191
Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	38 594	16 168
Od 3 miesięcy do 1 roku	137 513	75 636
Od 1 roku do 5 lat	31 222	5 734
Gwarancyjne	20 683	20 683
Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	20	0
Od 3 miesięcy do 1 roku	988	960
Od 1 roku do 5 lat	19 675	19 723
Razem	361 242	358 778

W ramach pozabilansowych zobowiązań warunkowych udzielonych dominują linie kredytowe. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku udzielone gwarancje oraz bezwarunkowe zobowiązania dotyczące finansowania traktowane są jako element zaangażowania obciążonego ryzykiem kredytowym. Ocena ryzyka wynikającego z udzielonych gwarancji i bezwarunkowych zobowiązań dotyczących finansowania stanowi element procesu oceny ryzyka kredytowego wynikającego z innych produktów kredytowych posiadanych przez danych klientów, tzn. wszystkie produkty kredytowe, łącznie z gwarancjami, udzielone konkretnym kredytobiorcom analizowane są równolegle zarówno pod kątem oceny przesłanek utraty wartości, jak i pomiaru odpisów aktualizujących.

Oszacowana kwota rezerw na udzielone zobowiązania gwarancyjne i zobowiązania dotyczące finansowania na 31 grudnia 2019 roku wynosiła 1.064 tys. zł (na 31 grudnia 2018 roku wynosiła 933 tys. zł). Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe są ewidencjonowane na kontach bilansowych i prezentowane w notcie 33 jako pozycja „Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe”.

W tabeli poniżej zaprezentowane zostały wartości zaangażowania pozabilansowego brutto (linie kredytowe, gwarancje) wobec pięciu największych klientów według stanu na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

Nazwa kredytobiorcy	Stan na 31 grudnia 2019 tys. zł
Klient 1	36 000
Klient 2	25 301
Klient 3	20 449
Klient 4	19 600
Klient 5	14 651
Razem wybrani klienci	116 001

Nazwa kredytobiorcy	Stan na 31 grudnia 2018 tys. zł
Klient 1	139 600
Klient 2	36 000
Klient 3	9 900
Klient 4	9 000
Klient 5	8 365
Razem wybrani klienci	202 865

Pozabilansowe zobowiązania warunkowe otrzymane

Pozabilansowe zobowiązania warunkowe otrzymane według rodzaju	Stan na 31 grudnia 2019 tys. zł	Stan na 31 grudnia 2018 tys. zł
Gwarancyjne	4 562	1 096
- gwarancje otrzymane	4 562	1 096
Razem	4 562	1 096

Pozabilansowe zobowiązania warunkowe otrzymane według terminów zapadalności	Stan na 31 grudnia 2019 tys. zł	Stan na 31 grudnia 2018 tys. zł
Gwarancyjne	4 562	1 096
Od 3 miesięcy do 1 roku	1 801	995
Od 1 roku do 5 lat	1 177	101
Powyżej 5 lat	1 584	0
Razem	4 562	1 096

Główną pozycją w kwocie zobowiązań warunkowych otrzymanych jest gwarancja otrzymana na zabezpieczenie zobowiązań Banku wynikających z umowy najmu powierzchni biurowej.

Sprawy sądowe i postępowania administracyjne oraz wezwania do zawarcia ugody stanowiące aktywa i zobowiązania warunkowe Banku

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku Bank nie był stroną w żadnym postępowaniu toczącym się przed sądem lub organem administracji publicznej, którego wartość stanowiłaby, co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Sprawy sądowe

Suma roszczeń z tytułu toczących się postępowań, w których Bank jest stroną pozwaną, dla których Bank szacuje prawdopodobieństwo przegranej na poniżej 50%, wynosiła odpowiednio: na 31 grudnia 2019 roku 525 tys. zł, na 31 grudnia 2018 roku 274 tys. zł. W związku z brakiem przesłanek Bank nie utworzył rezerw na potencjalne zobowiązania z tego tytułu.

Postępowania administracyjne

1) Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2019 roku Prezes UOKiK wszczął postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, co może stanowić naruszenie art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (klauzule modyfikacyjne). W kwietniu 2019 roku Bank przedstawił pełne stanowisko w sprawie. W dniu 27 września Bank przesłał do UOKiK pismo zawierające propozycję zobowiązania z wnioskiem o wydanie decyzji zobowiązującej.

W związku z wczesnym etapem postępowania, do dnia 31 grudnia 2019 roku Bank nie utworzył rezerw na potencjalne zobowiązania z tego tytułu.

2) Poza opisanym powyżej postępowaniem w sprawie, na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego wobec Banku prowadzone były przez Prezesa UOKiK następujące postępowania wyjaśniające:

- w celu wstępnego ustalenia, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów, uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach w zakresie ustalenia przez Bank wysokości opłaty za dostęp do informacji o umowach rachunku bankowego rozwiązanych lub wygasłych z przyczyn określonych w ustawie Prawo bankowe, tj. z powodu śmierci posiadacza rachunku albo braku dyspozycji dotyczących rachunku przez okres 10 lat - tzw. rachunki uśpione,
- w celu wstępnego ustalenia czy wzorce umów stosowane w obrocie konsumenckim przez Bank zawierają niedozwolone postanowienia umowne – w zakresie postanowień umownych dotyczących zmiany stawek opłat i prowizji za czynności bankowe oraz modyfikacji innych warunków umowy w trakcie jej wykonywania,
- w celu wstępnego ustalenia czy wzorce umowne stosowane przez Bank zawierają niedozwolone postanowienia umowne, a co za tym idzie, czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów, w szczególności w związku ze zmianą wzorców umownych (m.in. Tabele Opłat i Prowizji) określających opłaty za czynności bankowe oraz inne czynności w trakcie trwania umowy zawartej z konsumentem,
- w celu wstępnego ustalenia, czy przy oferowaniu konsumentom kredytów hipotecznych w PLN nie doszło do naruszenia przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r., poz. 229 ze zmianami) lub innych ustaw chroniących interesy konsumentów.

Powyższe postępowania mają charakter wyjaśniający, stąd Bank nie zidentyfikował przesłanek do utworzenia rezerw na ewentualne zobowiązania z ich tytułu.

Wezwania do zawarcia ugody

Na skutek uprawomocnienia się w dniu 6 października 2015 roku decyzji Prezesa UOKiK nr DAR 15/2006 z dnia 29 grudnia 2006 roku dotyczącej uznania praktyki polegającej na wspólnym ustalaniu przez banki opłaty *interchange* za ograniczające konkurencję na rynku usług *acquiringowych* związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski, banki, w tym Bank otrzymały od szeregu podmiotów handlowych wnioski o sądowe zawiązanie do próby ugodowej w zakresie roszczeń o zwrot opłat *interchange*.

Pozwy wniesione przez Bank

W dniu 3 lutego 2017 roku Bank wniósł do Sądu Okręgowego we Wrocławiu pozew o zasądzenie od Banku Zachodniego WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu (dalej: „Bank Zachodni WBK”) kwoty 2.022.808 EUR tytułem zwrotu Bankowi korzyści w postaci kwoty pieniężnej uzyskanej przez Bank Zachodni WBK bez podstawy prawnej, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 lipca 2016 roku do dnia zapłaty oraz nakazanie Bankowi Zachodniemu WBK wydania Bankowi 726 akcji uprzywilejowanych spółki Visa Inc. serii C uzyskanych przez Bank Zachodni WBK bez podstawy prawnej.

Niniejszy spór powstał na tle rozliczenia wynikającego z uzgodnionej w 2015 roku i sfinalizowanej w 2016 roku transakcji, przejęcia Visa Europe przez Visa Inc., w wyniku której członkom (wspólnikom) Visa Europe wypłacono ceny za udziały (w formie pieniężnej oraz w formie akcji uprzywilejowanych spółki Visa Inc. serii C) zgodnie z zasadami określonymi w dokumencie Membership Regulations i informacjach podawanych przez Visa Europe (dalej jako: „Cena za Udział”). Cena za Udział uzyskana przez Bank Zachodni WBK stanowi w podanej pozwem części bezpodstawne wzbogacenie kosztem Banku, które winno być stosownie do art. 405 kodeksu cywilnego zwrócone Bankowi (jako zubożonemu) przez Bank Zachodni WBK (jako wzbogaconemu).

W sprawie zapadło postanowienie Sądu Okręgowego o odrzuceniu pozwu ze względu na brak jurysdykcji krajowej. Postanowienie nie jest prawomocne. W dniu 17 września 2018 roku Bank wniósł zażalenie na ww. postanowienie do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2018 roku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił powyższe zażalenie. W dniu 1 marca 2019 roku Bank wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

39. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Stan na 31 grudnia 2019			
Rodzaj aktywów Banku stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
		tys. zł	tys. zł
Obligacje skarbowe	Fundusz ochrony środków gwarantowanych *	35 000	35 399
Razem		35 000	35 399

Stan na 31 grudnia 2018			
Rodzaj aktywów Banku stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
		tys. zł	tys. zł
Obligacje skarbowe	Fundusz ochrony środków gwarantowanych *	38 445	38 329
Razem		38 445	38 329

* Zabezpieczeniu podlega wartość tworzonego przez Bank Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych zgodnie z art. 369 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Wartość bilansową aktywów stanowiących zabezpieczenie na pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych stanowią obligacje skarbowe z terminem wykupu zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany w dniu 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej.

40. Sprzedaż pakietów wierzytelności

W 2019 roku Bank zrealizował transakcję sprzedaży pakietów wierzytelności kredytowych. Transakcja sprzedaży została zawarta w dniu 6 listopada 2019 roku. Nabywcą pakietów został fundusz sekurytyzacyjny, który w toku przeprowadzonego postępowania przetargowego zaoferował najkorzystniejszą cenę za zbywane portfele.

W wyniku realizacji ww. transakcji dokonano zbycia 6.103 szt. kredytów o wartości nominalnej kapitału 75,06 mln zł oraz wartości odsetek i innych kosztów w kwocie 26,92 mln zł, objętych w istotnej części odpisami na oczekiwane straty kredytowe tych aktywów (90,65 mln zł). Wynik brutto na transakcji sprzedaży pakietów wierzytelności wyniósł 2,40 mln zł i został ujęty w pozycji „Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy” rachunku zysków i strat.

W 2018 roku Bank zrealizował dwie odrębne transakcje sprzedaży pakietów wierzytelności kredytowych. Transakcje te zostały zawarte odpowiednio 29 czerwca 2018 roku oraz 19 grudnia 2018 roku. Nabywcą pakietów zostały fundusze sekurytyzacyjne, które w toku przeprowadzonego postępowania przetargowego zaoferowały najkorzystniejszą cenę za zbywane portfele.

W wyniku realizacji ww. transakcji dokonano zbycia 3 600 szt. kredytów o wartości nominalnej kapitału 40,98 mln zł oraz wartości odsetek i innych kosztów w kwocie 21,24 mln zł, objętych w istotnej części odpisami na oczekiwane straty kredytowe tych aktywów (37,28 mln zł). Wynik brutto na transakcji sprzedaży pakietów wierzytelności wyniósł 0,53 mln zł i został ujęty w pozycji „Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe od aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy” rachunku zysków i strat.

41. Informacje o podmiotach powiązanych

Podmioty powiązane z Bankiem to:

- podmiot dominujący: Poczta Polska S.A.,
- podmiot o znaczącym wpływie na Bank: PKO Bank Polski S.A.,
- podmioty wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A.,
- inne podmioty zależne od PKO Bank Polski S.A.,
- główna kadra kierownicza Banku: członkowie Zarządu, członkowie Rady Nadzorczej oraz dyrektorzy zarządzający, dyrektorzy departamentów i ich zastępcy oraz dyrektorzy biur i ich zastępcy,
- główna kadra kierownicza podmiotu dominującego wobec Banku, rozumiana jako Zarząd Poczty Polskiej S.A.

Zgodnie z MSR 24 do podmiotów powiązanych Bank zalicza jednostki zależne od Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, który sprawuje kontrolę nad Bankiem za pośrednictwem głównego akcjonariusza. Na potrzeby sprawozdania

finansowego przez jednostki zależne od Skarbu Państwa należy rozumieć spółki nadzorowane przez Prezesa Rady Ministrów oraz innych członków Rady Ministrów, pełnomocników Rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, którym uprawnienia w zakresie wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa przekazał Prezes Rady Ministrów oraz jednostki samorządu terytorialnego. Ponadto Bank skorzystał ze zwolnień przewidzianych w punktach 25-26 MSR 24, to jest w stosunku do transakcji zawartych z podmiotami zależnymi Skarbu Państwa, przy braku indywidualnie znaczących transakcji, ograniczył się do zbiorowego ujawnienia ich zakresu. W okresie 12 miesięcy kończącym się 31 grudnia 2019 roku nie miały miejsca niestandardowe znaczące transakcje z podmiotami powiązаныmi, których charakter i warunki nie wynikały z bieżącej działalności operacyjnej. Wszystkie transakcje były zawierane na warunkach rynkowych.

Poniżej zaprezentowano charakter istotnych umów z podmiotami powiązаныmi:

- umowa o współpracy zawarta w dniu 2 września 2011 roku z późniejszymi zmianami (zawarta przez Bank z Poczta Polska S.A.) określająca obszary i warunki współpracy, ogólne warunki dotyczące wzajemnych relacji, zakazu konkurencji, wzajemnej odpowiedzialności stron. Nie jest to umowa dotycząca bezpośrednio bieżącej działalności operacyjnej, ale ma istotny wpływ na jej kształtowanie,
- umowy związane z pośrednictwem finansowym realizowanym w imieniu i na rzecz Banku w zakresie całej gamy produktów i usług Banku, w tym w szczególności Umowa Agencyjna z 2 września 2011 roku zawarta z Poczta Polska S.A., z późniejszymi zmianami, zawierająca m.in. wykaz produktów bankowych oferowanych za pośrednictwem Poczty Polskiej oraz zasady rozliczeń powstałych z tego tytułu przepływów pieniężnych (w tym porozumienie zawarte 30 września 2019 roku, z datą obowiązywania od 1 października 2019 roku, w sprawie uruchomienia przez Bank Pocztowy S.A. środków na potrzeby realizacji wypłat gotówkowych w placówkach Poczty Polskiej S.A. na rzecz Klientów Banku Poczтового S.A.),
- umowy związane z pośrednictwem finansowym realizowanym przez Bank w imieniu i na rzecz Poczty Polskiej S.A. (w tym umowa rachunku bankowego wraz z produktami dodatkowymi),
- umowy zawierane w ramach działalności *bancassurance*, w tym w szczególności umowa agencyjna z Pocztowym Towarzystwem Ubezpieczeń na Życie S.A. z dnia 8 kwietnia 2015 roku, z późniejszymi zmianami oraz umowa agencyjna z Pocztowym Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych z dnia 30 listopada 2010 roku, z późniejszymi zmianami oraz Umowa Generalna Grupowego Ubezpieczenia Kart Banku Poczтового S.A. z dnia 27 września 2017 roku,
- umowa z 29 czerwca 2018 roku z PKO Bank Polski S.A. w sprawie realizacji zastępczej obsługi kasowej na rzecz Klientów Banku Poczтового S.A. przez oddziały Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego S.A. będącą najważniejszą umową w ramach Planu Awaryjnego Działania w przypadku braku możliwości obsługi kasowej/gotówkowej Klientów Banku przez placówki Poczty Polskiej S.A.,
- pakiet umów związanych z obsługą finansową przez Bank, w tym w szczególności umowy o charakterze *cash processingu* (m.in. umowa z Poczta Polska S.A. w sprawie obsługi gotówkowej placówek własnych Banku, umowa obsługi przez Poczta Polska S.A. wpłat i wypłat zamkniętych Klientów Banku),
- umowa najmu z 20 września 2017 roku regulująca zasady i warunki najmu/podnajmu lokali lub pomieszczeń na placówki Banku w ramach infrastruktury sieci placówek Poczty Polskiej S.A.
- umowa Konsorcjum (Bank PKO Bank Polski S.A., eService Sp. z o.o. i Bank Pocztowy S.A.) z dnia 12 marca 2019 roku dotycząca nawiązania współpracy w celu świadczenia Poczcie Polskiej S.A. usług przyjmowania zapłaty przy użyciu instrumentów płatniczych, realizacji innych usług na terminalach POS oraz dzierżawy terminali POS.

Rozrachunki oraz przychody i koszty z transakcji z podmiotami powiązаныmi zostały zaprezentowane w poniższych tabelach:

Należności	Stan na 31 grudnia 2019		Stan na 31 grudnia 2018	
	Rachunki nostro	Pozostałe aktywa	Rachunki nostro	Pozostałe aktywa
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Poczta Polska S.A.	0	92 095	0	16 906
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	1	0	1	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	0	747	0	1 035
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	0	318	0	612
Razem	1	93 160	1	18 553

Zobowiązania	Stan na 31 grudnia 2019			Stan na 31 grudnia 2018		
	Depozyty otrzymane	Pozostałe zobowiązania	Pożyczka podporządkowana	Depozyty otrzymane	Pozostałe zobowiązania	Pożyczka podporządkowana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Poczta Polska S.A.*	162 013	31 009	43 095	83 171	31 905	43 089
Pocztowa Agencja Usług Finansowych S.A.	5 392	0	0	6 815	0	0
Pocztylion - Arka PTE S.A.	0	0	0	1	0	0
Postdata S.A.	7 000	0	0	2 380	0	0
Poczta Polska Usługi Cyfrowe Sp. z o.o.	956	0	0	2 500	0	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	5 565	328	0	2 798	313	0
Centrum Rozliczania Ubezpieczeń Sp. z o.o.	9 345	0	0	6 372	0	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	2 422	917	0	1 618	751	0
Razem	192 693	32 254	43 095	105 655	32 969	43 089

* Obejmują środki podmiotu dominującego wobec Banku zgromadzone na rachunkach bieżących i rachunkach celowych z tytułu prowadzonej przez ten podmiot działalności, regulowanych na podstawie umów zawartych z Bankiem.

Przychody i koszty w poniższej tabeli zostały zaprezentowane w wartości otrzymanej/dokonanej zapłaty od/wobec kontrahenta (tj. w ujęciu kasowym) w rozbięciu na poszczególne jednostki.

Przychody	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019			okres od 01.01.2018 do 31.12.2018		
	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Przychody z innych tytułów	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Przychody z innych tytułów
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Poczta Polska S.A.	0	14 772	0	2	14 552	647
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	0	0	7	6	0	0
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	0	0	0	0	80	0
Centrum Operacyjne Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	0	0	4
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	0	1	56
Pocztowa Agencja Usług Finansowych S.A.	0	9	0	0	9	0
Pocztylion - Arka PTE S.A.	0	1	0	0	1	0
Postdata S.A.	0	5	0	0	5	0
Poczta Polska Usługi Cyfrowe Sp. z o.o.	0	10	22	0	11	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	0	1 709	6	0	1 443	6
Centrum Rozliczania Ubezpieczeń Sp. z o. o.	0	8	0	0	8	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	0	3 876	6	0	3 287	4
Razem	0	20 390	41	8	19 397	717

Koszty	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019			okres od 01.01.2018 do 31.12.2018		
	Koszty z tytułu odsetek	Koszty z tytułu prowizji	Koszty administracyjne	Koszty z tytułu odsetek	Koszty z tytułu prowizji	Koszty administracyjne
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Poczta Polska S.A.	(3 275)	(36 097)	(13 037)	(2 885)	(34 384)	(12 774)
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	0	(29)	0	0	(39)	0
PKO Leasing S.A.	0	0	(19)	0	0	(295)
Centrum Operacyjne Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	(4)	0	0
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczowego Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	(8)	(891)	(78)
Pocztowa Agencja Usług Finansowych S.A.	(75)	0	0	(90)	0	0
Postdata S.A.	(79)	0	0	(41)	0	0
Poczta Polska Usługi Cyfrowe Sp. z o.o.	(17)	0	(22)	(12)	0	(1 137)
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	(83)	0	0	(68)	0	0
Centrum Rozliczania Ubezpieczeń Sp. z o.o.	(22)	0	0	(30)	0	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	(17)	0	0	(19)	0	0
Razem	(3 568)	(36 126)	(13 078)	(3 157)	(35 314)	(14 284)

Przychody i koszty w poniższej tabeli zostały przedstawione zgodnie z ujęciem rachunkowym zaprezentowanym w rachunku zysków i strat w rozbiciu na poszczególne jednostki.

Przychody	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019			okres od 01.01.2018 do 31.12.2018		
	Przychody z tytułu odsetek*	Przychody z tytułu prowizji	Przychody z innych tytułów	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Przychody z innych tytułów
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Poczta Polska S.A.	(16 384)	14 772	0	(11 956)	14 552	647
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	0	0	7	6	0	0
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	0	0	0	0	80	0
Centrum Operacyjne Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	0	0	4
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczowego Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	(4 599)	1	56
Pocztowa Agencja Usług Finansowych S.A.	0	9	0	0	9	0
Pocztylion - Arka PTE S.A.	0	1	0	0	1	0
Postdata S.A.	0	5	0	0	5	0
Poczta Polska Usługi Cyfrowe Sp. z o.o.	0	10	22	0	11	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	549	1 260	6	1 321	1 300	6
Centrum Rozliczania Ubezpieczeń Sp. z o.o.	0	8	0	0	8	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	0	3 876	6	0	3 287	4
Razem	(15 835)	19 941	41	(15 228)	19 254	717

*Ujemna wartość przychodów z tytułu odsetek dotyczy kosztów dystrybucji produktów bankowych rozliczanych w ramach efektywnej stopy procentowej, które korygują przychody z tytułu odsetek.

Koszty	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019			okres od 01.01.2018 do 31.12.2018		
	Koszty z tytułu odsetek	Koszty z tytułu prowizji	Koszty administracyjne	Koszty z tytułu odsetek	Koszty z tytułu prowizji	Koszty administracyjne
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Poczta Polska S.A.	(3 327)	(20 444)	(13 037)	(2 956)	(20 380)	(12 774)
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	0	(29)	0	0	(39)	0
PKO Leasing S.A.	0	0	(19)	0	0	(295)
Centrum Operacyjne Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	(4)	0	0
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	-	(8)	0	(78)
Pocztowa Agencja Usług Finansowych S.A.	(75)	0	0	(90)	0	0
Postdata S.A.	(79)	0	0	(41)	0	0
Poczta Polska Usługi Cyfrowe Sp. z o.o.	(17)	0	(22)	(12)	0	(1 137)
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	(83)	0	0	(68)	0	0
Centrum Rozliczania Ubezpieczeń Sp. z o.o.	(22)	0	0	(30)	0	0
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	(17)	0	0	(19)	0	0
Razem	(3 620)	(20 473)	(13 078)	(3 228)	(20 419)	(14 284)

Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	Stan na 31 grudnia 2019		Stan na 31 grudnia 2018	
	udzielone	otrzymane	udzielone	otrzymane
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Poczta Polska S.A.	19 600	0	139 600	0
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	0	1 076	0	994
Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	1 083	0	1 083	0
Razem	20 683	1 076	140 683	994

Transakcje z jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa innymi niż wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej i PKO Banku Polskiego S.A. oraz jego jednostkami zależnymi są związane z działalnością bankową (udzielanie finansowania, deponowanie środków). Poniższe tabele prezentują informacje o rozrachunkach, przychodach i kosztach z jednostkami Skarbu Państwa i samorządu terytorialnego z wyłączeniem spółek z Grupy Poczty Polskiej oraz PKO Banku Polskiego S.A. i jego jednostek zależnych.

	Stan na 31 grudnia 2019		Stan na 31 grudnia 2018	
	Spółki z udziałem Skarbu Państwa	Instytucje rządowe i samorządowe	Spółki z udziałem Skarbu Państwa	Instytucje rządowe i samorządowe
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności	23 239	91 588	49 258	124 723
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23 239	91 586	49 125	124 722
Inne należności	0	2	133	1
Zobowiązania	7 249	30 052	11 744	16 458
Depozyty otrzymane	7 209	30 051	11 692	16 458
Inne zobowiązania	40	1	52	0

	okres od 01.01.2019 do 31.12.2019		okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	
	Spółki z udziałem Skarbu Państwa	Instytucje rządowe i samorządowe	Spółki z udziałem Skarbu Państwa	Instytucje rządowe i samorządowe
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody	3 547	2 783	1 806	3 774
- z tytułu odsetek	1 842	2 655	1 531	3 619
- z tytułu prowizji	1 705	128	275	155
Koszty	(2 360)	(104)	(1 688)	(102)
- z tytułu odsetek	(6)	(104)	(3)	(102)
- z tytułu prowizji	(5)	0	(7)	0
- z tytułu kosztów rzeczowych	(2 349)	0	(1 678)	0

Wysokość transakcji zawartych z kluczowym personelem kierowniczym Banku, z kluczowym personelem kierowniczym podmiotu dominującego wobec Banku i członkami głównej kadry kierowniczej Banku

Na dzień 31.12.2019 roku i na okres porównywalny wartość transakcji, łącznie z odpowiadającymi im kosztami i przychodami, zawartych z kluczowym personelem kierowniczym Banku, kluczowym personelem kierowniczym podmiotu dominującego wobec Banku oraz główną kadrą kierowniczą kształtowała się następująco:

Stan na 31 grudnia 2019	Członkowie Zarządu Banku	Rada Nadzorcza Banku	Główna Kadra Kierownicza	Członkowie Zarządu podmiotu dominującego Banku*
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności	0	0	561	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	0	561	0
Zobowiązania	204	64	533	0
Depozyty otrzymane	204	64	533	0
Operacje pozabilansowe	0	0	28	0
Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	0	0	28	0
- udzielone	0	0	28	0

*Dotyczy Członków Zarządu podmiotu dominującego wobec Banku nie zasiadających w Radzie Nadzorczej Banku.

okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	Członkowie Zarządu Banku	Rada Nadzorcza Banku	Główna Kadra Kierownicza	Członkowie Zarządu podmiotu dominującego Banku*
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody	0	0	30	0
- z tytułu odsetek	0	0	28	0
- z tytułu prowizji	0	0	2	0
Koszty	(1)	(1)	(3)	0
- z tytułu odsetek	(1)	(1)	(3)	0

*Dotyczy Członków Zarządu podmiotu dominującego wobec Banku nie zasiadających w Radzie Nadzorczej Banku.

Stan na 31 grudnia 2018	Członkowie Zarządu Banku	Rada Nadzorcza Banku	Główna Kadra Kierownicza	Członkowie Zarządu podmiotu dominującego Banku*
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności	0	18	2 858	1 449
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	18	2 858	1 449
Zobowiązania	4	32	483	313
Depozyty otrzymane	4	32	482	313
Inne zobowiązania	0	0	1	0
Operacje pozabilansowe	0	0	30	255
Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	0	0	30	255
- udzielone	0	0	30	255

*Dotyczy Członków Zarządu podmiotu dominującego wobec Banku nie zasiadających w Radzie Nadzorczej Banku.

okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	Członkowie Zarządu Banku	Rada Nadzorcza Banku	Główna Kadra Kierownicza	Członkowie Zarządu podmiotu dominującego Banku*
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody	0	2	84	58
- z tytułu odsetek	0	0	77	49
- z tytułu prowizji	0	2	7	9
Koszty	0	0	(3)	(1)
- z tytułu odsetek	0	0	(3)	0
- z tytułu prowizji	0	0	0	(1)

*Dotyczy Członków Zarządu podmiotu dominującego wobec Banku nie zasiadających w Radzie Nadzorczej Banku.

Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku

	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Zarząd	2 162	3 144
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	1 938	2 404
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	224	740
Rada Nadzorcza	552	666
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	552	666
Razem	2 714	3 810

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku

	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	15 453	13 266
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	308	25
Razem	15 761	13 291

42. Struktura zatrudnienia

Struktura zatrudnienia w Banku na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku kształtowała się następująco:

w pełnych etatach	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
Centrala	824	870
Sieć sprzedaży detalicznej, w tym:	562	637
<i>Placówki i Oddział</i>	191	187
<i>Mikrooddziały</i>	299	384
Sieć sprzedaży instytucjonalnej	24	28
Razem Bank	1 410	1 535

43. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły zdarzenia wpływające na sytuację majątkową i finansową Banku na dzień bilansowy.

44. Informacje dotyczące firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdań finansowych

W dniu 16 maja 2018 roku Rada Nadzorcza Banku Pocztowego S.A. działając na podstawie § 12 ust. 2 pkt. 8 Statutu Banku Pocztowego S.A. oraz § 5 ust. 3 pkt. 26 Regulaminu Rady Nadzorczej Banku Pocztowego S.A. dokonała wyboru KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa jako firmy audytorskiej uprawnionej do badania rocznych sprawozdań finansowych Banku Pocztowego S.A. za lata 2018, 2019 i 2020, przeglądu śródrocznych sprawozdań finansowych Banku Pocztowego S.A. i Grupy Kapitałowej Banku Pocztowego S.A. w latach 2019-2020 oraz świadczenia innych dozwolonych usług. KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie przy ul. Inflanckiej 4A, jest wpisana na listę firm audytorskich prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 3546. 27 lipca 2018 roku Bank i KPMG zawarły umowę na przeprowadzenie badania rocznych sprawozdań finansowych Banku Pocztowego S.A. za lata 2018, 2019 i 2020, przeglądu śródrocznych sprawozdań finansowych Banku Pocztowego S.A. i Grupy Kapitałowej Banku Pocztowego S.A. w latach 2019-2020 oraz świadczenia innych dozwolonych usług.

Poniższa tabela prezentuje wartość należnego wynagrodzenia KPMG netto, za wykonane usługi:

	2019	2018
	tys. zł	tys. zł
badanie sprawozdania finansowego Banku	365 000	365 000
usługi atestacyjne, w tym przeprowadzenie procedur dotyczących danych finansowych w pakiecie konsolidacyjnym na potrzeby jednostki dominującej	80 000	100 000
Razem	445 000	465 000

45. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Banku

Głównym celem zarządzania ryzykiem w Banku jest zapewnienie bezpieczeństwa środkom powierzonym przez klientów Banku oraz zapewnienie skuteczności realizacji celów strategicznych Banku poprzez podejmowanie decyzji nakierowanych na maksymalizację uzyskiwanych dochodów w dłuższym horyzoncie czasowym, przy podejmowaniu akceptowalnego poziomu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o wymogi nadzorcze oraz o wewnętrzne regulacje zatwierdzone przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku. Obowiązujące regulacje wewnętrzne w tym zakresie podlegają okresowej weryfikacji stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Banku.

W Banku przyjęto 3-stopniowy schemat organizacji regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Ogólne ramy zarządzania ryzykiem zostały określone w następujących dokumentach przyjętych przez Radę Nadzorczą:

- Polityce zarządzania ryzykiem w Banku Pocztowym S.A.,
- Strategii rozwoju Banku Pocztowego S.A. w latach 2018 – 2022,

- Planie Finansowym Banku Pocztowego S.A. na 2019 rok,
- Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Pocztywym S.A. na 2019 rok i jej aktualizacji.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (Dz.U.2017.637). Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, które jest realizowane przez poszczególne komórki organizacyjne w związku z prowadzoną przez nie działalnością. Na drugi poziom składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników w specjalnie powoływanych komórkach organizacyjnych, niezależnych od zarządzania ryzykiem na poziomie pierwszym, oraz działalność komórki ds. compliance. Na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego.

Ich uszczegółowieniem są zaakceptowane przez Zarząd Banku zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Delegują one obowiązki na poziom poszczególnych departamentów i biur. Na ich podstawie opracowano szczegółowe procedury operacyjne zawierające opis poszczególnych czynności (w tym kontrolnych) przeprowadzanych przez wydziały, zespoły i stanowiska.

W systemie zarządzania ryzykiem uczestniczą:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- komitety ds. zarządzania ryzykiem powołane przez Zarząd, zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi,
- komórki organizacyjne odpowiedzialne za bieżące zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z prowadzoną przez nie działalnością operacyjną (tzw. pierwszy poziom zarządzania ryzykiem),
- komórki organizacyjne koordynujące proces zarządzania poszczególnymi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka na drugim poziomie (tzw. Monitorujący Ryzyko),
- komórka audytu wewnętrznego,
- pozostałe komórki organizacyjne.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz nad kontrolą procesu zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, jak również zatwierdza jego główne cele i wytyczne oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za całokształt zarządzania ryzykiem w Banku, jak również podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym wpływającym na skalę i strukturę ryzyka. Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem, w tym zatwierdza metody zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Obejmują one takie czynności jak: identyfikacja, pomiar, monitorowanie i kontrola, raportowanie, podejmowanie działań zaradczych, a także przegląd i weryfikacja procesu zarządzania wybranym rodzajem ryzyka. Zarząd Banku odpowiada za wprowadzanie podziału realizowanych w Banku zadań, zapewniającego niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie.

Komitety ds. zarządzania ryzykiem w Banku powoływane są przez Zarząd Banku i uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem. Komitety w Banku pełnią także funkcje opiniodawczą i rekomendacyjną w stosunku do Zarządu Banku w zakresie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zasad i procedur realizacji wszystkich etapów procesu zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także decyzyjną w zakresie uprawnień delegowanych przez Zarząd Banku. Dotyczy to w szczególności ustalania i monitorowania przestrzegania limitów, a także podejmowania decyzji kredytowych zgodnie z obowiązującym w Banku systemem limitów kompetencji decyzyjnych.

Komórki organizacyjne są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z prowadzoną przez nie działalnością operacyjną w zakresie wynikającym z regulacji wewnętrznych.

Komórki organizacyjne koordynujące proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka na poziomie drugim (tzn. Monitorujący Ryzyko) dążą do zapewnienia skutecznego procesu identyfikacji, pomiaru, monitoringu, kontroli oraz raportowania danego rodzaju ryzyka i podejmowania działań zaradczych w zakresie określonym w przepisach wewnętrznych.

W celu zapewnienia zgodności działania Banku z odpowiednimi prawami, przepisami oraz standardami w Banku funkcjonuje wydzielona komórka compliance, której celem działania jest również właściwe zarządzanie ryzykiem braku zgodności. Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje identyfikację ryzyka, ocenę ryzyka (poprzez pomiar lub szacowanie), kontrolę (ograniczenie) ryzyka, w tym projektowanie i stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka, monitorowanie ryzyka i raportowanie.

W Banku funkcjonuje także komórka audytu wewnętrznego, która dokonuje oceny procesu zarządzania poszczególnymi ryzykami, w tym jego zgodności z regulacjami prawnymi i procedurami wewnętrznymi.

Docelowa struktura ryzyka Banku jest uwarunkowana zdefiniowanym „apetytem na ryzyko”. Apetyt na ryzyko Banku określa gotowość Banku do podejmowania określonej wielkości ryzyka w określonym horyzoncie czasowym i jest akceptowany przez Zarząd. Apetyt na ryzyko stanowi istotny element konstrukcji Strategii Banku i Planu Finansowego zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą.

Efektom prowadzonych działań w zakresie identyfikacji i pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka jest określenie, które z nich są istotne z punktu widzenia Banku, ich klasyfikacja z punktu widzenia stałej oceny istotności (ryzyka trwale istotne i okresowo istotne), a także z perspektywy celowości pokrycia danego ryzyka kapitałem.

Jako ryzyko trwale istotne Bank uznaje następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko stopy procentowej księgi bankowej,
- ryzyko płynności.

Dodatkowo Bank identyfikuje następujące istotne rodzaje ryzyka:

- ryzyko strategiczne,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko cyklu gospodarczego,
- ryzyka outsourcingu,
- ryzyko reputacji,
- ryzyko rezydualne,
- ryzyko koncentracji,
- ryzyko modeli.

W 2019 roku działalność Banku była zgodna z wymogami regulacyjnymi wynikającymi z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz Dyrektywy Parlamentu i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE.

45.1 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko, na jakie narażony jest Bank z tytułu zawarcia transakcji kredytowych, skutkujące możliwością nieodzyskania udzielonych kwot, utratą dochodu lub poniesieniem straty finansowej. Jest ono wypadkową z obszaru opracowania i wprowadzenia produktu kredytowego, procesu kredytowania, a z drugiej strony działań ograniczających możliwość poniesienia strat. W ramach ryzyka kredytowego Bank uwzględnia zarówno ryzyko kontrahenta, jak również ryzyko rozliczenia i dostawy.

Ustalając bieżącą politykę zarządzania ryzykiem kredytowym, Bank ma przede wszystkim na względzie utrzymanie ustalonego w strategii poziomu apetytu na ryzyko mierzonego wskaźnikiem NPL, NPL cover oraz poziomem krzywej vintage oraz wskaźnikiem PD dla nowej produkcji kredytów gotówkowych. Inne istotne czynniki brane pod uwagę to utrzymanie właściwego poziomu kapitału, przestrzeganie stosowanych przez Bank limitów dotyczących działalności kredytowej, analiza mocnych i słabych stron działalności kredytowej Banku oraz przewidywane możliwości i zagrożenia dla jej dalszego rozwoju. Polityka Banku w zakresie akceptowalnego poziomu ryzyka kredytowego uwzględnia również cykliczność procesów ekonomicznych oraz zmiany zachodzące w samym portfelu ekspozycji kredytowych.

Bank kieruje się m.in. następującymi zasadami w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym:

- a) analizuje ryzyko kredytowe pojedynczej ekspozycji kredytowej, portfela kredytowego i wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego,
- b) stosuje limity wewnętrzne i zewnętrzne wynikające odpowiednio z apetytu na ryzyko w różnych obszarach portfela kredytowego oraz wynikające z Prawa bankowego, Rozporządzenia CRR oraz realizacji rekomendacji KNF,
- c) funkcje związane z bezpośrednią analizą wniosków, oceną ryzyka i podejmowaniem decyzji kredytowych są oddzielone od funkcji związanych z pozyskiwaniem klientów (sprzedają produktów bankowych),
- d) podstawowym kryterium zawierania transakcji kredytowych jest posiadanie zdolności i wiarygodności kredytowej przez klienta,
- e) podejmowanie decyzji kredytowych w Banku odbywa się zgodnie z trybem i kompetencjami określonymi w przepisach wewnętrznych dotyczących oceny ryzyka kredytowego i podejmowania decyzji kredytowych,
- f) każda transakcja kredytowa od momentu zawarcia do pełnego rozliczenia jest monitorowana w zakresie wykorzystania kredytu, terminowości spłat, prawnych zabezpieczeń kredytu, powiązań kapitałowo-organizacyjnych dłużnika, a w przypadku klientów instytucjonalnych również pod względem bieżącej sytuacji ekonomiczno – finansowej,
- g) okresowo monitorowana jest sytuacja ekonomiczno-finansowa poszczególnych zakładów ubezpieczeń dostarczających zabezpieczenia kredytów oraz dostarczanie i opłacanie przez klientów polis i cesji praw z polis ubezpieczeniowych,

h) okresowo monitorowane są zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz założenia i ramy prawno-ekonomiczne dokonywanych ocen wartości nieruchomości przyjmowanych jako zabezpieczenia ekspozycji kredytowych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są określone metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka kredytowego. W regulacjach jest określony zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym.

W celu wyznaczenia poziomu ryzyka kredytowego Bank wykorzystuje m. in. następujące metody jego pomiaru:

- a) prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia powodującego stratę (PD),
- b) stopy odzysków (RR) oraz strata w wyniku zdarzenia powodującego stratę (LGD),
- c) udział i strukturę kredytów z utratą wartości (NPL),
- d) wskaźnik pokrycia kredytów z utratą wartości odpisami aktualizującymi (NPL coverage),
- e) miary efektywności modeli scoringowych (m.in. Gini, PSI ratio),
- f) koszt ryzyka.

Bank przeprowadza cykliczne przeglądy realizacji przyjętej polityki zarządzania ryzykiem kredytowym. Przeglądowi i modyfikacji podlegają przede wszystkim:

- a) przepisy wewnętrzne dotyczące oceny i monitorowania ryzyka kredytowego klienta oraz weryfikacji wartości prawnych zabezpieczeń – dostosowywane są one do zmieniających się warunków rynkowych, specyfiki działalności typów (grup) klientów, przedmiotu kredytowania oraz określenia minimalnych wymogów stosowania obligatoryjnych form prawnych zabezpieczeń,
- b) wewnętrzny system limitowania działalności kredytowej oraz ustalania kompetencji decyzyjnych odnośnie podejmowania decyzji kredytowych,
- c) system identyfikacji, oceny i raportowania ryzyka kredytowego Komitetem Kredytowym, Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej Banku,
- d) maksymalne poziomy wskaźników wykorzystywanych przy ocenie ryzyka kredytowego oraz akceptowane formy wkładu własnego dla detalicznych kredytów mieszkaniowych,
- e) modele scoringowe oraz narzędzia informatyczne wykorzystywane w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym.

System raportowania w Banku składa się między innymi z następujących elementów:

- a) raportowania o poziomie ryzyka kredytowego, w tym analiz *vintage*, informacji o wykorzystaniu limitów oraz jakości i skuteczności procesów kredytowych,
- b) raportów z przeprowadzonych testów warunków skrajnych, przeglądu limitów oraz analiz *backtestów* dla odpisów aktualizacyjnych,
- c) analiz rynku nieruchomości oraz badania aktualnej wartości zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
- d) przeglądu realizacji zasad polityki ryzyka kredytowego.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe:

- a) raport miesięczny dla Zarządu Banku i Komitetu Kredytowego Banku,
- b) raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe (w podziale na klasy instrumentów finansowych)

	Wartość bilansowa netto	
	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	104 235	461 506
Należności od innych banków	20 023	15 556
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	397	667
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	5 120 583	4 774 908
- osoby fizyczne	4 250 800	4 078 240
- klienci instytucjonalni	778 197	571 946
- instytucje samorządowe	91 586	124 722
Inwestycyjne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody:	2 452 746	2 086 921
- notowane	2 452 746	2 086 921
Inwestycyjne aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 618	5 984
- nienotowane	8 618	5 984
Pozostałe aktywa finansowe	112 837	37 343
Razem	7 819 439	7 382 885

Bank jest dodatkowo narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zawartych transakcji wykazywanych jako udzielone zobowiązania pozabilansowe. Wysokość maksymalnego narażenia na ryzyko kredytowe z tytułu tych transakcji wyraża ich wartość pozabilansowa zaprezentowana w nocie 38.

	31 grudnia 2019		31 grudnia 2018		Główna forma zabezpieczenia 31 grudnia 2019/ 31 grudnia 2018
	Wartość bilansowa brutto	Wartość godziwa zabezpieczenia	Wartość bilansowa brutto	Wartość godziwa zabezpieczenia	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	397	0	667	0	NIEZABEZPIECZONE
Kredyty i pożyczki, w tym:	5 581 537	2 848 098	5 391 031	2 504 042	
osoby fizyczne:	4 659 761	2 626 848	4 609 867	2 388 556	
- kredyty w rachunku bieżącym	18 554	0	23 127	0	NIEZABEZPIECZONE
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 944 921	699	2 053 965	881	HIPOTEKA MIESZKALNA
- pożyczki hipoteczne	174 666	169 942	193 494	183 032	HIPOTEKA MIESZKALNA
- kredyty na nieruchomości	2 509 208	2 456 207	2 325 027	2 204 643	HIPOTEKA MIESZKALNA
- kredyty w rachunku karty kredytowej	12 412	0	14 254	0	NIEZABEZPIECZONE
klienci instytucjonalni:	830 171	221 250	656 394	115 486	
- kredyty w rachunku bieżącym	85 314	0	35 830	91	NIEZABEZPIECZONE/PRZELEW WIERZYTELNOŚCI
- kredyty na nieruchomości	440 998	0	367 428	530	BLOKADA ŚRODKÓW
- kredyty operacyjne	54 838	26 490	63 054	13 376	HIPOTEKA KOMERCYJNA
- kredyty inwestycyjne	191 005	146 050	163 429	86 518	HIPOTEKA KOMERCYJNA
- pożyczki hipoteczne	55 943	48 710	24 400	14 971	HIPOTEKA KOMERCYJNA
- fundusze i depozyty zabezpieczające	2 073	0	2 253	0	ŚRODKI PIENIĘŻNE
instytucje samorządowe:	91 605	0	124 770	0	
- kredyty operacyjne	0	0	2 402	0	NIEZABEZPIECZONE
- kredyty inwestycyjne	91 605	0	122 368	0	NIEZABEZPIECZONE

W celu zapobieżenia nadmiernej koncentracji zaangażowań, Bank stosuje limity wewnętrzne i zewnętrzne wynikające z apetytu na ryzyko w różnych obszarach portfela kredytowego oraz z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające Rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („Rozporządzenie CRR”), Prawa bankowego i realizacji rekomendacji KNF. Szczegółowy wykaz przyjętych i monitorowanych przez Bank limitów dotyczących działalności kredytowej określają przepisy wewnętrzne dotyczące limitowania działalności kredytowej. W szczególności można wyróżnić wewnętrzne limity koncentracji zaangażowań kredytowych oraz poziomy referencyjne ze względu na:

- rodzaj branży,
- rodzaj zabezpieczenia,
- rodzaj produktu,
- rodzaj klienta.

Poziom wykorzystania poszczególnych limitów monitorowany jest z częstotliwością miesięczną w cyklicznych raportach dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym. W okresach rocznych w Banku dokonywany jest natomiast przegląd i ewentualna aktualizacja limitów wewnętrznych oraz parametryzacja limitów pod względem bieżącej i planowanej struktury portfela kredytowego, która wynika z przyjętego poziomu apetytu na ryzyko.

Bank prowadzi działalność jedynie na terenie Polski.

Struktura geograficzna portfela kredytowego - (wartości bilansowe netto)

Stan na 31 grudnia 2019	Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:							Razem	Udział w portfelu kredytowym netto
	osoby fizyczne					klienci instytucjonalni	instytucje samorządowe		
	kredyty w rachunku bieżącym	kredyty gotówkowe i ratalne	pożyczki hipoteczne	kredyty na nieruchomości	kredyty w rachunku karty kredytowej				
tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%	
Mazowieckie	1 424	137 225	19 597	456 294	997	159 940	2 846	778 323	15.3%
Wielkopolskie	2 435	178 487	22 526	296 135	1 401	38 786	6 317	546 087	10.7%
Dolnośląskie	549	153 917	11 682	302 801	735	126 306	4 494	600 484	11.7%
Kujawsko-pomorskie	2 173	107 205	18 592	309 627	909	63 940	14 095	516 541	10.1%
Pomorskie	680	106 663	9 696	227 224	708	87 661	4 325	436 957	8.5%
Śląskie	1 773	165 561	19 047	122 544	1 155	31 768	10 008	351 856	6.9%
Łódzkie	654	84 939	12 738	137 559	516	62 176	3 806	302 388	5.9%
Warmińsko-mazurskie	513	91 588	4 414	127 739	424	57 396	27 100	309 174	6.0%
Zachodniopomorskie	1 381	118 654	7 270	106 182	799	46 331	0	280 617	5.5%
Małopolskie	989	105 077	11 153	144 269	705	40 088	1 451	303 732	5.9%
Lubuskie	479	77 221	8 440	67 289	417	28 965	3 951	186 762	3.6%
Lubelskie	1 021	78 509	3 724	68 965	551	11 462	3 609	167 841	3.3%
Podkarpackie	388	72 461	1 410	40 940	524	8 928	9 387	134 038	2.6%
Świętokrzyskie	281	45 925	633	26 731	284	11 704	0	85 558	1.7%
Opolskie	247	34 909	1 670	23 698	254	625	197	61 600	1.2%
Podlaskie	381	28 596	190	26 850	224	3	0	56 244	1.1%
Nieprzypisane	42	218	3	0	0	2 118	0	2 381	0.0%
Razem	15 410	1 587 155	152 785	2 484 847	10 603	778 197	91 586	5 120 583	100.0%

Stan na 31 grudnia 2018	Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:								Razem	Udział w portfelu kredytowym netto
	osoby fizyczne					klienci instytucjonalni	instytucje samorządowe			
	kredyty w rachunku bieżącym	kredyty gotówkowe i ratalne	pożyczki hipoteczne	kredyty na nieruchomości	kredyty w rachunku karty kredytowej					
tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%	
Mazowieckie	1 675	139 454	20 796	406 284	1 057	91 603	4 762	665 631	13.9%	
Wielkopolskie	2 876	185 063	23 900	279 034	1 553	32 356	9 166	533 948	11.2%	
Dolnośląskie	625	163 886	12 305	266 062	800	65 721	7 869	517 268	10.8%	
Kujawsko-pomorskie	2 475	112 231	19 937	291 190	956	47 183	16 838	490 810	10.3%	
Pomorskie	818	109 860	10 355	208 805	777	69 552	5 047	405 214	8.5%	
Śląskie	2 059	170 163	20 052	118 911	1 225	2 952	13 688	329 050	6.9%	
Łódzkie	720	87 976	14 085	135 195	547	57 440	5 737	301 700	6.3%	
Warmińsko-mazurskie	658	88 960	5 073	124 312	449	49 762	34 454	303 668	6.4%	
Zachodniopomorskie	1 557	117 468	7 741	100 559	819	84 639	1 449	314 232	6.6%	
Małopolskie	1 110	106 278	10 601	120 525	803	15 709	3 162	258 188	5.4%	
Lubuskie	549	73 864	8 546	66 411	464	26 629	5 176	181 639	3.8%	
Lubelskie	1 094	75 608	4 083	59 823	541	13 104	5 428	159 681	3.3%	
Podkarpackie	515	68 839	1 040	36 625	515	9 713	11 698	128 945	2.7%	
Świętokrzyskie	329	46 336	643	22 091	297	4 534	0	74 230	1.6%	
Opolskie	265	35 092	1 485	20 309	256	744	248	58 399	1.2%	
Podlaskie	382	27 258	248	23 590	235	289	0	52 002	1.1%	
Nieprzypisane	84	97	89	17	0	16	0	303	0.0%	
Razem	17 791	1 608 433	160 979	2 279 743	11 294	571 946	124 722	4 774 908	100.0%	

Struktura geograficzna portfela kredytowego - (wartości pozabilansowe netto)

Wartość netto zaangażowania pozabilansowego w zakresie kredytów i pożyczek uwzględnia wartość rezerw na zobowiązania pozabilansowe, które zostały zaprezentowane w nocie

Stan na 31 grudnia 2019	Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:							Razem	Udział w zaangażowaniu pozabilansowym netto
	osoby fizyczne					klienci instytucjonalni	instytucje samorządowe		
	kredyty w rachunku bieżącym	kredyty gotówkowe i ratalne	pożyczki hipoteczne	kredyty na nieruchomości	kredyty w rachunku karty kredytowej				
tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%	
Mazowieckie	2 316	102	391	20 804	1 309	69 984	0	94 906	26,4%
Pomorskie	814	0	0	2 473	443	38 518	0	42 248	11,7%
Zachodniopomorskie	1 189	33	152	7 587	1 083	29 605	0	39 649	11,0%
Kujawsko-pomorskie	1 985	17	0	3 240	1 526	30 892	0	37 660	10,5%
Śląskie	2 867	34	0	10 567	1 917	19 806	0	35 191	9,8%
Łódzkie	549	19	0	15 368	947	10 874	0	27 757	7,7%
Dolnośląskie	723	49	0	7 849	740	12 057	0	21 418	5,9%
Wielkopolskie	3 033	120	178	7 196	990	5 522	0	17 039	4,7%
Lubelskie	489	10	0	2 232	462	7 600	0	10 793	3,0%
Małopolskie	1 410	4	0	3 816	797	2 881	0	8 908	2,5%
Warmińsko-mazurskie	872	17	0	1 475	408	4 574	0	7 346	2,0%
Lubuskie	2 161	9	0	2 830	894	28	0	5 922	1,6%
Podlaskie	371	1	0	2 055	217	2 367	0	5 011	1,4%
Podkarpackie	833	31	0	530	766	197	0	2 357	0,7%
Świętokrzyskie	239	1	0	1 583	259	9	0	2 091	0,6%
Opolskie	605	1	0	743	520	13	0	1 882	0,5%
Razem	20 456	448	721	90 348	13 278	234 927	0	360 178	100,0%

Stan na 31 grudnia 2018	Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:							Razem	Udział w zaangażowaniu pozabilansowym netto
	osoby fizyczne					klienci instytucjonalni	instytucje samorządowe		
	kredyty w rachunku bieżącym	kredyty gotówkowe i ratalne	pożyczki hipoteczne	kredyty na nieruchomości	kredyty w rachunku karty kredytowej				
tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Mazowieckie	2 713	145	76	11 052	1 113	155 562	0	170 661	47,6%
Pomorskie	935	5	0	4 330	670	43 366	0	49 306	13,8%
Dolnośląskie	731	123	0	11 607	831	16 954	0	30 246	8,5%
Łódzkie	1 120	8	0	1 684	467	13 411	0	16 690	4,7%
Małopolskie	1 484	38	0	6 524	857	5 674	0	14 577	4,1%
Śląskie	2 226	114	0	1 333	1 197	9 032	0	13 902	3,8%
Kujawsko-pomorskie	3 386	98	0	5 500	931	3 627	0	13 542	3,8%
Wielkopolskie	3 426	136	0	5 450	1 791	1 548	0	12 351	3,5%
Zachodniopomorskie	1 678	71	0	2 123	770	5 386	0	10 028	2,8%
Warmińsko-mazurskie	573	223	0	2 803	394	3 913	0	7 906	2,2%
Lubuskie	989	17	0	1 121	372	3 526	0	6 025	1,7%
Lubelskie	2 157	95	0	2 598	799	132	0	5 781	1,6%
Podkarpackie	757	36	0	928	637	210	0	2 568	0,7%
Podlaskie	779	69	0	631	366	10	0	1 855	0,5%
Świętokrzyskie	517	17	0	669	230	12	0	1 445	0,4%
Opolskie	306	30	0	363	255	8	0	962	0,3%
Razem	23 777	1 225	76	58 716	11 680	262 371	0	357 845	100,0%

Struktura branżowa portfela kredytowego

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne branże. W Banku utrzymuje się dominacja kredytów udzielonych osobom fizycznym.

	Stan na 31 grudnia 2019				Stan na 31 grudnia 2018			
	Wartość bilansowa netto	Wartość pozabilansowa netto	Razem zaangażowanie kredytowe netto	Udział procentowy	Wartość bilansowa netto	Wartość pozabilansowa netto	Razem zaangażowanie kredytowe netto	Udział procentowy
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Osoby fizyczne	4 250 800	125 251	4 376 051	79.7%	4 078 240	95 480	4 173 720	81.3%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	563 440	93 090	656 530	12.0%	403 407	60 930	464 337	9.0%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	42 956	56 206	99 162	1.8%	23 603	9 006	32 609	0.6%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	91 586	0	91 586	1.7%	124 722	0	124 722	2.4%
Zakwaterowanie	40 304	20 350	60 654	1.1%	18 921	1	18 922	0.4%
Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	49 870	1	49 871	0.9%	0	0	0	0.0%
Wynajem i dzierżawa	24 316	1 902	26 218	0.5%	24 688	5 080	29 768	0.6%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	20 450	4 569	25 019	0.5%	10 976	8 276	19 252	0.4%
Pozostała działalność	20 656	39 148	59 804	1.1%	70 869	179 018	249 887	4.9%
Działalność pocztowa i kurierska	0	19 599	19 599	0.4%	0	0	0	0.0%
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	11 216	62	11 278	0.2%	13 272	52	13 324	0.3%
Edukacja	4 989	0	4 989	0.1%	6 210	2	6 212	0.1%
Razem	5 120 583	360 178	5 480 761	100.0%	4 774 908	357 845	5 132 753	100.0%

Zaangażowanie brutto Banku wobec dziesięciu największych klientów

Stan na 31 grudnia 2019		Zaangażowanie całkowite	Zaangażowanie bilansowe brutto	Zaangażowanie pozabilansowe	Udział w portfelu kredytowym brutto
Nazwa kredytobiorcy	branża wg PKD	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Klient 1	Działalność pocztowa i kurierska	111 695	92 095	19 600	2,0%
Klient 2	Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	50 005	50 005	0	0,9%
Klient 3	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych	36 000	0	36 000	0,6%
Klient 4	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	32 551	7 250	25 301	0,6%
Klient 5	Zakwaterowanie	31 881	11 432	20 449	0,6%
Klient 6	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	29 554	18 492	11 062	0,5%
Klient 7	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	25 000	20 431	4 569	0,4%
Klient 8	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	22 371	22 371	0	0,4%
Klient 9	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	20 832	6 181	14 651	0,4%
Klient 10	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	18 871	18 871	0	0,3%
		378 760	247 128	131 632	6,8%

Stan na 31 grudnia 2018		Zaangażowanie całkowite	Zaangażowanie bilansowe brutto	Zaangażowanie pozabilansowe	Udział w portfelu kredytowym brutto
Nazwa kredytobiorcy	branża wg PKD	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Klient 1	Działalność pocztowa i kurierska	139 600	0	139 600	2,6%
Klient 2	Transport wodny	38 566	38 566	0	0,7%
Klient 3	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych	36 000	0	36 000	0,7%
Klient 4	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	23 480	23 480	0	0,4%
Klient 5	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	20 000	11 634	8 366	0,4%
Klient 6	Wynajem i dzierżawa	19 521	19 521	0	0,4%
Klient 7	Zakwaterowanie	13 155	13 155	0	0,2%
Klient 8	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12 200	2 300	9 900	0,2%
Klient 9	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12 000	12 000	0	0,2%
Klient 10	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	11 761	11 761	0	0,2%
		326 283	132 417	193 866	6,1%

Struktura jakościowa

W ramach stosowanej polityki zarządzania ryzykiem, Bank dokonuje podziału portfela na cztery Koszyki, opisane w pkt. 4.5.8 Utrata wartości aktywów finansowych.

Poniższe tabele prezentują podsumowanie wyodrębnionych kategorii jakościowych dla poszczególnych aktywów finansowych według stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku.

A. Struktura jakościowa należności od innych banków

	Stan na 31 grudnia 2019			
	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Udział w ekspozycji bilansowej netto
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	20 023	0	20 023	100,0%
Razem	20 023	0	20 023	100,0%

	Stan na 31 grudnia 2018			
	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Udział w ekspozycji bilansowej netto
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	15 556	0	15 556	100,0%
Razem	15 556	0	15 556	100,0%

B. Struktura jakościowa inwestycyjnych aktywów finansowych

	Stan na 31 grudnia 2019			
	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Udział w ekspozycji bilansowej netto
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	2 461 364	0	2 461 364	100,0%
Razem	2 461 364	0	2 461 364	100,0%

	Stan na 31 grudnia 2018			
	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Udział w ekspozycji bilansowej netto
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	2 092 905	0	2 092 905	100,0%
Razem	2 092 905	0	2 092 905	100,0%

C. Struktura jakościowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Stan na 31 grudnia 2019	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Udział w ekspozycji bilansowej netto	Wartość pozabilansowa brutto	Rezerwa	Wartość pozabilansowa netto	Udział w ekspozycji pozabilansowej netto
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	3 861 832	20 926	3 840 906	75.0%	246 982	229	246 753	68.6%
Aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, ale które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 2)	1 173 784	32 668	1 141 116	22.3%	77 920	639	77 281	21.5%
Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 3)	545 921	407 360	138 561	2.7%	36 340	196	36 144	10.0%
Razem	5 581 537	460 954	5 120 583	100.0%	361 242	1 064	360 178	100%

Stan na 31 grudnia 2018	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Udział w ekspozycji bilansowej netto	Wartość pozabilansowa brutto	Rezerwa	Wartość pozabilansowa netto	Udział w ekspozycji pozabilansowej netto
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	3 211 663	21 383	3 190 280	66,9%	171 504	150	171 354	47,9%
Aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, ale które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 2)	1 467 629	42 873	1 424 756	29,8%	186 909	556	186 353	52,1%
Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 3)	711 739	551 867	159 872	3,3%	365	227	138	0,0%
Razem	5 391 031	616 123	4 774 908	100,0%	358 778	933	357 845	100,0%

Kredyty i pożyczki udzielone klientom – wg przeterminowania

Stan na 31 grudnia 2019	Koszyk 1					Razem
	0 dni	1 – 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
osoby fizyczne	3 122 669	42 778	0	0	0	3 165 447
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 129 489	23 718	0	0	0	1 153 207
- pożyczki hipoteczne	122 083	3 541	0	0	0	125 624
- kredyty na nieruchomości	1 868 498	15 436	0	0	0	1 883 934
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 599	83	0	0	0	2 682
klienci instytucjonalni	598 531	6 249	0	0	0	604 780
instytucje samorządowe	91 605	0	0	0	0	91 605
Razem brutto	3 812 805	49 027	0	0	0	3 861 832
Odpis	19 682	1 244	0	0	0	20 926
Razem netto	3 793 123	47 783	0	0	0	3 840 906
Pozabilans brutto	245 979	1 003	0	0	0	246 982
Odpis na pozabilans	222	7	0	0	0	229
Pozabilans netto	245 757	996	0	0	0	246 753

Stan na 31 grudnia 2019	Koszyk 2					Razem
	0 dni	1 – 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
osoby fizyczne	933 610	54 649	18 318	7 995	0	1 014 572
- kredyty w rachunku bieżącym	14 912	452	78	65	0	15 507
- kredyty gotówkowe i ratalne	343 500	33 450	13 501	6 112	0	396 563
- pożyczki hipoteczne	11 305	2 324	1 155	266	0	15 050
- kredyty na nieruchomości	556 979	18 055	3 455	1 484	0	579 973
- kredyty w rachunku karty kredytowej	6 914	368	129	68	0	7 479
klienci instytucjonalni	157 362	1 113	734	3	0	159 212
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0
Razem brutto	1 090 972	55 762	19 052	7 998	0	1 173 784
Odpis	18 961	7 182	4 324	2 201	0	32 668
Razem netto	1 072 011	48 580	14 728	5 797	0	1 141 116
Pozabilans brutto	77 698	143	61	18	0	77 920
Odpis na pozabilans	637	1	1	0	0	639
Pozabilans netto	77 061	142	60	18	0	77 281

Stan na 31 grudnia 2019	Koszyk 3					Razem
	0 dni	1 – 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne	23 224	17 799	6 785	3 989	427 945	479 742
- kredyty w rachunku bieżącym	110	21	35	1	2 880	3 047
- kredyty gotówkowe i ratalne	14 704	7 174	3 952	2 840	366 481	395 151
- pożyczki hipoteczne	1 798	2 914	321	116	28 843	33 992
- kredyty na nieruchomości	6 506	7 643	2 455	995	27 702	45 301
- kredyty w rachunku karty kredytowej	106	47	22	37	2 039	2 251
klienci instytucjonalni	18 140	2 461	0	0	45 578	66 179
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0
Razem brutto	41 364	20 260	6 785	3 989	473 523	545 921
Odpis	8 046	5 330	3 022	2 195	388 767	407 360
Razem netto	33 318	14 930	3 763	1 794	84 756	138 561
Pozabilans brutto	36 138	22	8	8	164	36 340
Odpis na pozabilans	56	13	3	4	120	196
Pozabilans netto	36 082	9	5	4	44	36 144

Stan na 31 grudnia 2018	Koszyk 1					Razem
	0 dni	1 – 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne	2 538 783	46 555	0	0	0	2 585 338
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 032 204	31 283	0	0	0	1 063 487
- pożyczki hipoteczne	131 510	3 350	0	0	0	134 860
- kredyty na nieruchomości	1 372 784	11 810	0	0	0	1 384 594
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 285	112	0	0	0	2 397
klienci instytucjonalni	501 427	2 530	0	0	0	503 957
instytucje samorządowe	122 368	0	0	0	0	122 368
Razem brutto	3 162 578	49 085	0	0	0	3 211 663
Odpis	19 415	1 968	0	0	0	21 383
Razem netto	3 143 163	47 117	0	0	0	3 190 280
Pozabilans brutto	170 941	563	0	0	0	171 504
Odpis na pozabilans	146	4	0	0	0	150
Pozabilans netto	170 795	559	0	0	0	171 354

Stan na 31 grudnia 2018	Koszyk 2					Razem
	0 dni	1 – 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
osoby fizyczne	1 290 286	85 338	19 709	11 223	0	1 406 556
- kredyty w rachunku bieżącym	16 938	463	158	137	0	17 696
- kredyty gotówkowe i ratalne	415 013	44 847	16 128	8 375	0	484 363
- pożyczki hipoteczne	10 117	5 309	1 049	534	0	17 009
- kredyty na nieruchomości	840 513	34 283	2 219	2 111	0	879 126
- kredyty w rachunku karty kredytowej	7 705	436	155	66	0	8 362
klienci instytucjonalni	55 482	2 512	640	37	0	58 671
instytucje samorządowe	2 402	0	0	0	0	2 402
Razem brutto	1 348 170	87 850	20 349	11 260	0	1 467 629
Odpis	22 485	11 256	5 506	3 626	0	42 873
Razem netto	1 325 685	76 594	14 843	7 634	0	1 424 756
Pozabilans brutto	186 712	143	15	39	0	186 909
Odpis na pozabilans	554	1	0	1	0	556
Pozabilans netto	186 158	142	15	38	0	186 353

Stan na 31 grudnia 2018	Koszyk 3					Razem
	0 dni	1 – 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
osoby fizyczne	28 391	15 332	7 997	4 205	562 048	617 973
- kredyty w rachunku bieżącym	139	18	78	4	5 192	5 431
- kredyty gotówkowe i ratalne	16 977	7 040	4 298	2 696	475 104	506 115
- pożyczki hipoteczne	3 619	1 478	1 219	633	34 676	41 625
- kredyty na nieruchomości	7 603	6 771	2 362	826	43 745	61 307
- kredyty w rachunku karty kredytowej	53	25	40	46	3 331	3 495
klienci instytucjonalni	4 074	0	0	0	89 692	93 766
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0
Razem brutto	32 465	15 332	7 997	4 205	651 740	711 739
Odpis	19 630	9 261	4 117	2 525	516 334	551 867
Razem netto	12 835	6 071	3 880	1 680	135 406	159 872
Pozabilans brutto	132	39	16	9	169	365
Odpis na pozabilans	84	22	9	5	107	227
Pozabilans netto	48	17	7	4	62	138

Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia

Stan na 31 grudnia 2019	Aktywa w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia							
	wartość bilansowa brutto	wartość pozabilansowa brutto	utworzony odpis nieuwzględniający finansowego efektu zabezpieczeń		finansowy efekt zabezpieczeń, uwzględniony w odpisie		utworzony odpis uwzględniający finansowy efekt zabezpieczeń	
			bilans	pozabilans	bilans	pozabilans	bilans	pozabilans
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne	3 165 447	96 897	17 475	150	1 256	0	16 219	150
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	0	0	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 153 207	431	15 032	0	0	0	15 032	0
- pożyczki hipoteczne	125 624	723	549	2	267	0	282	2
- kredyty na nieruchomości	1 883 934	87 962	1 824	16	989	0	835	16
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 682	7 781	70	132	0	0	70	132
klienci instytucjonalni	604 780	150 085	16 433	79	11 745	0	4 688	79
instytucje samorządowe	91 605	0	19	0	0	0	19	0
Razem	3 861 832	246 982	33 927	229	13 001	0	20 926	229

Stan na 31 grudnia 2018	Aktywa w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia							
	wartość bilansowa brutto	wartość pozabilansowa brutto	utworzony odpis nieuwzględniający finansowego efektu zabezpieczeń		finansowy efekt zabezpieczeń, uwzględniony w odpisie		utworzony odpis uwzględniający finansowy efekt zabezpieczeń	
			bilans	pozabilans	bilans	pozabilans	bilans	pozabilans
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne	2 585 338	62 729	19 279	141	0	0	19 279	141
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	0	0	0	0	0	0
- kredyty gotówkowe i ratalne	1 063 487	337	17 605	0	0	0	17 605	0
- pożyczki hipoteczne	134 860	76	428	0	0	0	428	0
- kredyty na nieruchomości	1 384 594	56 366	1 144	13	0	0	1 144	13
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 397	5 950	102	128	0	0	102	128
klienci instytucjonalni	503 957	108 775	2 644	9	569	0	2 075	9
instytucje samorządowe	122 368	0	29	0	0	0	29	0
Razem	3 211 663	171 504	21 952	150	569	0	21 383	150

Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, ale które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe

Stan na 31 grudnia 2019	Aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, ale które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe								
	wartość bilansowa brutto	wartość pozabilansowa brutto	utworzony odpis nieuwzględniający finansowego efektu zabezpieczeń		finansowy efekt zabezpieczeń, uwzględniony w odpisie		utworzony odpis uwzględniający finansowy efekt zabezpieczeń		
			bilans	pozabilans	bilans	pozabilans	bilans	pozabilans	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne	1 014 572	28 713	29 990	347	1 698	0	28 292	347	
- kredyty w rachunku bieżącym	15 507	20 764	834	314	0	0	834	314	
- kredyty gotówkowe i ratalne	396 563	13	26 055	0	45	0	26 010	0	
- pożyczki hipoteczne	15 050	0	571	0	342	0	229	0	
- kredyty na nieruchomości	579 973	2 405	2 387	5	1 311	0	1 076	5	
- kredyty w rachunku karty kredytowej	7 479	5 531	143	28	0	0	143	28	
klienci instytucjonalni	159 212	49 207	14 077	292	9 701	0	4 376	292	
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0	
Razem	1 173 784	77 920	44 067	639	11 399	0	32 668	639	

Stan na 31 grudnia 2018	Aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, ale które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe								
	wartość bilansowa brutto	wartość pozabilansowa brutto	utworzony odpis nieuwzględniający finansowego efektu zabezpieczeń		finansowy efekt zabezpieczeń, uwzględniony w odpisie		utworzony odpis uwzględniający finansowy efekt zabezpieczeń		
			bilans	pozabilans	bilans	pozabilans	bilans	pozabilans	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne	1 406 556	33 193	41 575	440	0	0	41 575	440	
- kredyty w rachunku bieżącym	17 696	24 160	1 175	403	0	0	1 175	403	
- kredyty gotówkowe i ratalne	484 363	889	37 145	2	0	0	37 145	2	
- pożyczki hipoteczne	17 009	0	716	0	0	0	716	0	
- kredyty na nieruchomości	879 126	2 360	2 297	1	0	0	2 297	1	
- kredyty w rachunku karty kredytowej	8 362	5 784	242	34	0	0	242	34	
klienci instytucjonalni	58 671	153 716	1 279	116	0	0	1 279	116	
instytucje samorządowe	2 402	0	19	0	0	0	19	0	
Razem	1 467 629	186 909	42 873	556	0	0	42 873	556	

Kredyty i pożyczki udzielone klientom dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe

Stan na 31 grudnia 2019	Kredyty dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, w tym:							
	wartość bilansowa brutto	wartość pozabilansowa brutto	utworzony odpis nieuwzględniający finansowego efektu zabezpieczeń		finansowy efekt zabezpieczeń, uwzględniony w odpisie		utworzony odpis uwzględniający finansowy efekt zabezpieczeń	
			bilans	pozabilans	bilans	pozabilans	bilans	pozabilans
	tys. zł		tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne	479 742	327	378 731	189	14 281	0	364 450	189
- kredyty w rachunku bieżącym	3 047	55	2 310	49	0	0	2 310	49
- kredyty gotówkowe i ratalne	395 151	21	316 794	17	70	0	316 724	17
- pożyczki hipoteczne	33 992	0	27 468	0	6 098	0	21 370	0
- kredyty na nieruchomości	45 301	20	30 563	18	8 113	0	22 450	18
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 251	231	1 596	105	0	0	1 596	105
klienci instytucjonalni	66 179	36 013	51 460	7	8 550	0	42 910	7
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	545 921	36 340	430 191	196	22 831	0	407 360	196

Stan na 31 grudnia 2018	Kredyty dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, w tym:							
	wartość bilansowa brutto	wartość pozabilansowa brutto	utworzony odpis nieuwzględniający finansowego efektu zabezpieczeń		finansowy efekt zabezpieczeń, uwzględniony w odpisie		utworzony odpis uwzględniający finansowy efekt zabezpieczeń	
			bilans	pozabilans	bilans	pozabilans	bilans	pozabilans
	tys. zł		tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne	617 973	350	471 541	217	768	0	470 773	217
- kredyty w rachunku bieżącym	5 431	48	4 161	28	0	0	4 161	28
- kredyty gotówkowe i ratalne	506 115	24	390 782	23	0	0	390 782	23
- pożyczki hipoteczne	41 625	0	31 371	0	0	0	31 371	0
- kredyty na nieruchomości	61 307	20	42 611	16	768	0	41 843	16
- kredyty w rachunku karty kredytowej	3 495	258	2 616	150	0	0	2 616	150
klienci instytucjonalni	93 766	15	88 819	10	7 725	0	81 094	10
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	711 739	365	560 360	227	8 493	0	551 867	227

Finansowy efekt uwzględnienia odzysku z zabezpieczeń dla należności analizowanych indywidualnie wyniósł na 31 grudnia 2019 roku 33,6 mln zł, natomiast na 31 grudnia 2018 roku wyniósł 9,1 mln zł. Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów i rezerw z tytułu utraty wartości byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu i rezerw nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń.

W przypadku portfela należności analizowanych grupowo, w 2019 roku Bank przeprowadził przebudowę modelu parametru LGD (ang. Loss Given Default) w ramach której z szacowanych odzysków Banku wydzielony został komponent odzysków z zabezpieczenia, który jest modelowany odrębnie. Finansowy efekt uwzględnienia odzysku z zabezpieczeń dla należności analizowanych grupowo wyniósł na 31 grudnia 2019 roku 35,4 mln zł.

Całkowita wartość bilansowa odpisów dla portfela kredytowego Banku wyniosłaby w takim przypadku 530,1 mln zł na 31 grudnia 2019 roku, a na 31 grudnia 2018 roku 625,1 mln zł.

Bank wykorzystuje następujące zabezpieczenia i inne elementy prowadzące do poprawy warunków kredytowania:

- a) hipoteka wpisana w księdze wieczystej (KW), na pierwszym miejscu. Dopuszcza się także przyjęcie hipoteki jako zabezpieczenia transakcji kredytowej w przypadku ustanowienia jej na miejscu dalszym wyłącznie w przypadku klientów instytucjonalnych, pod warunkiem uzyskania akceptacji dyrektora zarządzającego Pionem Ryzyka. Stosuje się wpis hipoteki w wysokości 100% wartości transakcji na zabezpieczenie kapitału powiększony, co najmniej o 60% wartości transakcji na zabezpieczenie odsetek, opłat i prowizji oraz kosztów Banku z tytułu niespłacenia przez kredytobiorcę, kredytu/pożyczki w terminie,
- b) cesja praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych,
- c) weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową dla Banku,
- d) w przypadku budowy domu/lokalu – cesja wierzytelności z umowy o budowę domu/lokalu z deweloperem/spółdzielnią mieszkaniową,
- e) przelew środków pieniężnych należących do kredytobiorcy na rachunek Banku – na podstawie art. 102 Prawa bankowego (depozyty i lokaty bankowe),
- f) zastaw rejestrowy wraz z blokadą na prawach wynikających z papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa i NBP (bony i obligacje skarbowe),
- g) cesja praw z jednostek uczestnictwa w zaakceptowanym przez Bank towarzystwie funduszy inwestycyjnych,
- h) cesja praw z polisy ubezpieczeniowej w zaakceptowanym przez Bank towarzystwie ubezpieczeń,
- i) zastaw finansowy, zastaw rejestrowy, cesja, kaucja lub blokada na innych produktach inwestycyjnych zatwierdzanych indywidualnie przy podejmowaniu decyzji kredytowej.

Wartość godziwa zabezpieczeń hipotecznych dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, będąca wyceną rynkową co do zasady wyznaczona przez rzeczoznawcę, wynosiła 7.551,1 mln zł na 31 grudnia 2019 roku oraz 4.497,2 mln zł na 31 grudnia 2018 roku. Wpływ na wzrost wartości zabezpieczeń miały przede wszystkim rozwój portfela kredytów MSP zabezpieczonych hipotecznie oraz działania wynikające z przeglądu zabezpieczeń.

Kredyty restrukturyzowane (forborne)

Realizowana wobec wybranych ekspozycji kredytowych restrukturyzacja (ang. forbearance) oznacza wymuszoną zmianę początkowych warunków obowiązującej umowy kredytu na wniosek banku lub kredytobiorcy, spowodowaną brakiem możliwości spłaty kredytu na obecnych warunkach, w związku z wystąpieniem zdarzenia, które spowodowało pogorszenie sytuacji majątkowej kredytobiorcy oraz powstanie zaległości w spłacie kredytu lub wpływa negatywnie na prognozę spłaty kredytu. Celem działań restrukturyzacyjnych jest w szczególności:

- a) dostosowanie warunków spłaty zobowiązań wynikających z transakcji kredytowej do aktualnych możliwości dłużnika do regulowania zobowiązań,
- b) umożliwienie dłużnikowi zrestrukturyzowania zadłużenia bez uruchamiania przez Bank procedur windykacyjnych powodujących natychmiastową wymagalność całości zadłużenia i pogorszenie zdolności do regulowania zobowiązań,
- c) poprawienie pozycji windykacyjnej Banku poprzez przyjęcie dodatkowych zabezpieczeń,
- d) umożliwienie dłużnikowi zrestrukturyzowania zadłużenia po uruchomieniu przez Bank procedur windykacyjnych,
- e) minimalizacja strat Banku.

Bank stosuje następujące formy restrukturyzacji:

- a) zmianę harmonogramu spłat w ramach pierwotnego okresu kredytowania (tj. czasowe obniżenie wysokości raty do kwoty proponowanej przez dłużnika lub wynikającej z posiadanej zdolności do spłaty),
- b) wydłużenie okresu kredytowania,
- c) zmianę terminu spłaty raty,
- d) prolongatę w spłatach,
- e) zmianę zasad oprocentowania,
- f) przejęcie długu przez wstąpienie osoby trzeciej na miejsce dłużnika lub przystąpienie do długu osoby trzeciej,
- g) zmianę algorytmu spłat z malejących na równe,

- h) ustalenie harmonogramu spłat dla limitu w rachunku bieżącym i kredytu rewalwingowego lub malejącego salda wykorzystanej transakcji kredytowej,
- i) zmianę sposobu spłat – najpierw kapitał później odsetki,
- j) czasowe zawieszenie spłat odsetek,
- k) kapitalizację odsetek/kapitału,
- l) ustanowienie dodatkowego zabezpieczenia transakcji,
- m) konwersję,
- n) przejęcie zabezpieczeń i rozliczenie w ciężar długu,
- o) podpisanie nowej umowy kredytowej/porozumienia na spłatę restrukturyzowanego zadłużenia,
- p) inne działania mające na celu minimalizację strat Banku.

Działania restrukturyzacyjne mogą polegać na podpisaniu nowej umowy kredytowej. Dotyczy to sytuacji, w której poprzednia umowa została wypowiedziana, a obecnie zachodzą przesłanki, że dłużnik odzyskał całkowicie zdolność kredytową. Po uruchomieniu kredyt podlega oznaczeniu jako kredyt zrestrukturyzowany. Transakcje zrestrukturyzowane podlegają rejestracji i objęte są bieżącym monitoringiem. Prawidłowość realizacji warunków aneksu restrukturyzacyjnego/nowej umowy/porozumienia jest monitorowana w szczególności w zakresie zgodności spłaty zadłużenia z terminami i kwotami określonymi w aneksie restrukturyzacyjnym/nowej umowie/porozumieniu. W przypadku stwierdzenia zagrożenia dla realizacji aneksu restrukturyzacyjnego/nowej umowy/porozumienia, komórka organizacyjna przeprowadzająca monitoring warunków restrukturyzacji podejmuje działania w celu renegotjacji warunków lub przekazania transakcji do windykacji. Rejestr tworzony jest i aktualizowany na bieżąco na podstawie właściwych zapisów w systemach informatycznych Banku. Wyniki monitoringu transakcji objętych restrukturyzacją prezentowane są w okresach kwartalnych na Komitecie Kredytowym Banku. W ramach mechanizmów kontrolnych na koniec każdego kwartału dokonywany jest przegląd oznaczeń transakcji zrestrukturyzowanych.

Restrukturyzacja stanowi przesłankę zdarzenia default, a każda zrestrukturyzowana ekspozycja podlega pomiarowi pod kątem szacowania oczekiwanej straty kredytowej. W przypadku transakcji restrukturyzowanych ponowna klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji, dla których nie są identyfikowane przesłanki zdarzenia default możliwa jest po zastosowaniu 12 miesięcznego okresu kwarantanny, podczas którego przeterminowanie transakcji nie może przekraczać 30 dni na koniec żadnego z miesięcy oraz 24 miesięcznego okresu warunkowego.

Poniżej tabele prezentują wartość kredytów i pożyczek w procesie restrukturyzacji (forborne) według stanu na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	5 581 537	5 391 031
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto (forborne):	50 083	54 250
osoby fizyczne:	37 549	40 068
- kredyty gotówkowe i ratalne	28 032	29 880
- pożyczki hipoteczne	3 041	3 682
- kredyty na nieruchomości	6 476	6 506
klienci instytucjonalni:	12 534	14 182
- kredyty w rachunku bieżącym	9	545
- kredyty operacyjne	0	8
- kredyty inwestycyjne	12 525	13 629
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom (forborne):	(6 086)	(16 418)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto (forborne)	43 997	37 832

Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto forborne według stosowanych zmian warunków spłaty*	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
- zmiana harmonogramu spłat	41 960	44 075
- wydłużenie okresu kredytowania	45 057	45 914
- karencja w spłacie	12 467	14 838
- zmiana zasad oprocentowania	2 379	15 629
- przejęcie długu	0	4
- zmiana zabezpieczenia	1 851	1 877
- przystąpienie do długu	1 884	2 004
- nowa umowa restrukturyzacyjna	1 328	2 504
	106 926	126 845

*Dla jednego kredytu i pożyczki można zastosować kilka zmian warunków spłaty.

Struktura kredytów i pożyczek w procesie restrukturyzacji (*forborne*) według przesłanki utraty wartości na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku przedstawiała się następująco:

Stan na 31 grudnia 2019	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)			Odpis na oczekiwane straty kredytowe			Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	980	20 769	15 800	15	476	5 426	965	20 293	10 374	31 632
- kredyty gotówkowe i ratalne	631	16 030	11 371	15	492	4 827	616	15 538	6 544	22 698
- pożyczki hipoteczne	44	1 536	1 461	0	(1)	109	44	1 537	1 352	2 933
- kredyty na nieruchomości	305	3 203	2 968	0	(15)	490	305	3 218	2 478	6 001
klienci instytucjonalni:	0	0	12 534	0	0	169	0	0	12 365	12 365
- kredyty w rachunku bieżącym	0	0	9	0	0	6	0	0	3	3
- kredyty inwestycyjne	0	0	12 525	0	0	163	0	0	12 362	12 362
Razem	980	20 769	28 334	15	476	5 595	965	20 293	22 739	43 997

Stan na 31 grudnia 2018	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)			Odpis na oczekiwane straty kredytowe			Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	0	14 412	25 656	0	1 247	15 106	0	13 165	10 550	23 715
- kredyty gotówkowe i ratalne	0	10 865	19 015	0	1 180	12 579	0	9 685	6 436	16 121
- pożyczki hipoteczne	0	1 647	2 035	0	58	706	0	1 589	1 329	2 918
- kredyty na nieruchomości	0	1 900	4 606	0	9	1 821	0	1 891	2 785	4 676
klienci instytucjonalni:	0	13 126	1 056	0	19	46	0	13 107	1 010	14 117
- kredyty w rachunku bieżącym	0	520	25	0	0	13	0	520	12	532
- kredyty operacyjne	0	0	8	0	0	5	0	0	3	3
- kredyty inwestycyjne	0	12 606	1 023	0	19	28	0	12 587	995	13 582
instytucje samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	0	27 538	26 712	0	1 266	15 152	0	26 272	11 560	37 832

Poniższe tabele prezentują podsumowanie kategorii jakościowych kredytów i pożyczek w procesie restrukturyzacji (*forborne*) wg stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku.

Stan na 31 grudnia 2019	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Udział w ekspozycji
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	980	15	965	2,2%
Aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, ale które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 2)	20 769	476	20 293	46,1%
Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 3)	28 334	5 595	22 739	51,7%
Razem	50 083	6 086	43 997	100,0%

Stan na 31 grudnia 2018	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Udział w ekspozycji
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	0	0	0	0,0%
Aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, ale które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 2)	27 538	1 266	26 272	69,4%
Aktywa dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 3)	26 712	15 152	11 560	30,6%
Razem	54 250	16 418	37 832	100,0%

Poniższe tabele prezentują zmianę wartości bilansowych kredytów i pożyczek w procesie restrukturyzacji (*forborne*) w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

	wartość netto 1 stycznia 2019	wartość brutto ekspozycji ujętych w okresie	wartość brutto ekspozycji wyłączonych w okresie	zmiana należności w okresie	zmiana odpisów aktualizujących w okresie	wartość netto 31 grudnia 2019
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	23 715	8 815	(1 613)	(9 717)	10 432	31 632
- kredyty gotówkowe i ratalne	16 121	7 934	(1 029)	(8 750)	8 422	22 698
- pożyczki hipoteczne	2 918	381	(323)	(699)	656	2 933
- kredyty na nieruchomości	4 676	500	(261)	(268)	1 354	6 001
klienci instytucjonalni:	14 117	0	0	(1 650)	(102)	12 365
- kredyty w rachunku bieżącym	532	0	0	(537)	8	3
- kredyty operacyjne	3	0	0	(8)	5	0
- kredyty inwestycyjne	13 582	0	0	(1 105)	(115)	12 362
Razem	37 832	8 815	(1 613)	(11 367)	10 330	43 997

	wartość netto 1 stycznia 2018	wartość brutto ekspozycji ujętych w okresie	wartość brutto ekspozycji wyłączonych w okresie	spłata należności w okresie	zmiana odpisów aktualizujących w okresie	wartość netto 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	11 865	18 791	0	(899)	(6 042)	23 715
- kredyty gotówkowe i ratalne	7 440	13 977	0	(698)	(4 598)	16 121
- pożyczki hipoteczne	1 910	1 488	0	(106)	(374)	2 918
- kredyty na nieruchomości	2 515	3 326	0	(95)	(1 070)	4 676
klienci instytucjonalni:	15 209	5	0	(1 099)	2	14 117
- kredyty w rachunku bieżącym	591	2	0	(50)	(11)	532
- kredyty operacyjne	13	3	0	(8)	(5)	3
- kredyty inwestycyjne	14 605	0	0	(1 041)	18	13 582
Razem	27 074	18 796	0	(1 998)	(6 040)	37 832

Wartość przychodów odsetkowych od kredytów i pożyczek w procesie restrukturyzacji (*forborne*) w 2019 roku i 2018 roku przedstawia się następująco.

	okres	
	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
	tys. zł	tys. zł
osoby fizyczne:	3 214	2 288
- kredyty gotówkowe i ratalne	2 890	1 979
- pożyczki hipoteczne	130	149
- kredyty na nieruchomości	194	160
klienci instytucjonalni:	447	545
- kredyty w rachunku bieżącym	1	39
- kredyty operacyjne	0	5
- kredyty inwestycyjne	446	479
- pożyczki hipoteczne	0	22
Razem	3 661	2 833

45.2 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań Banku na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i zobowiązań. Źródłem ryzyka płynności może być niedopasowanie strumieni pieniężnych, nagłe wycofanie depozytów przez deponentów, koncentracja źródeł finansowania oraz portfela kredytowego, utrzymywanie nieadekwatnego poziomu portfela aktywów płynnych, ograniczona płynność aktywów, niedotrzymanie zobowiązań przez kontrahentów Banku lub inna nieprzewidziana sytuacja na rynku finansowym.

Utrzymanie odpowiedniego poziomu płynności wiąże się ze znalezieniem optymalnego rozkładu pomiędzy wielkością potrzeb płynnościowych Banku przejawiających się w zapotrzebowaniu na środki finansowe, a wielkością i kosztem utrzymywanych rezerw płynnościowych pozwalających na generowanie nadwyżki środków pieniężnych. Celem zatem zarządzania ryzykiem płynności Banku jest bilansowanie wpływów i wypływów środków z transakcji bilansowych i pozabilansowych w celu zapewnienia efektywnych kosztowo źródeł finansowania, generowania nadwyżek finansowych i odpowiedniego ich wykorzystania. Bank kształtuje strukturę aktywów i zobowiązań, zapewniającą osiągnięcie zakładanych wskaźników finansowych, przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka płynności oraz w ramach zdefiniowanego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko oraz zdefiniowanej w jego ramach tolerancji na ryzyko płynności określonej przez Zarząd Banku.

Bank kieruje się m.in. następującymi zasadami w procesie zarządzania ryzykiem płynności:

- utrzymywany jest akceptowalny poziom płynności, którego podstawą jest utrzymanie odpowiedniego zasobu aktywów płynnych,
- główne źródło finansowania aktywów Banku stanowią stabilne środki finansowania,
- podejmowane są działania w celu utrzymywania poziomu ryzyka płynności w ramach przyjętego profilu ryzyka,
- nadzorcze miary płynności utrzymywane są powyżej ustalonych limitów.

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których określone są metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka płynności. W regulacjach tych określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem płynności.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad zgodnością polityki w zakresie zarządzania płynnością ze strategią i planem finansowym oraz definiuje apetyt na ryzyko płynności. Z kolei Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania płynnością oraz monitorowanie efektywności tego procesu. Zarządza on kierunkowo płynnością oraz ustala, w oparciu o przyjęty apetyt na ryzyko płynności, tolerancję na ryzyko płynności, jak również zatwierdza rodzaje i wysokości wewnętrznych limitów i progów ostrzegawczych dla poszczególnych miar płynności. Bezpośredni nadzór nad ryzykiem płynności sprawuje Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami. Odpowiada on m.in.: za strategię finansowania Banku, zatwierdza rodzaje i wysokości wewnętrznych limitów i progów ostrzegawczych dla miar płynności, monitoruje poziom nadzorczych miar płynności w trybie dziennym, ustala wysokość korekt stawek transferowych w ramach systemu wewnętrznych funduszy, sprawuje bezpośredni nadzór i kontrolę nad poziomem płynności w przypadku uruchomienia planu awaryjnego płynności. Za pomiar oraz raportowanie ryzyka płynności odpowiada Departament Ryzyka Finansowego. Operacyjne zarządzanie ryzykiem płynności jest umiejscowione w Departamencie

Skarbu w zakresie płynności krótkoterminowej oraz w Departamencie Kontrolingu w zakresie płynności średnio- oraz długoterminowej.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem płynności, zgodnych z najlepszą praktyką bankową, Bank co najmniej raz w roku dokonuje przeglądu oraz weryfikacji zasad oraz procedur, w tym także wewnętrznych limitów płynności.

W celu określenia poziomu ryzyka płynności Bank wykorzystuje różne metody jego pomiaru i oceny, w tym:

- metodę kontraktowej i urealnionej luki płynności,
- badanie stabilności i koncentracji bazy depozytowej,
- metodę nadwyżki aktywów płynnych nad pasywami niestabilnymi,
- limity strukturalne,
- testy warunków skrajnych.

W ramach monitorowania ryzyka płynności Bank przeprowadza szereg testów warunków skrajnych. Na bazie dziennej Bank przeprowadza standardowe testy warunków skrajnych dla dwóch horyzontów czasowych (7 dni oraz 1 miesiąc) dla trzech różnych rodzajów scenariuszy („Run-na-Bank”, „Kryzys Rynkowy”, „Scenariusz Połączony”), które są analizowane w dwóch wariantach („dotkliwym” oraz „mniej dotkliwym”).

Poniższa tabela przedstawia wyniki standardowych dziennych testów warunków skrajnych Banku wg stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz na 31 grudnia 2018 roku i dostosowanych do wymogów stawianych instytucjom kredytowym przez znowelizowaną Rekomendację P.

Stan na 31 grudnia 2019		Rodzaj Scenariusza		
Horyzont czasowy	Wariant	Run-na-Bank	Kryzys Rynkowy	Scenariusz Połączony
		tys. zł	tys. zł	tys. zł
1 miesiąc	Scenariusz dotkliwy	988 708	1 285 880	1 057 283
	Scenariusz mniej dotkliwy	1 332 430	1 559 933	1 449 942
7 dni	Scenariusz dotkliwy	1 246 559	1 360 728	1 250 738
	Scenariusz mniej dotkliwy	1 642 591	1 730 407	1 511 280

Stan na 31 grudnia 2018		Rodzaj Scenariusza		
Horyzont czasowy	Wariant	Run-na-Bank	Kryzys Rynkowy	Scenariusz Połączony
		tys. zł	tys. zł	tys. zł
1 miesiąc	Scenariusz dotkliwy	1 180 698	1 465 038	1 250 910
	Scenariusz mniej dotkliwy	1 487 236	1 703 989	1 598 924
7 dni	Scenariusz dotkliwy	1 409 156	1 514 712	1 409 702
	Scenariusz mniej dotkliwy	1 773 713	1 856 389	1 651 922

W scenariuszu „Run-na-Bank” podstawowym elementem będącym podstawą analizy jest utrata zaufania uczestników rynku do Banku przejawiająca się w wypływie środków klientów poprzez zwiększony poziom nieodnawiania niezabezpieczonego finansowania oraz wypływ części środków, których kontraktowy termin wymagalności przypada poza horyzont danego scenariusza. Poziom wypływu środków klientów jest zależny od rodzaju kontrahenta, ale również typu środków oraz cech produktów, których dotyczą (Bank zakłada dla przykładu zwiększone wypływy dla środków internetowych lub produktów posiadających ponadprzeciętne warunki oprocentowania).

W scenariuszu „Kryzys Rynkowy” głównym elementem będącym podstawą analizy jest ograniczenie dostępnego finansowania na rynkach hurtowych oraz spadek wartości aktywów finansowych połączone ze zwiększonym zapotrzebowaniem na środki, zgłaszanym przez klientów poprzez wykorzystywanie udzielonych im zobowiązań pozabilansowych. Dodatkowo w ramach tego scenariusza rozwoju wydarzeń założone zostały restrykcje w wymienialności walut, wystąpienie warunków skrajnych w wielu walutach równocześnie oraz ograniczenie wielkości środków dostępnych w sektorze bankowym, co przekłada się również na wypływ środków klientów w związku z ograniczeniem możliwości kredytowania się przez klientów w sektorze.

„Scenariusz Połączony” stanowi kombinację obu powyższych scenariuszy, w szczególności zakłada on wystąpienie scenariusza „Kryzysu Rynkowego” (szoku systemowego) i wystąpienie ponadprzeciętnych problemów Banku jednocześnie z pojawiającymi się zwiększonymi odpływami środków klientów.

Standardowe testy warunków skrajnych opisane powyżej są dodatkowo uzupełniane o analizy wrażliwości, które badają wpływ zmiany przyjętych założeń na wynik każdego ze scenariuszy. Uzupełnieniem standardowych testów warunków skrajnych są historyczne testy warunków skrajnych, które pozwalają zarówno na monitorowanie zagrożenia w dodatkowych horyzontach czasowych (od kilku dni do 1 roku), jak również o różnej sile natężenia warunków stresowych. Dopełnieniem powyższych analiz są przeprowadzane w okresach kwartalnych odwrotne testy warunków skrajnych, które polegają na określaniu znacząco negatywnego rezultatu, a następnie ustalaniu przyczyn i skutków, które mogłyby do niego doprowadzić. Przynajmniej w okresach rocznych Bank przeprowadza również wewnętrzne kompleksowe testy warunków skrajnych, w których analizuje się wpływ warunków skrajnych na sytuację finansową, płynnościową oraz kapitałową w celu zaplanowania ewentualnych działań nakierowanych na ograniczenie negatywnego wpływu scenariuszy sytuacji kryzysowych.

Testy warunków skrajnych w Banku wykorzystane są do określenia zapotrzebowania Banku na aktywa płynne zarówno w ramach bieżącej działalności, jak również w ramach opracowywania planów finansowych, gdzie minimalna wielkość aktywów płynnych jest definiowana m.in. poprzez prognozy scenariuszy testów warunków skrajnych. Przeprowadzane testy warunków skrajnych dostarczają dodatkowych informacji w zakresie stopnia podatności Banku na zakłócenia powodowane przez czynniki podlegające analizom, a także wykorzystywane są w procesie ustalania wielkości limitów w zakresie ryzyka płynności.

W powiązaniu ze standardowymi testami warunków skrajnych dla ryzyka płynności Bank opracował zestaw Wskaźników Wczesnego Ostrzegania dla identyfikacji zwiększonego ryzyka lub pojawiających się słabych punktów pozycji płynnościowej czy potencjalnego wzrostu zapotrzebowania na płynność. Wskaźniki Wczesnego Ostrzegania identyfikują negatywne trendy, umożliwiają dokonanie oceny ryzyka i ewentualne podjęcie działań redukujących ekspozycję Banku na nowopowstałe ryzyko. Zatem nie tylko same wyniki przeprowadzanych testów warunków skrajnych, ale również i zmiany w czynnikach ryzyka w nich zawartych stanowią element aktywacyjny dla uruchomienia awaryjnych planów Banku w zakresie ryzyka płynności.

W celu ograniczania ryzyka płynności Bank stosuje limity płynności oraz progi ostrzegawcze nałożone na wybrane miary, m.in. na wskaźniki płynności czy niedopasowanie skumulowanych urealnionych przepływów wynikających z aktywów i zobowiązań oraz pozycji pozabilansowych w poszczególnych pasmach czasowych.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 z 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (z późn. zm.) Bank monitoruje oraz przestrzega nadzorczych wskaźników płynności. W 2019 roku Bank spełniał wymagania w zakresie minimalnych poziomów nadzorczych miar płynności wskazanych w powyższej Uchwale KNF.

Począwszy od października 2015 roku Bank zobowiązany jest do utrzymywania minimalnego poziomu w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych (tzw. „LCR”), który to obowiązek wynika z rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych wydanego w związku z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012. Minimalny poziom wskaźnika LCR obowiązujący Bank wynosi od 1 stycznia 2018 roku 100%.

Na 31 grudnia 2019 roku wskaźniki płynności kształtowały się w ramach obowiązujących limitów ograniczających ryzyko płynności. Poniższa tabela przedstawia nadzorcze miary płynności obowiązujące wg stanu na 31 grudnia 2019 roku.

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018	Limit
M3	2,84	4,87	1
M4	1,33	1,40	1
LCR	193%	242%	100%

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku, Departamentu Skarbu i Departamentu Kontrolingu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku.

Bank posiada zdefiniowane plany awaryjnego działania w sytuacji nagłych wahań poziomu bazy depozytowej. Z analizy szybko dostępnych źródeł finansowania wynika, iż w sytuacjach hipotetycznie obniżonej płynności, Bank jest w stanie pozyskać środki w odpowiedniej wysokości, bez uruchamiania, tzw. planów awaryjnych. Na 31 grudnia 2019 roku Bank dysponował wystarczającym zasobem aktywów płynnych, aby przetrwać w sytuacji urzeczywistnienia się sytuacji kryzysowych.

Nadwyżka płynności określona zgodnie ze znowelizowaną Rekomendacją P przedstawiała się następująco:

Nadwyżka płynności	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Podstawowa nadwyżka płynności	2 262 197	2 297 990
Rachunki bieżące w bankach	19 691	14 429
Środki w NBP (ponad rezerwę obowiązkową)	(126 808)	265 954
Dłużne papiery skarbowe	2 369 315	2 017 607
Nadwyżka płynności	2 262 197	2 297 990

Luka kontraktowa po stronie aktywnej charakteryzuje się w przeważającej części długoterminowym profilem, głównie ze względu na pozycje: kredyty udzielone klientom oraz inwestycyjne aktywa finansowe. O ile niemal całość portfela inwestycyjnych aktywów finansowych stanowią płynne papiery emitowane przez Skarb Państwa oraz NBP, które Bank może natychmiast wykorzystać do wygenerowania środków finansowych, to ponad 80% portfela kredytowego Banku przypada na okres powyżej 1 roku. W celu ograniczenia ryzyka wynikającego z takiej struktury portfela kredytowego Bank pozyskuje długoterminowe depozyty od klientów, przeprowadza emisję obligacji własnych oraz koncentruje swoje działania na budowaniu relacji z klientami w zakresie produktów depozytowych bez terminu zapadalności (rachunki bieżące klientów detalicznych) co przekłada się na wysoką stabilność tych środków, a więc długi okres pozostawania w Banku jako stabilne źródło finansowania, co jest uwidocznione w zakresie urealnionej luki płynności.

Urealnione luki płynności

Poniższa tabela przedstawia urealnione luki płynności Banku wg stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku.

Stan na 31 grudnia 2019	Do 1 miesiąca	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 6 miesięcy	Od 6 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa bilansowe razem	2 414 046	216 523	341 397	584 422	2 748 208	3 047 633
Zobowiązania bilansowe razem	669 655	330 549	319 980	496 234	3 456 734	2 797 233
Luka urealniona bilansowa	1 744 391	(114 026)	21 417	88 188	(708 526)	250 400
Luka skumulowana bilansowa	1 744 391	1 630 365	1 651 782	1 739 970	1 031 444	1 281 844
Zobowiązania pozabilansowe	21 833	46 190	45 620	92 388	15 460	0
Luka urealniona ogółem	1 722 558	(160 216)	(24 203)	(4 199)	(723 986)	250 400
Luka skumulowana ogółem	1 722 558	1 562 342	1 538 139	1 533 940	809 954	1 060 354

Stan na 31 grudnia 2018	Do 1 miesiąca	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 6 miesięcy	Od 6 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa bilansowe razem	2 430 133	172 721	303 072	509 641	2 515 734	2 996 547
Zobowiązania bilansowe razem	544 607	313 551	310 230	584 844	3 657 643	2 255 182
Luka urealniona bilansowa	1 885 526	(140 830)	(7 158)	(75 203)	(1 141 909)	741 365
Luka skumulowana bilansowa	1 885 526	1 744 697	1 737 538	1 662 335	520 426	1 261 790
Zobowiązania pozabilansowe	31 152	23 048	19 128	51 490	7 299	0
Luka urealniona ogółem	1 854 374	(163 877)	(26 286)	(126 693)	(1 149 208)	741 365
Luka skumulowana ogółem	1 854 374	1 690 497	1 664 211	1 537 518	388 310	1 129 674

Aktywa oraz zobowiązania finansowe Banku według ich daty zapadalności i wymagalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności

Stan na 31 grudnia 2019	Do 1 miesiąca włącznie	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Razem do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 1 roku	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa									
Kasa oraz środki w Banku Centralnym	104 235	0	0	104 235	0	0	0	0	104 235
Należności od innych banków	20 023	0	0	20 023	0	0	0	0	20 023
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	85	0	0	85	312	0	312	0	397
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	87 056	90 093	428 803	605 952	1 689 475	2 743 899	4 433 374	81 257	5 120 583
Inwestycyjne aktywa finansowe:	0	0	286 944	286 944	1 603 143	562 659	2 165 802	8 618	2 461 364
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	0	0	286 944	286 944	1 603 143	562 659	2 165 802	0	2 452 746
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0	8 618	8 618
Pozostałe aktywa finansowe	111 209	775	202	112 186	651	0	651	0	112 837
Aktywa razem	322 608	90 868	715 949	1 129 425	3 293 581	3 306 558	6 600 139	89 875	7 819 439
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	93 324	38 614	138 990	270 929	51 385	0	51 385	81 829	404 143

Stan na 31 grudnia 2019	Do 1 miesiąca włącznie	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Razem do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 1 roku	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec innych banków	60 971	0	0	60 971	0	0	0	0	60 971
Zobowiązania wobec klientów	629 256	487 663	838 226	1 955 145	376 886	3 134	380 020	4 712 653	7 047 818
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0	0	43 095	98 983	142 078	0	142 078
Pozostałe zobowiązania finansowe	70 534	2 524	6 584	79 642	22 750	1 697	24 447	0	104 089
Zobowiązania razem	760 761	490 187	844 810	2 095 758	442 731	103 814	546 545	4 712 653	7 354 956
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	41 815	0	2 238	44 053	1 397	1 584	2 981	0	47 034

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego Banku Pocztowego S.A.
za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku
(dane w tysiącach złotych)

Stan na 31 grudnia 2018	Do 1 miesiąca włącznie	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Razem do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 1 roku	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa									
Kasa oraz środki w Banku Centralnym	461 506	0	0	461 506	0	0	0	0	461 506
Należności od innych banków	15 083	473	0	15 556	0	0	0	0	15 556
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	371	371	296	0	296	0	667
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	94 027	88 680	385 004	567 711	1 490 502	2 580 595	4 071 097	136 100	4 774 908
Inwestycyjne aktywa finansowe:	0	0	322 798	322 798	1 190 593	573 530	1 764 123	5 984	2 092 905
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	0	0	322 798	322 798	1 190 593	573 530	1 764 123	0	2 086 921
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0	5 984	5 984
Pozostałe aktywa finansowe	34 416	215	1 867	36 498	845	0	845	0	37 343
Aktywa razem	605 032	89 368	710 040	1 404 440	2 682 236	3 154 125	5 836 361	142 084	7 382 885
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	90 757	16 168	78 413	185 338	26 436	0	26 436	230 366	442 140

Stan na 31 grudnia 2018	Do 1 miesiąca włącznie	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Razem do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 1 roku	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec innych banków	18 436	0	0	18 436	0	0	0	0	18 436
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	177	0	0	177	0	0	0	0	177
Instrumenty finansowe zabezpieczające	0	0	386	386	0	0	0	0	386
Zobowiązania wobec klientów	554 830	416 786	789 008	1 760 624	527 300	4 744	532 044	4 268 158	6 560 826
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	145 121	145 121	0	0	0	0	145 121
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0	0	43 089	98 769	141 858	0	141 858
Pozostałe zobowiązania finansowe	64 977	793	24	65 794	10	0	10	0	65 804
Zobowiązania razem	638 420	417 579	934 539	1 990 538	570 399	103 513	673 912	4 268 158	6 932 608
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	80 698	0	2 773	83 471	823	0	823	0	84 295

Działalność w zakresie pozyskiwania finansowania

Bank pozyskuje finansowanie mające na celu zabezpieczenie płynności na jego bezpieczny bieżący rozwój przede wszystkim poprzez:

- rozwój bazy depozytowej klientów w obszarze detalicznym jako główny element wzrostu źródeł finansowania,
- depozyty instytucjonalne jako finansowanie uzupełniające.

Ponadto, w zależności od sytuacji rynkowej i popytu na produkty depozytowe, Bank zakłada również możliwość emisji obligacji krótkoterminowych.

Bank prowadzi również działalność w zakresie pozyskiwania finansowania długoterminowego ukierunkowaną na poprawę płynności długoterminowej przede wszystkim poprzez:

- rozwój bazy depozytów długoterminowych od osób prywatnych,
- emisje własnych obligacji długoterminowych.

Mając na celu optymalne dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury posiadanych aktywów, przy podejmowaniu decyzji co do finansowania, Bank bierze pod uwagę poziomy nadzorczych miar płynności oraz wewnętrznie ustanowione limity płynności.

Struktura źródeł finansowania Banku dostosowana jest do potrzeb wynikających z jego działalności kredytowej. Dywersyfikacja źródeł finansowania wg stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku przedstawiono w poniższej tabeli:

	Stan na	Struktura	Stan na	Struktura
	31 grudnia 2019		31 grudnia 2018	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Zobowiązania klientowskie bez środków Poczty Polskiej i Grupy*	6 867 473	85%	6 476 593	87%
Zobowiązania Poczty Polskiej i Grupy Poczty*	186 513	2%	96 399	1%
NBP i inne banki*	52 435	1%	0	0%
Obligacje płynnościowe*	43 000	1%	188 121	2%
Dług podporządkowany*	156 657	2%	89 058	1%
Transakcje repo	0	0%	177	0%
Kapitał własny	613 389	8%	601 335	8%
Pozostałe zobowiązania	88 503	1%	112 856	1%
Razem	8 007 970	100%	7 564 539	100%

* pozycje obejmują wyłącznie wartości kapitału, natomiast wartości odsetek, ESP oraz rezerw są ujęte z pozycji *Pozostałe zobowiązania*, dodatkowo w pozycji *Zobowiązania klientowskie bez środków Poczty Polskiej i Grupy* ujęte są środki MoneyGram

45.3 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału w rezultacie wrażliwości na zmienność parametrów rynkowych (cen na rynku). Ryzyko rynkowe dotyczy pozycji bilansowych, jak i pozabilansowych. W Banku ryzyko rynkowe dzieli się na ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe i ryzyko korekty wyceny kredytowej (ryzyko CVA - ang. Credit Valuation Adjustment) i ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych oraz ryzyko koncentracji kapitałowej.

Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku jest optymalizowanie procesu zarządzania ekspozycjami przy jednoczesnej ochronie wyniku finansowego.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są określone cele zarządzania ryzykiem rynkowym, metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka rynkowego. W regulacjach tych określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem rynkowym, zgodnych z najlepszą praktyką bankową Bank dokonuje corocznego przeglądu obowiązujących zasad i procedur.

W Banku występuje organizacyjne wyodrębnienie jednostek odpowiedzialnych za kontrolę, monitorowanie oraz zarządzanie ryzykiem rynkowym.

Raporty ryzyka rynkowego sporządzane są z podziałem na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej, ryzyko stopy procentowej księgi handlowej, ryzyko walutowe oraz ryzyko instrumentów pochodnych i papierów kapitałowych.

Dzienne raporty służą do zarządzania operacyjnego ryzykiem rynkowym, natomiast raporty okresowe sporządzane są w celach zarządczych.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku ryzyko wyceny korekty kredytowej jest w opinii Banku nieznaczące. Bank zawiera małą skalę transakcji pochodnych w tym transakcje IRS rozliczane są za pośrednictwem KDPW_CCP, natomiast transakcje FX swap zawierane były głównie w 2019 roku z bankami posiadającymi rating inwestycyjny. Wymóg kapitałowy z tytułu CVA wyniósł 1 tys. zł na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 2 tys. zł na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych i koncentracji kapitałowej jest w opinii Banku nieznaczące i dotyczyło posiadanych przez Bank udziałów Swift oraz akcji uprzywilejowanych serii C zamiennych na akcje zwykłe serii A Visa Inc., które stanowiły część zapłaty za akcje Visa Europe. Wartość posiadanych papierów kapitałowych została zaprezentowana w nocie 25 Inwestycyjne aktywa finansowe.

W 2016 roku Bank rozpoczął stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych dla portfela kredytów mieszkaniowych opartych na stawce WIBOR 6M z wykorzystaniem transakcji IRS. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość nominalna transakcji IRS opartych na stawce WIBOR 6M na potrzeby rachunkowości zabezpieczeń wyniosła 75 mln zł. Transakcje zabezpieczające IRS zapadły w 2019 roku oraz w 2019 roku nie ustanowiono nowych powiązań w ramach rachunkowości zabezpieczeń. W związku z powyższym na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał relacji zabezpieczających ustanowionych w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, na jakie narażony jest wynik finansowy oraz kapitały Banku z powodu niekorzystnych zmian stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej wynika z następujących źródeł:

- ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania – polegającego na niedopasowaniu wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych, ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, w tym przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- ryzyka bazowego – wynikającego z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych produktów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- ryzyka krzywej dochodowości – polegającego na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- ryzyka opcji klienta – powstającego, gdy klient zmienia wielkość i harmonogram przepływów gotówkowych aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych, do czego ma prawo zgodnie z umową kredytową lub depozytową, bez ponoszenia dodatkowych kosztów oraz z różnymi typami instrumentów dłużnych zawierających opcje typu *call* lub *put*, dające możliwość np. wcześniejszego wykupu instrumentu.

Bank dostosowuje zarządzanie ryzykiem stopy procentowej do rodzaju i skali prowadzonej działalności. W Banku ryzyko stopy procentowej dzieli się na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest kształtowanie struktury aktywów i zobowiązań, zapewniające ochronę wartości bieżącej oraz wyniku odsetkowego Banku dla księgi bankowej, a także uzyskiwanie korzyści finansowych poprzez zawieranie transakcji w instrumentach stopy procentowej na własny rachunek w ramach księgi handlowej, przy zaakceptowanym poziomie ryzyka stopy procentowej.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, które określają między innymi metody:

- identyfikacji ryzyka,
- wyliczania miar ryzyka (pomiar ryzyka),
- limitowania ekspozycji na ryzyko – określanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- monitorowania pozycji i zmian w poszczególnych księgach, portfelach oraz poziomu wykorzystania limitów,
- raportowania ekspozycji na ryzyko,
- zabezpieczania ekspozycji narażonej na ryzyko stopy procentowej.

Pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi bankowej dokonywane jest m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV (ang. *Basis Point Value*) – oznacza wyrażone w wartościach pieniężnych ryzyko stopy procentowej, jakie wiąże się z utrzymaniem danej pozycji przy zmianie stóp procentowych o jeden punkt bazowy,
- NII (ang. *net interest income*) – oznacza zmianę wyniku odsetkowego netto będącą różnicą między przychodami i kosztami odsetkowymi przy założonym poziomie zmiany stopy procentowej,

- wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
 - *Duration* – miara ryzyka stopy procentowej interpretowana jako średni czas trwania instrumentu lub portfela,
 - wskaźników przedpłat kredytów i zrywalności depozytów dla poszczególnych typów produktów i podmiotów.
- Z kolei pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi handlowej dokonywane jest m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV oraz wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
- wartości zagrożonej (VaR).

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych polegające na analizie wrażliwości, badającej wpływ zmian stóp procentowych na wartość bieżącą pozycji narażonych na ryzyko w oparciu o założone zmiany krzywej dochodowości, a także wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku. Bank w ramach testów warunków skrajnych dokonuje pomiaru swojej ekspozycji z wykorzystaniem zestawu różnych scenariuszy dla ryzyka stopy procentowej. Bank wykorzystuje scenariusze zakładające m.in.:

- nagłe równoległe przesunięcie w górę i w dół krzywej dochodowości na różną skalę,
- nagłe nachylenia i zmiany kształtu krzywej dochodowości (np. rosnące/spadające/niezmienione krótkoterminowe stopy procentowe, kiedy średnioterminowe lub długoterminowe stopy procentowe zmieniają się w innym tempie lub nawet w przeciwnym kierunku),
- ryzyko bazowe (w tym wynikające ze zmian w relacjach między najważniejszymi stopami rynkowymi),
- potencjalne zmiany w zachowaniu różnych rodzajów aktywów lub zobowiązań w ramach zakładanych scenariuszy.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Na potrzeby wyliczenia miar ryzyka księgi bankowej wartość bieżąca kredytów i depozytów wyznaczana jest w oparciu o stawki referencyjne wynikające z terminów ich przeszacowania i korekty płynnościowej z wykluczeniem marży komercyjnej realizowanej na produkcie. Dodatkowo testy warunków skrajnych dla przesunięcia krzywej w dół odbywają się przy założeniu, że oprocentowanie pozycji wrażliwych na ryzyko stopy procentowej nie obniży się poniżej 0%.

Poniższe tabele przedstawiają poziom ryzyka stopy procentowej księgi bankowej (miara BPV i testy warunków skrajnych) według stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku.

Zestawienie BPV księgi bankowej

	BPV (1 p.b.)	
	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
księga bankowa	164	227

Wyniki testów warunków skrajnych na +/- 200 p.b. księgi bankowej

	Zmiana wartości bieżącej księgi bankowej	
	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
200 p.b. w dół	(36 289)	(52 545)
200 p.b. w górę	29 195	38 993

Poniższa tabela pokazuje zmianę rocznego wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy następujących po dacie bilansowej przy zmianie stóp o +/- 100 p.b. i założonej niezmienności bilansu wg stanu na dzień bilansowy. Analiza uwzględnia następujące założenia:

- w przypadku spadku stóp: oprocentowanie kredytów nie będzie przekraczało ustawowego oprocentowania maksymalnego a oprocentowanie depozytów (terminowych i rachunków bieżących) nie spadnie poniżej 0%;
- w przypadku wzrostu stóp: dla niewrażliwych rachunków bieżących i oszczędnościowych oprocentowanie nie wzrośnie.

Roczna zmiana wyniku odsetkowego przy zmianie stóp o +/- 100 p.b.

	Zmiana rocznego wyniku odsetkowego	
	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
100 p.b. w dół	(34 931)	(33 318)
100 p.b. w górę	24 455	23 009

W związku z wdrożeniem wytycznych EBA/GL/2018/02 z dnia 19 lipca 2018 roku w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego obowiązującymi od 30 czerwca 2019 roku, Bank Poczty w swoich regulacjach wdrożył wymagane zmiany.

W 2019 roku i 2018 roku działalność handlowa Banku w zakresie stopy procentowej była ograniczona i dotyczyła transakcji na polskich papierach skarbowych w złotych. Bank nie zawierał spekulacyjnych transakcji pochodnych na własny rachunek oraz transakcji pochodnych z klientami. W 2019 roku i 2018 roku Bank nie posiadał otwartych pozycji spekulacyjnych stopy procentowej na koniec dnia. Bank prowadzi działalność handlową na małą skalę wg definicji Rozporządzenia CRR, w związku z powyższym nie tworzy dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka pozycji.

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego

Banku Pocztowego S.A.

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

(dane w tysiącach złotych)

Poniżej przedstawione są aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Banku sklasyfikowane według kryterium ryzyka stopy procentowej – terminu przeszacowania dla pozycji o oprocentowaniu zmiennym lub terminu zapadalności/wymagalności dla pozycji o oprocentowaniu stałym, według stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku.

Stan na 31 grudnia 2019	Do 1 miesiąca	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	84 261	0	0	0	0	19 974	104 235
Należności od innych banków	18 320	0	0	0	0	1 703	20 023
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	397	397
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 088 210	2 128 899	866 115	4 741	1	32 617	5 120 583
Inwestycyjne aktywa finansowe:	270 000	0	735 000	1 269 400	105 000	81 964	2 461 364
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	270 000	0	735 000	1 269 400	105 000	73 346	2 452 746
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	8 618	8 618
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	68 469	68 469
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	77 742	77 742
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	1 623	1 623
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	0	0	0	0	0	35 210	35 210
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	118 324	118 324
Razem aktywa	2 460 791	2 128 899	1 601 115	1 274 141	105 001	438 023	8 007 970

Stan na 31 grudnia 2019	Do 1 miesiąca	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	8 542	0	0	0	0	52 429	60 971
Zobowiązania wobec klientów	5 485 775	502 890	739 492	317 958	154	1 549	7 047 818
Zobowiązania podporządkowane	43 000	50 000	50 000	0	0	(922)	142 078
Rezerwy	0	0	0	0	0	18 189	18 189
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	125 521	125 521
Kapitały	0	0	0	0	0	613 393	613 393
Razem zobowiązania i kapitały	5 537 317	552 890	789 492	317 958	154	810 159	8 007 970
Luka	(3 076 526)	1 576 009	811 623	956 183	104 847	(372 136)	0
Pozycje pozabilansowe							
Transakcje stopy procentowej:	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	Razem tys. zł
Aktywa	0	0	0	25 000	0	0	25 000
Zobowiązania	0	0	25 000	0	0	0	25 000
Luka	0	0	(25 000)	25 000	0	0	0
Luka razem	(3 076 526)	1 576 009	786 623	981 183	104 847	(372 136)	0

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego

Banku Pocztowego S.A.

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

(dane w tysiącach złotych)

Stan na 31 grudnia 2018	Do 1 miesiąca	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	438 423	0	0	0	0	23 083	461 506
Należności od innych banków	12 276	0	0	0	0	3 280	15 556
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	667	667
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 841 393	1 982 663	880 205	4 506	2	66 139	4 774 908
Inwestycyjne aktywa finansowe:	165 500	0	560 000	1 082 907	220 000	64 498	2 092 905
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	165 500	0	560 000	1 082 907	220 000	58 514	2 086 921
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	5 984	5 984
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	38 138	38 138
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	77 836	77 836
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	17 366	17 366
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	0	0	0	0	0	42 697	42 697
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	42 960	42 960
Razem aktywa	2 457 592	1 982 663	1 440 205	1 087 413	220 002	376 664	7 564 539

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i noty do sprawozdania finansowego

Banku Pocztowego S.A.

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

(dane w tysiącach złotych)

Stan na 31 grudnia 2018	Do 1 miesiąca	Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	18 436	0	0	0	0	(0)	18 436
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	177	177
Instrumenty finansowe zabezpieczające	0	0	0	0	0	386	386
Zobowiązania wobec klientów	4 951 566	395 518	721 417	483 567	0	8 758	6 560 826
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	145 000	0	0	121	145 121
Zobowiązania podporządkowane	43 000	50 000	50 000	0	0	(1 142)	141 858
Rezerwy	0	0	0	0	0	4 895	4 895
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	91 505	91 505
Kapitały	0	0	0	0	0	601 335	601 335
Razem zobowiązania i kapitały	5 013 002	445 518	916 417	483 567	0	706 035	7 564 539
Luka	(2 555 410)	1 537 146	523 788	603 845	220 002	(329 371)	0
Pozycje pozabilansowe							
Transakcje stopy procentowej:	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	Razem
Aktywa	10 000	0	75 000	25 000	0	0	110 000
Zobowiązania	9 861	0	100 000	0	0	0	109 861
Luka	139	0	(25 000)	25 000	0	0	139
Luka razem	(2 555 271)	1 537 146	498 788	628 845	220 002	(329 371)	139

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz poziomu jego kapitałów z tytułu niekorzystnych zmian kursów walutowych.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ochrona wyniku finansowego z tytułu różnic kursowych oraz uzyskiwanie korzyści finansowych poprzez zawieranie transakcji walutowych na własny rachunek przy zaakceptowanym poziomie ryzyka.

Bank w procesie zarządzania ryzykiem walutowym mierzy to ryzyko poprzez:

- wyliczanie pozycji całkowitej Banku,
- wyliczanie pozycji w poszczególnych walutach,
- wyliczanie wartości zagrożonej (VaR),
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Wartość narażona na ryzyko (VaR) definiowana jest jako maksymalna strata, którą może ponieść Bank w założonym horyzoncie czasowym, z określonym prawdopodobieństwem. Bank wylicza wartości VaR metodą symulacji historycznej przy założeniu 99,2% przedziału ufności i 10-dniowego okresu utrzymywania pozycji.

Testy warunków skrajnych będące dopełnieniem miary VaR dla ryzyka walutowego służą określeniu potencjalnej straty, na jaką narażony jest Bank przy wystąpieniu bardzo niekorzystnych (skrajnych) zmian kursów walutowych.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Bank codziennie monitoruje:

- wartość pozycji w poszczególnych walutach,
- limity ograniczające wartość VaR oraz całkowitą pozycję walutową,
- limity stop-loss ograniczające wartość straty w okresie dziennym, tygodniowym i miesięcznym.

Statystyka miary VaR dla ryzyka walutowego w 2019 roku oraz wg stanu na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku

	Wartość minimalna w 2019 roku	Wartość maksymalna w 2019 roku	Wartość średnia w 2019 roku	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
VaR	201	324	270	280	312

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko walutowe:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Poniższa tabela zawiera zestawienie wartości pozycji walutowych dla USD, EUR, GBP, CHF w 2019 roku według stanu na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku. Wartość maksymalna, minimalna i średnia zostały przedstawione w odniesieniu do wartości bezwzględnych pozycji (w tys. waluty).

	Wartość minimalna w 2019 roku	Wartość maksymalna w 2019 roku	Wartość średnia w 2019 roku	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.
USD	1 455	2 191	1 893	2 169	1 513
EUR	0	461	148	(461)	(118)
GBP	0	64	27	0	35
CHF	8	108	49	45	48

W 2019 roku i 2018 roku ryzyko walutowe Banku kształtowało się na niskim poziomie, co wynikało z niewielkiego udziału aktywów i zobowiązań walutowych w sumie bilansowej (poniżej 2%). Wartość całkowitej pozycji walutowej zarówno w roku 2019, jak i 2018 nie przekraczała 2% funduszy własnych.

Poniżej przedstawione są aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Banku na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku według podziału walutowego.

Stan na 31 grudnia 2019	Waluta								Razem
	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	86 626	17 160	4 030	415	109	0	0	34	104 235
Należności od innych banków	6 460	2 497	586	5 849	1 540	260	66	4 957	20 023
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	397	0	0	0	0	0	0	0	397
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 090 178	30 405	7 140	0	0	0	0	0	5 120 583
Inwestycyjne aktywa finansowe:	2 452 745	108	25	8 511	2 241	0	0	0	2 461 364
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2 444 127	108	25	8 511	2 241	0	0	0	2 452 746
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 618	0	0	0	0	0	0	0	8 618
Rzeczowe aktywa trwałe	68 469	0	0	0	0	0	0	0	68 469
Wartości niematerialne	77 742	0	0	0	0	0	0	0	77 742
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 623	0	0	0	0	0	0	0	1 623
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	35 210	0	0	0	0	0	0	0	35 210
Pozostałe aktywa	117 549	775	182	0	0	0	0	0	118 324
Razem aktywa	7 936 999	50 945	11 963	14 775	3 890	260	66	4 991	8 007 970

Stan na 31 grudnia 2019	Waluta								Razem
	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania wobec innych banków	60 971	0	0	0	0	0	0	0	60 971
Zobowiązania wobec klientów	7 007 042	30 365	7 130	6 186	1 629	86	22	4 139	7 047 818
Zobowiązania podporządkowane	142 078	0	0	0	0	0	0	0	142 078
Rezerwy	18 189	0	0	0	0	0	0	0	18 189
Pozostałe zobowiązania	111 335	14 174	354	6	2	0	0	6	125 521
Razem zobowiązania	7 339 615	44 539	7 484	6 192	1 631	86	22	4 145	7 394 577
Kapitały	613 393	0	0	0	0	0	0	0	613 393
Razem zobowiązania	7 953 008	44 539	7 484	6 192	1 631	86	22	4 145	8 007 970
Zaangażowanie netto	(16 009)	6 406	4 479	8 583	2 259	174	44	846	0
Pozycje pozabilansowe	356 680	(21 293)	(5 000)	0	0	0	0	0	335 387
Aktywa	361 242	0	0	0	0	0	0	0	361 242
Pasywa	4 562	21 293	5 000	0	0	0	0	0	25 855
Luka	340 671	(14 887)	(521)	8 583	2 259	174	44	846	335 387

Stan na 31 grudnia 2018	Waluta								Razem
	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	440 997	20 184	4 694	293	78	0	0	32	461 506
Należności od innych banków	1 911	2 870	667	4 369	1 162	584	153	5 822	15 556
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	667	0	0	0	0	0	0	0	667
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 718 254	18 098	4 209	38 556	10 255	0	0	0	4 774 908
Inwestycyjne aktywa finansowe:	2 086 921	109	25	5 875	1 563	0	0	0	2 092 905
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2 086 921	0	0	0	0	0	0	0	2 086 921
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	109	25	5 875	1 563	0	0	0	5 984
Rzeczowe aktywa trwale	38 138	0	0	0	0	0	0	0	38 138
Wartości niematerialne	77 836	0	0	0	0	0	0	0	77 836
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	17 366	0	0	0	0	0	0	0	17 366
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	42 697	0	0	0	0	0	0	0	42 697
Pozostałe aktywa	41 568	1 246	290	146	39	0	0	0	42 960
Razem aktywa	7 466 354	42 507	9 885	49 240	13 097	584	153	5 854	7 564 539

Stan na 31 grudnia 2018	Waluta								Razem
	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania wobec innych banków	18 436	0	0	0	0	0	0	0	18 436
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	177	0	0	0	0	0	0	0	177
Instrumenty finansowe zabezpieczające	386	0	0	0	0	0	0	0	386
Zobowiązania wobec klientów	6 517 480	25 606	5 955	12 419	3 303	402	105	4 919	6 560 826
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	145 121	0	0	0	0	0	0	0	145 121
Zobowiązania podporządkowane	141 858	0	0	0	0	0	0	0	141 858
Rezerwy	4 895	0	0	0	0	0	0	0	4 895
Pozostałe zobowiązania	89 640	1 859	432	6	2	0	0	0	91 505
Razem zobowiązania	6 917 993	27 465	6 387	12 425	3 305	402	105	4 919	6 963 204
Kapitały	601 335	0	0	0	0	0	0	0	601 335
Razem pasywa	7 519 328	27 465	6 387	12 425	3 305	402	105	4 919	7 564 539
Zaangażowanie netto	(52 974)	15 042	3 498	36 815	9 792	182	48	935	0
Pozycje pozabilansowe	357 682	(15 050)	(3 500)	(30 830)	(8 200)	0	0	0	311 802
Aktywa	358 778	0	0	0	0	0	0	0	358 778
Pasywa	1 096	15 050	3 500	30 830	8 200	0	0	0	46 976
Luka	304 708	(8)	(2)	5 985	1 592	182	48	935	311 802

Pochodne instrumenty finansowe

W ofercie Banku znajdują się instrumenty pochodne, jednak Bank nie jest aktywnym uczestnikiem rynku instrumentów pochodnych. W ramach operacji wykonywanych przez Bank zawierane są transakcje pochodne w celach zarządzania ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej i dotyczą one transakcji IRS, OIS i FRA w PLN oraz transakcji FX SWAP. W 2019 roku oraz 2018 roku Bank nie zawierał spekulacyjnych transakcji pochodnych na własny rachunek oraz transakcji pochodnych z klientami.

Bank codziennie wycenia instrumenty pochodne wykorzystując model zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Podstawą wyceny są ogólnodostępne stawki oraz kwotowania rynkowe. Skala zawieranych transakcji na instrumentach pochodnych jest niewielka i dotyczy głównie transakcji zawieranych z bankami posiadającymi ratingi inwestycyjne lub poprzez KDPW CCP (transakcje IRS, OIS i FRA w PLN). Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank posiadał 1 transakcję IRS oraz 3 transakcje FX Swap. W przypadku transakcji zawartych z bankiem nieposiadającym ratingu inwestycyjnego, Bank w wycenie instrumentów pochodnych uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Wartość korekty CVA stosowanej przez Bank polega na przesunięciu krzywej dyskontującej płatności do otrzymania o stałą marżę. Ponieważ na dzień 31 grudnia 2019 roku korekta dotyczyła transakcji FX Swap z terminem rozliczenia do 1 miesiąca, Bank zastosował marżę 10 p.b. W opinii Banku korekta ma nieznaczący wpływ na wycenę zawartych transakcji pochodnych i na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 1 tys. zł.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji w instrumentach pochodnych:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych polegające na analizie wrażliwości, badającej wpływ zmian stóp procentowych na wycenę instrumentów pochodnych o założone zmiany krzywej dochodowości.

45.4 Ryzyko operacyjne

Bank określa pojęcie ryzyka operacyjnego jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka reputacji, którymi zarządza się odrębnie, natomiast uwzględnia ryzyko prawne.

Zgodnie z przyjętymi założeniami w Banku funkcjonuje struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmująca wszystkie komórki organizacyjne, Oddziały, Placówki i Mikrooddziały. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez wszystkich dyrektorów w podległych im komórkach organizacyjnych i lokalizacjach.

W ramach bieżącego zarządzania podejmowane są działania mające na celu ocenę skali występującego ryzyka, ograniczenie skutków występujących zdarzeń oraz redukcję możliwości wystąpienia ryzyka w przyszłości. Nadzór nad całościowym procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym sprawuje Zarząd Banku, a Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad realizacją postanowień oraz monitorowanie przestrzegania strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym stanowiącej element Strategii zarządzania ryzykiem. Funkcję opiniodawczą w zakresie podejmowanych działań mających wpływ na ryzyko operacyjne pełni Komitet Ryzyka Operacyjnego. Funkcja koordynowania procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym została umiejscowiona w Pionie Ryzyka.

Każdy pracownik w ramach swojego stanowiska pracy identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, które są rejestrowane w dedykowanej do tego celu bazie danych. Zdarzenia są na bieżąco weryfikowane przez tzw. menadżerów ryzyka operacyjnego oraz monitorowane przez komórkę koordynującą zarządzanie ryzykiem operacyjnym w skali całego Banku. Monitorowanie zagrożeń pozwala na podejmowanie działań w zakresie ograniczania skutków zdarzeń oraz wdrażania dodatkowych mechanizmów kontrolnych. Bank nieustannie optymalizuje procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym w ramach struktur Banku oraz w obszarze współpracy z Poczta Polska jak również z podmiotami zewnętrznymi świadczącymi usługi outsourcingowe powierzone na gruncie ustawy Prawo bankowe.

Rada Nadzorcza Banku, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Operacyjnego otrzymują cykliczne raporty dotyczące ryzyka operacyjnego.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym zgodnych z najlepszą praktyką bankową, Bank dodatkowo dokonuje corocznego przeglądu między innymi procedur związanych z realizacją Zasad Polityki bezpieczeństwa Banku Pocztowego S.A., w tym przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy, przeciwdziałaniu przestępczości, zasad organizacji ochrony zasobów, zarządzania ciągłością działania, ochrony danych osobowych, informacji niejawnych i tajemnicy przedsiębiorcy oraz zasad zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.

46. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie adekwatnością kapitałową Banku ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Bank kapitałów własnych na poziomie nie niższym niż wymagany przez zewnętrzne i wewnętrzne regulacje. Regulacje te uzależniają wymagany poziom kapitałów od skali działalności i ryzyka podejmowanego przez Bank.

Mając na uwadze powyższy cel Bank regularnie:

- identyfikuje ryzyka istotne z punktu widzenia swojej działalności,
- zarządza ryzykami istotnymi,
- wyznacza kapitał wewnętrzny, który zobowiązuje się posiadać na wypadek materializacji ryzyka,
- kalkuluje i raportuje miary adekwatności kapitałowej,
- alokuje kapitał wewnętrzny na obszary biznesowe,
- przeprowadza testy warunków skrajnych,
- porównuje potrzeby kapitałowe z posiadanym poziomem kapitałów własnych,
- integruje proces oceny adekwatności kapitałowej z procesem opracowywania Strategii Banku, planów finansowych i sprzedażowych.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty w celu bieżącego monitorowania adekwatności kapitałowej:

- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz dla Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku.

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku poziom współczynnika wypłacalności, współczynnika kapitału Tier 1 oraz wewnętrznego współczynnika wypłacalności Banku kształtował się powyżej wymaganego minimalnego poziomu regulacyjnego.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania kapitałowego, zgodnych z najlepszą praktyką bankową, Bank dokonuje corocznego przeglądu obowiązujących zasad i procedur.

Fundusze własne i współczynnik wypłacalności

Dla celów wyznaczania funduszy własnych Bank stosuje metody wynikające z Rozporządzenia CRR. Fundusze własne Banku składają się z funduszy podstawowych Tier 1 (CET1) oraz funduszy Tier 2 w ujęciu jednostkowym (Bank na mocy przepisów Rozporządzenia CRR zwolniony jest z ustalenia wymogów kapitałowych na poziomie skonsolidowanym).

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku fundusze podstawowe Tier 1 Banku obejmowały:

- instrumenty kapitałowe spełniające warunki, o których mowa w Rozporządzeniu CRR,
- agio emisyjne związane z instrumentami, o których mowa w punkcie powyżej,
- zyski zatrzymane, w tym zyski z bieżącego okresu w części uznanej i potwierdzonej przez właściwy organ,
- skumulowane inne całkowite dochody,
- kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,

i uwzględniały korekty z tytułu:

- wartości niematerialnych według ich wyceny bilansowej,
- filtrów ostrożnościowych,
- oraz zastosowanie MSSF9 w zakresie oczekiwanych strat kredytowych w okresie stosowania przepisów przejściowych.

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku fundusze Tier 2 Banku stanowiły środki pieniężne pochodzące z uzyskanej w 2014 roku pożyczki podporządkowanej w kwocie 43 mln zł udzielonej przez Poczta Polska S.A. oraz dwóch emisji obligacji podporządkowanych po 50 mln zł każda (przeprowadzonych odpowiednio w 2016 roku oraz 2017 roku).

Poniższa tabela prezentuje wartości funduszy własnych, współczynnika wypłacalności oraz współczynnika Tier 1 na 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

Fundusze własne	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Kapitał podstawowy Tier 1	567 809	574 310
Opłacone instrumenty kapitałowe	128 278	128 278
Agio	127 111	127 111
Zyski zatrzymane*, w tym:	0	(62 035)
- zyski zatrzymane w poprzednich latach	0	(62 035)
- zysk bieżącego okresu	18 942	7 045
- część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	(18 942)	(7 045)
Skumulowane inne całkowite dochody	10 140	17 024
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I**	53 563	59 865
Kapitał rezerwowy	201 853	256 843
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	127 069	127 069
Inne wartości niematerialne	(77 742)	(77 836)
Dodatkowe korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	(2 463)	(2 009)
Kapitał uzupełniający Tier 2	108 944	117 534
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier 2	108 944	117 534
Fundusze własne	676 753	691 844

* zyski i straty wynikające z ostatecznego zastosowania wyniku finansowego zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości

** wynikające z zastosowania MSSF 9 w okresie przejściowym

Wymogi kapitałowe	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
	tys. zł	tys. zł
Wymogi kapitałowe dla ryzyka kredytowego, kredytowego kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie, w tym dla ekspozycji	282 227	265 530
z wagą ryzyka 2%	1	1
z wagą ryzyka 4%	0	64
z wagą ryzyka 10%	136	0
z wagą ryzyka 20%	1 791	2 213
z wagą ryzyka 35%	69 935	60 811
z wagą ryzyka 50%	0	3
z wagą ryzyka 75%	101 525	109 195
z wagą ryzyka 100%	92 774	76 785
z wagą ryzyka 150%	9 014	7 905
z wagą ryzyka 250%	7 042	8 540
z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	8	13
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	43 178	42 966
Całkowity wymóg kapitałowy	325 405	308 496

Współczynnik wypłacalności	16,6%	17,9%
-----------------------------------	--------------	--------------

Tier 1	14,0%	14,9%
---------------	--------------	--------------

W związku z dostosowaniem wyliczeń regulacyjnych wymogów kapitałowych, uwzględniających przepisy przejściowe dotyczące złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9, fundusze własne Banku wyliczane dla potrzeb adekwatności kapitałowej wg stanu na 31 grudnia 2019 roku są wyższe o 53,6 mln zł w porównaniu z wyliczeniami funduszy własnych nieuwzględniających rozwiązań przejściowych.

Poniższa tabela prezentuje wpływ stosowanych przepisów przejściowych na wskaźniki kapitałowe wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Fundusze własne		31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
		tys. zł	tys. zł
Dostępny kapitał (kwoty)			
1	Kapitał podstawowy Tier 1 (CET 1)	567 809	574 310
2	Kapitał podstawowy Tier 1 (CET 1), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	514 247	514 445
3	Kapitał Tier 1	567 809	574 310
4	Kapitał Tier 1, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	514 247	514 445
5	Łączny kapitał	676 753	691 844
6	Łączny kapitał, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	623 190	631 979
Aktywa ważone ryzykiem			
7	Aktywa ważone ryzykiem ogółem*	4 067 568	3 856 199
8	Aktywa ważone ryzykiem ogółem, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów*	4 036 431	3 806 004
Współczynniki kapitałowe			
9	Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,0%	14,9%
10	Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	12,7%	13,5%
11	Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,0%	14,9%
12	Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	12,7%	13,5%
13	Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,6%	17,9%
14	Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	15,4%	16,6%
Wskaźnik dźwigni finansowej			
15	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	8 165 184	7 782 828
16	Wskaźnik dźwigni finansowej	7,0%	7,4%
17	Wskaźnik dźwigni finansowej, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	6,4%	6,6%

* W sprawozdaniu finansowym na 31.12.2018r. wykazano wartość aktywów ważonych ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego, w sprawozdaniu za 31.12.2019r. obie wartości (za 2018 oraz 2019 rok) pokazują aktywa ważone ryzykiem ogółem.

Podpisy wszystkich członków Zarządu

28 lutego 2020 roku Robert Kuraszkiewicz Prezes Zarząd

28 lutego 2020 roku Tomasz Dąbrowski Członek Zarządu

28 lutego 2020 roku Tomasz Jodłowski Członek Zarządu

28 lutego 2020 roku Paweł Kopeć Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

28 lutego 2020 roku Monika Kruczek Dyrektor Departamentu Rachunkowości